

Revolver

DECEMBER - FEBRUAR 96
št 18
500 SIT

ALMA
MERCE KARLIN
CUNNINGHAM

MOŠKA
POSILSTVA

VSE O AIDSU
KAKO LJUBITI SEBE
NASILJE MED LEZBIJKAMI

**roza
disko**

**vsako nedeljo
od
22.00-4.00**

Konec strpnosti

Da bo zadoščeno navadam in drugim železnim srjarcam, se v začetku mladega leta najprej ozirimo na prejšnje, v leto 1995. Pomnil naj bi ga predvsem po tem, da je potekalo v znamenju boja proti nestrpnosti. O tem, da je do uresničitve vegetarijanske parole *Vsi drugačni, vsi enakopravni* (pravilno bi sicer bilo: Vsak drugačen, vsak enakopraven ...) še prekleto daleč, naj čivkajo vrbci. Navsezadnje - katera utopija pa je že bila kdaj blizu?

Seveda so si tudi lezbična sekcija *LL* in gej sekcija *Magnus* ter *Rosa klub*, kot esencialni predstavniki marginalnosti, tako rekoč stare borke in borci, izbrali svoj obvezni vagonček in se priključili vlaku, ki je eno leto vozil po nestrpnosti. Tako smo s projektom *Mladinski klubi v Sloveniji*, v sponzorstvu *Urada za mladino*, skušali predstaviti deček gej gibanja in kulture v mladinskih klubih v Mariboru, Kopru ..., pod neuradnim geslom: Pridemo tudi na dom! Seveda je obisk gej in lezbičnih aktivistov prestrašil nativne gej prebivalce omenjenih krajev, tako da ni bojzani, da bi homoseksualnost se v tem tisočletju kaj prida cvetela v vsaki slovenski vasi. No, lista prikrita in paranoična različica gej živilarjenja gotovo uspeva v obliki lisajev in maha (sicer pa lepi in nevsiljivi primerki rozic morda lepo uspevajo tudi v senci ...) po vseh kotičkih in skretih te dežele, bolj malo pa je strpnosti in še manj gej ponosa.

Strpnosti ni najti niti v "osvojenih" Ljubljani, rojstnem kraju gej gibanja - da teče že skorajda dvanajsto leto, je čutili tudi po tem, da se nekateri že resno hecamo o gradnji starostnega doma za geje in lezbičke. V letu 1995 so v Koelnu začeli graditi stanovanjsko naselje za gej prebivalstvo - pri nas je solidarnost sedaj neokusnejša od siehernega mekdonaldsovega hamburgerja; v letu 1995 so v Koelnu organizirali konferenco s temo *Starejši geji*; v Sloveniji pa se je odprl *GALFon*, prva telefonska linija za geje in lezbičke. Toliko o primerjavi Zahod - Vzhod. Sicer pa veste: v Evropo lahko pridete tako hitro, kakor hitro boste spakirali kufre in sami odnesli svoje riti čez mejo.

Pa ne gre le za strpnost - nestrpnost. Ne vem, zakaj se mi vse bolj dozdeva, da apeliranje na strpnost prikriva ali vsaj potiska v slepo ulico javni govor o nasilju. Saj veste, če kje berem ali slišim o tem, da je treba ženskam onemogućiti enakopravno uveljavitev na vseh bla, bla, bla ... ali da je treba nuditi otrokom kar najbolj bla, bla, bla ..., vedno na t hem pomislim, da je treba ženske predvsem nehati pretepati in posiljevati, preprečiti izrabljanje otrok in podobno. Tak je bil prevladujoči diskurz zgodnjega ženskega gibanja v šestdesetih in sedemdesetih let na Zahodu. Sedaj tam to ni več osrednja tema razprav. Tudi pri nas to ni osrednja tema - zato, ker nikoli ni bila, ne zato ker bi bili tako drugačni, da faze vulgarnega feminizma ne bi rabili. Saj živimo v vulgarni družbi. Preživeli na Zahodu lahko razpravljajo o postfeminizmu ali queer gibanju, mi še nismo rehabilitirali svojega položaja žrtve.

Zato je treba govoriti o nasilju. - Kot rečeno, v letu boja proti nestrpnosti smo posejali kaj malo gej kulture pod Alpami, vendar to ni najslabše. Recimo, da se zavedamo, kako nevhvaležno izvozno blago je revolucija. Sprašujem se, kaj se dogaja v našem malem gej domu, v Ljubljani. Pustimo ob strani, koliko kdo tolerira, razume ali celo potrebuje gej kulturo. Zanima nas, kako je ob nedeljah v *Klubu K4* na Kersnikovi, ko se enkrat na leden zbere lezbična in gej populacija in se skuša sprostiti v utvan družinskega ozračja. Vsaj takrat in tam bi morala biti vrata nestrpnosti, tej nadlogi tuj in feji, zaprta. Pa še zdaleč ni tako. Nihče se namrec ni "spomnil" omejitvi zakona močnejšega, zakona pesti (ki menda deluje le za streko ali na temačnih in samotnih ulicah ponoči - to ste si pa same "krive", če se tam potikate). Da je zakon pesti še kako legitimen, čeprav nelegalen, dokazuje dogodek v *Rosa disku*, 7. januarja 1996 (oziroma v ponedeljek zjutraj). Vso sprevrženost dogodka je mogoče izreči v eni sami izjavi: Vodja redarske službe diska *K4* je pretepel programskega vodjo *Rosa diska*. Najprej se nam zastavi vprašanje, kako se je to moglo zgoditi v nedeljskem disku, kjer smo takorekoč v okrilju varnega doma? Vendar to vprašanje pove samo to, da smo nasledili železnemu scenariju iluzije o varnosti doma, saj lahko rečemo, da se skorajda vse nasilje dogaja v družini, varno razmejeni s stiriimi stenami od grdega zunanjega sveta. Za koga je dom pravzaprav varen? Feministke so že zdavnaj ugotavljale, da je dom najnevarnejši prostor za ženske in otroke - o tem govorijo statistični podatki o nasilnih dejanjih nad njimi. Sklep je nadvse preprost in ciničen: dom štiti nasilneža, dom je varen prostor zanj, morda zadnje zavetišče za neomejeno delovanje zakona močnejšega - ali: najvarneje je, če te pretepejo in zlorabijo kar doma. Ali črtijo in celo vržejo iz doma, če si lezbička in gej in torej nedopustno sprevrčaš pravila družine - potem že nisi vreden njenega toplaga zavetja.

Da je (iz)govor (za) o nasilju(e) odsev še kako prekleto istih mehanizmov, je videti tudi iz nekaterih odzivov na nasilni dogodek. Vodstvo organizacije *ŠOU*, ki upravlja *Klub K4*, ni storilo dovolj, ne, ni storilo nič - razen pranja rok. Tokrat pač ni šlo za nasilje nad nedolžnimi anonimnimi obiskovalci diska, na katere bi streljali sicer krivi, a isto tak anonimni nasilneži "od zunaj". Bilo je namreč rečeno, da je programski vodja *Rosa diska* pač "neprijatelj" med redarji. O pridrznih in gobčnih ženskah ali porednih otrocih ali zoprnih ljudeh, ki naravnost "prosijo" za (torej upravičene) batine, že skoz in skoz poslušamo. In nekateri seveda verjamejo, da gre v takih primerih le za "osebne račune", ki se ne ticejo sirse skupnosti, in ne se vmešavati, prosim. A nekateri se moramo vmešati, zato ker nam je jasno, da bi se to lahko zgodilo tudi nam - isto kot da bi se nam že zgodilo. Saj poznate geslo: Vsi smo HIV pozitivni (pa nič kaj enakopravni ...) - torej se obnašajmo stvarnosti primerno.

V trenutku nastajanja pričujočega uvodnika končne odločitve ali izidi se niso znani. To sedaj niti ni pomembno. Še vedno smo namreč v otroški tazi zapopadanja realnih družbenih razmerij. Na prvem, se jugo, feminističnem festivalu je neka ženska izjavila, da je zgrožena nad dejstvom, kako se zgodovina vedno ponavlja kot tragedija. Kot tragedija iste farse, dodajam jaz, ko se spominjam razpitega dogodka na *Ljubljanskem gradu*, ko so nam ob praznovanju desetletnice gej gibanja pokazali vrata in nam tako nadvse protokolarno povedali, da naš praznik ni njihov praznik in da grad ni in ne more biti naš dom - niti za en dan ne, se najeto zavetišče za eno noč ne: Poberite se v tisti vaš geto. Ob tedanjem dogodku sem pisala uvodnik: in pišem ga ob sedanjem. Vmes pa je bilo leto boja proti nestrpnosti in leto družine in *Pekinska konferenca* in *Teden boja proti nasilju nad ženskami* - lepo, v istem paketu. In kaj se lahko "naučimo" iz zgodovine - seveda poleg tega, da se ne moremo naučiti ničesar -, sedaj, ko nas tepejo v našem malem getu? Ko ce'lo doma nismo več dobrodošli? Kako naj se pobereemo iz našega geta? Morda v znak protesta zapremo disko za eno nedeljo? Ste že slišali kaj tako nezasišanega, da bi nekateri družinski člani ukinili svoj dom? Tega jim gotovo nihče ne bi dopustil, ker dom potrebuje "celo" družino in ona dom.

Saj vsi "vedo", da nestrpnost in nasilje ostajala; saj veste, v letu 1995 smo hoteli samo opozoriti nanju, zato da se bomo tudi v prihodnje bojevali in podobne neslanosti. Za strpnost si bomo, brez skrbi, prizadevali še naprej. Samo, da ji je sedaj, ko je konec njene sezone, malce padla cena. V letu 1995 je bilo povsod obilo možnosti za nakup strpnosti, morda ste zraven dobili še kako spominsko pištoľko - kot da bi si ogledali Dachau ali Auschwitz -, sedaj, v posezonskem znižanju, pa strpnosti ni več treba posebej kupovati, dobili jo boste kar v paketu, denimo ko boste kupili kavo ali novo čistilo ali za pest petard. Morda celo ob nakupu orožja - saj veste, tudi na vseh cigaretnih škatlicah pošteno piše, da je kajenje škodljivo. In tako nas kar naprej opozarjajo, nam na silo odpirajo oči, naj se soočimo s posledicami, iščemo krivdo v sebi, odgovarjamo zase in za svojo svobodo ... a meni nikoli ni bilo jasno, kako, hudiča, je mogoče bili "priden" in svoboden?

Zato listajte in berite pričujoči *Revolver*, ki ostaja orožje v boju proti nestrpnosti (tu samo parafraziram tisto o knjigi, ki je najmočnejše orožje, a se je zato naj ne bi metalo v glavo!) in zaužite dozo strpnosti - tudi prekomerno, če ste morda še vedno v posttravmatskem stanju homofobije.

(st)

3

dom in svet
bratov in sestričinj

14

intervju: Merce Cunningham

16

Alma Kalin

19

intervju (film):
Karike za Mammomata rit

23

vse o aidsu + zloženka

27

Fassbinder + Pasolini

30

tabu: moška posilstva

33

nasilje v lezbičnih vezah

34

portret: Klaus Nomi

36

lezbičke po sortah

38

učenje ljubezni do sebe

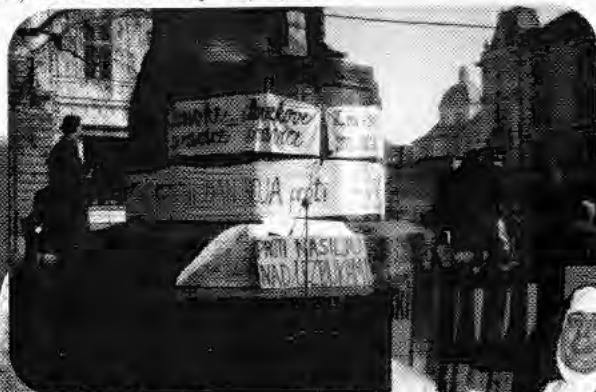
44

kruzing

46

branje

naslovnica: foto Frank Peter

25. november - Svetovni dan boja proti nasilju nad ženskami.
Demonstracija na Prešernovem trgu v Ljubljani, 1995

Julian V. Hoves,
ko blagoslovlja otvoritev
Dnevor gay in lezbičnega filma

Roza klub je organizacija, ki skuša pokrivati široko področje homoseksualnosti - tako moške kot ženske. V juniju 1990 so jo ustanovili člani Škucove sekcije Magnus in članice Škucove sekcije LL. Naslov je: Roza klub, Kersnikova 4, Ljubljana (IV.nad., soba 404), tel. 061.1324.089 (ob torkih in četrkih med 12. in 13. uro), fax 061.329.185

Roza disko, K4, Kersnikova 4, vsako nedeljo od 22. do 4. ure

Revolver, revija s homoerotičnim nabojem

Metelkova - v bivši vojašnici na Metelkovi (biša Lovci); klubsko vzdušje, nastopi, razstave... Magnus klub/Monokel - od srede do ned. po 20.00 - začasno v prenovi

Kontakt - navodila in obrazec v Revolverju

Projekti: zloženka varnejši seks; klubi po Sloveniji; pogovorna srečanja mladih

GALFon - 1324 089, vsak dan od 19-22, informacije, pogovori, nasveti, podpora, pomoč...

Magnus - gej sekcija pri ŠKUCu

LL - lezbična sekcija pri ŠKUCu; Informator

Pandora, pogovori, srečanja, izleti, rekreacija

SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja: 061.97.82, 061.441.993 - je prav tako odprt za težave, stiske lezbijk

AIDS FOND - za pomoč seropozitivnim (prispevke nakažite na ZR ŠKUCA: 50101-678-52011, s pripisom Aids fond. Hvala.)

Projekt Plus - za pomoč okuženim, obolelim ter njihovim prijateljem...

REVOLVER, revija za kulturna in politična vprašanja (revija s homoerotičnim nabojem). ISSN 1318-2668. Izhaja četrtletno. Cena posamezne številke je 500 SIT. Založnik: ŠKUC, Kersnikova 4, Ljubljana. Odgovorni urednik: Brane Mozetic. Sourednica: Suzana Tratnik. Naslov uredništva: Revolver, Kersnikova 4, 61000 Ljubljana, tel.+386.61.1324.089, fax: 329.185.

Design & DTP: Boštjan Lisec. Tisk: Grafična delavnica ČUK, Postojna.

© Revolver, 1996. Vse pravice pridržane.

Ponatis celote ali posameznih delov revije

je dovoljen samo s pismenim privoljenjem

založnika. Pridržujemo si pravico do objave

pisem, fotografij ali člankov, prispelih na uredništvo. Mnenja avtorjev v reviji so njihova osebna in

ne izražajo vselej stališč uredništva. Objava piscev,

fotografov, modelov, reklamerjev ali drugih

oseb in organizacij ne izpričuje njihove

seksualne usmerjenosti. Prispevki v reviji niso

honorirani. Po mnenju Urada za informiranje sodi revija med proizvode, za katere se

plačuje 5% davek od prometa proizvodov.

Oktober je z energičnim, na pol go-go, na pol somewhere out in the space plesom zaključil Igor Sviderski in dokazal, da imamo tudi Slovenci lahko lepa telesa.

V nabitom polnem disku je nastopila Anja Rupel. Z odličnim nastopom je ob pomoči dveh simpatičnih naredbullanih plesalk le stežka utekla publiki. Slišati je bilo, da so se nekatere lezbijke prav za to priložnost nadišavile z Brutom.

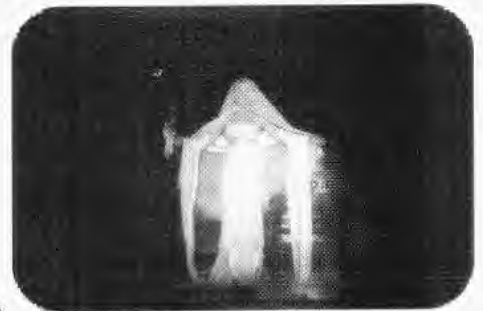
Poletje se je počasi bližalo koncu, zagoreli in porušeni smo se začeli stekati nazaj v Ljubljano in potem še nekaj tednov podoživljali peščene plaže ter burne noči Ibize, Mikonosa ter podobnih podrišč. V septembru smo se nato lepo skulirali in pokorno čakali na Roza disko ter podirovali.

Kakaj zamuja jo z tvoritvijo. V oktobru pa se nam je

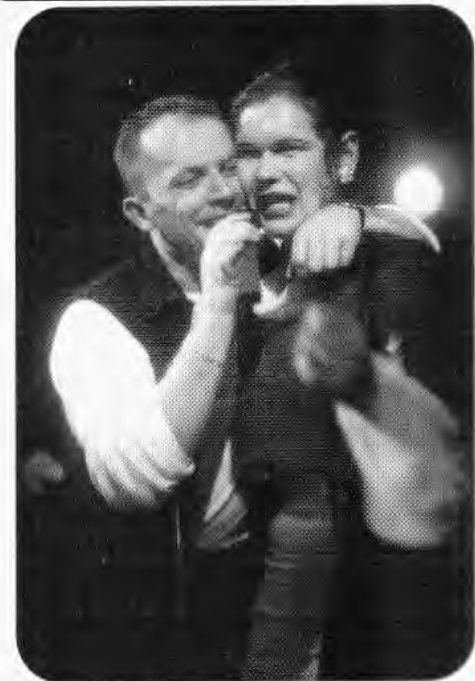
le uspelo podati se

v neznanu: disko so temeljito prenovili, podirli nekaj sten, nahavili zelo okusne muzice, pisarje pa zamenjali z nekakšnim, postmodernim koritom za prešiče. Celu redarji so bili tisto prvo noč vsi zlikani in lepi. Gostje so nedovoljno prikinavali in se muzali nad bordelško rdečo razsvetlavo. D.j. Nataša je hitro segreti publiko, zabava je kmalu dosegla vrhunec in takoj razdrila nekaj "trdih" zvez.

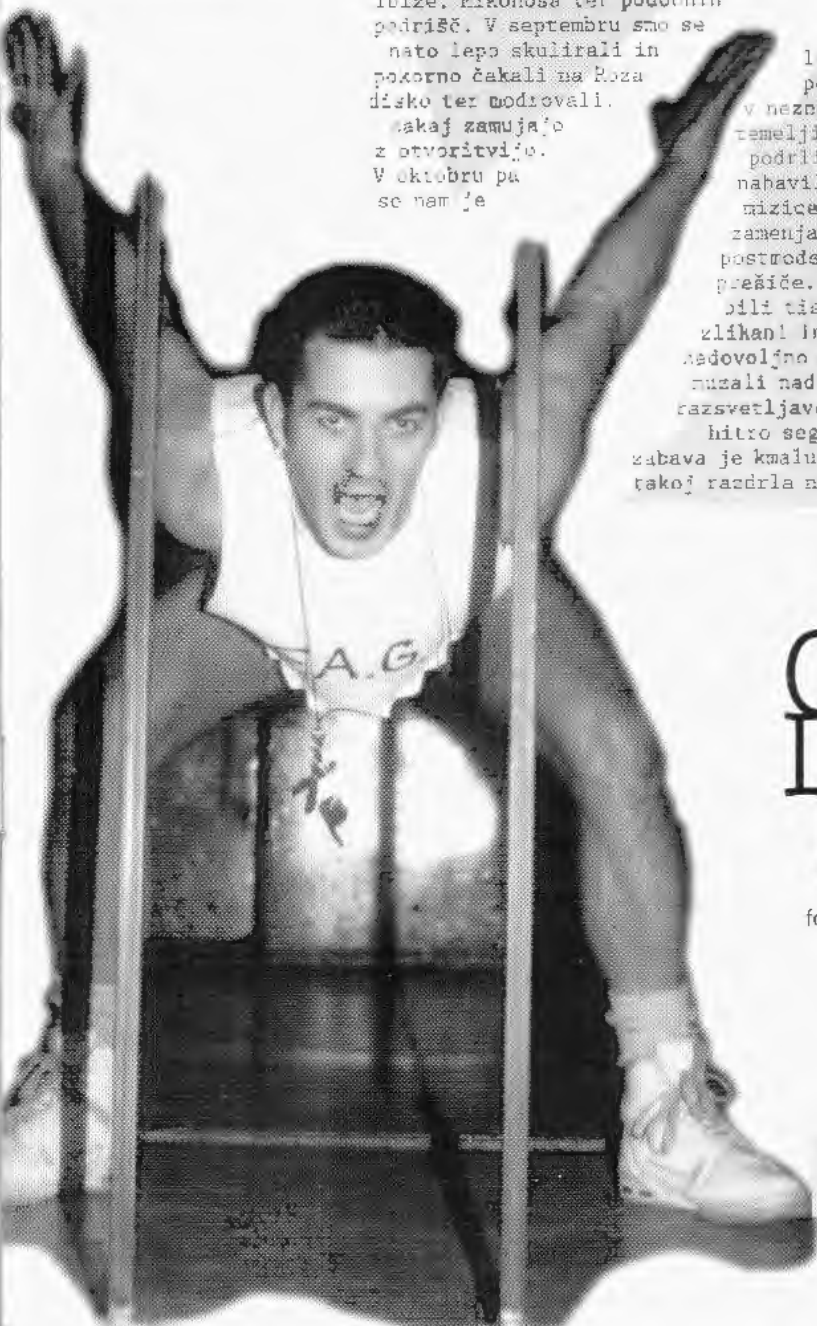

Nel je na svoji modni reviji predstavil ducat čudovitih ženskih (lahko tudi transvestitskih) oblačil. Da mu je erotika vodilni moto, dokazuje tudi diskretno razgaljena nevesta.

Na Nelovi reviji je nastopila tudi Josipa Lisac. Obiskovalec z Reke je ugotavljal, da je shušala in šele kasneje dojel, da naša Josipa pravzaprav ni iz Zagreba pač pa z Rudnika.

Z Dominikom Kozaričem smo prepevali Reka luči, ob pesmi Tina pa je marsikomu potegnilo na Tine.

ROZA DISKO

foto: Frenk Fidler

Jeznega fag-a so zaprli v kletko in ga prisilili k plesu. Občinstvo se ni dalo motiti, a je s kotičkom očesa vendarle čakalo na košček razgaljene riti.

NEVARNO - VARNO - VARNEJE

V letu 1995 smo začeli s projektom "Izobraževanje vrstnikov o aidsu". Po dolgotrajni in zapleteni birokratski poti smo dobili finančna sredstva od Svetovne zdravstvene organizacije v sodelovanju z našim Ministrstvom za zdravstvo, ki projekt neposredno nadzoruje.

Začetek izvajanja projekta je bil predviden že v avgustu 1995, ker pa je prišlo do zamud pri denarju, smo prvo delavnico imeli šele v novembru.

Prvi vikend v novembru smo torej odšli v **Bohinj** - bilo je prav fletno. 22 toplih bratov je vneslo v sicer zaspan kraj nekaj radoživosti in drugačnosti. Sestre so bile nad namestitvijo in hrano zelo navdušene, v lokalni diskoteki pa so že prvi večer dale domačinom vedeti kdo gostuje v njihovem kraju; prva opcija je bila karate klub iz Ljubljane, druga pa pedrula iz Ljubljane - obveljala je slednja.

Drugo jutro smo začeli z resnejšim delom - pogovorom o naših spolnih navadah, o naših nazorih in reakcijah - delo je potekalo v parih.

Sledila je delavnica o virusu HIV, o aidsu, o varnejših spolnih tehnikah, praktični prikaz in vaje pravilnega natikanja in snemanja kondoma in uporabe lubrikanta oziroma gela drsljivca - da drsi in polzi ter ne boli.

Nekateri udeleženci so znanje samo obnavljali, drugi so ga poglobljali, spet drugi pa so slišali veliko novega, predvsem kako pomembna je uporaba kondoma in lubrikanta, saj ju do sedaj niso uporabljali - "kondomi niso moderni, lubrikant pa je predrag".

Popoldne smo odšli na krajši izlet v tisti dan vetrovno okolico jezera.

Zvečer je sledila večerja z la-la-njem, ples na vodi v bazenu, fitness, solarij in ogled angleškega izobraževalnega materiala za geje o varnejši spolnosti na video kasetah. Tretji in zadnji dan, ko smo se med sabo že bolje poznali, smo izvedli še zadnjo tematsko delavnico. Izvedli smo še pisno, anonimno oceno delavnice, da bi naslednje bile boljše, čeprav je že ta, prva, bila odlična.

Delavnico smo zaključili z izletom do slapu Savica in v leseni uti pred slapom v zakonsko zvezo zvezali gej par - če zveza še drži, ne vem.

Nikakor nam se ni bilo do tega, da gremo

vsak na svojo stran, zato smo se na poli proti Ljubljani ustavili še v gradu, v katerem je šik restavracija, in predebatirali vse od simpatičnega natakarija do gej poljubljanja v podeželski gostilni.

Druga delavnica je potekala v **Kranjski gori** s 23 udeleženci, z enako vsebino, vendar drugačno zgodbo. Presenetil nas je prvi sneg, konstruktivne debata na delavnicah in ozaveščanje udeležencev o varnejši spolnosti, kot pika na i pa žur v diskoklubu na Jesenicama, kjer je prav ta večer gostovala Alka Vuica.

Kot končni rezultat prvih dveh delavnic lahko omenim: ozaveščanje več kot 40 gejev, ki so na sceni, o varnejši spolnosti, uporabi kondomov in lubrikantov, boljše poznavanje in druženje med udeleženci, ostale bodo fotografije, narisani osnutki idej za promocijo varnejše spolnosti, napisane zgodbe o coming-outih ter več kot deset novih prostovoljcev za nadaljnje delavnice z bolj poglobljeno vsebino in usposabljanje za informiranje vrstnikov o pomembnosti zaščite pred virusom HIV, bodisi po telefonu, v gej tisku, po internetu, v gej klubih in gej zbirališčih na odprtem - v parkih in na plažah, kjer bodo delili tudi modre paketke, ki so priloge tokratne številke *Revolverja*.

Takoj ko nam bodo vremenske razmere dopuščale, začnemo z delom na terenu, na vseh štrik placih v Sloveniji, za katere vemo, da obstajajo, bomo delili te lepe modre paketke, za katere upamo, da bodo postali priljubljeni, še bolj seveda vsebina, ki vam lahko polepša seks in reši življenje. V kratkem pridemo v Maribor, Celje in na obalo. Na posebno željo pa vam modri paketek pošljemo tudi po pošti - če nam seveda zaupate svoj naslov. Vse informacije v zvezi z aidsom in prvi nasvet lahko dobite na Galfonu, ki dela za vas vsak dan od 19. do 22. ure - anonimno in brezplačno. Informativne materiale, kondome in lubrikante delimo tudi v klubu Magnus na Metelkovi.

Dobili smo nove prostovoljce, modri paketek za varnejši seks, GAlfon, projekt se razvija in raste in PAČ bomo letos lahko seksali varneje.

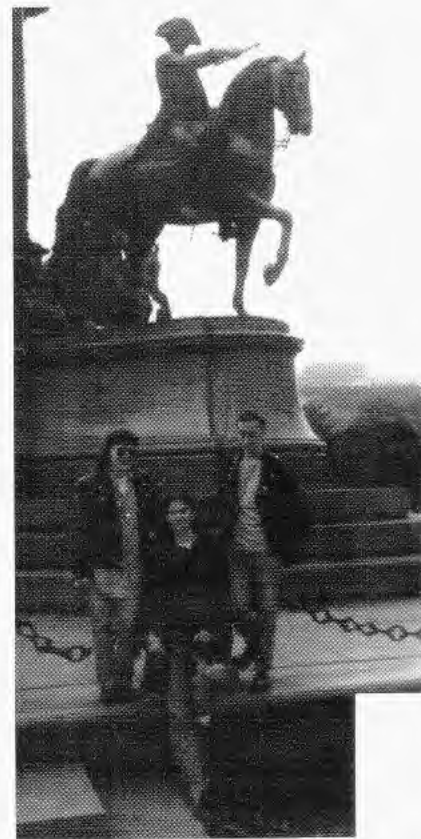
P.S.

Pač smo dobil' tud' en par novih fraz u gej slengu, a ne. Pedrula so rekle, da je blo fest fejt fajn. "Ti boš govorila, čifa! Sebe poglej, kako magnolijo maš!" Vse podrobnosti dobite pri Leksi.

*arivederle
mati Tereza Marija,*

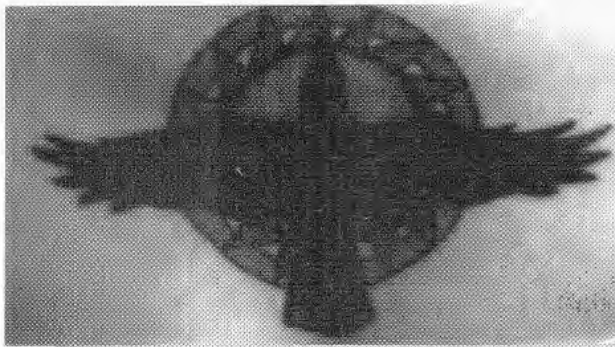
SLOVENSKA GEJEVSKA IN LEZBIČNA POEZIJA NA DUNAJU

Na povabilo dunajske organizacije **Kulturverein Berggasse** je bila 17. oktobra lani, v prostorih, ki si jih delita knjigarna Löwenherz in kavarna Café Berg, predstavljena slovenska gejevsko in lezbična literatura. V uvodnem delu večera je bil najprej podan oris razvoja literature s homoerotično tematiko v Sloveniji, od začetka pa vse do danes. Začetnemu delu je sledil literarni večer, na katerem sta **Brane Mozetič** in **Nataša Velikonja** brala svoje pesmi; ob slovenski verziji njune poezije so imeli obiskovalci priložnost slišati tudi prevode v nemškem in angleškem jeziku. Po literarnem večeru se je razvnela živahna debata o lezbični in gejevski literaturi, razmerah v slovenskem založništvu in položaju homoseksualne populacije v Sloveniji na splošno. To je bila prva predstavitev slovenske homoerotične literature v Avstriji, zanimanje torej obstaja in škoda bi bilo, da bi se navezani stiki prekinili. Zato upamo, da bodo avstrijski umetniki in umetnice obisk kmalu vrnili.

ČASOPIS ZA KRITIKO ZNANOSTI

V eni izmed prihodnjih števil *Časopisa za kritiko znanosti* (ČKZ) bo izšel tematski blok o homoseksualnosti. Razni avtorji in avtorice bodo obdelali posamezne temeljne vsebine s področja istospolne usmerjenosti. Ker gejevsko in lezbično študije znotraj znanosti v Sloveniji še niso institucionalizirane, bo to prvi poskus kompleksnejšega pristopa k tej tematiki.

TETOVIRANJE

Kanada, 1994

Scenarij in režija: Midi Onadera

Igrajo: Natsuko Ohama, Keram Malicki, Dana Brooks, Melanie Nichols King, David Crean

TV Slovenija 1, 20. oktober 1995, 0.00

Kanadski televizijski film *Skin Deep* je nad vse uren - ne le zaradi hitrosti, s katero je prišel na naše TV zaslone, temveč tudi zaradi najsodobnejšega kampovskega ozračja, ki ga je v devetdesetih občutili v zahodnih državah. Gre za teme spola, spolne usmerjenosti in novo konceptualizacijo, tako rekoč dekonstrukcijo spola tudi v praksi. Queer teorija in queer gibanje v enem (filmu). Queer, v približnem prevodu peder, izmeček, čudak, lezbijka, ponaredek ..., ki združuje vse, ki odstopajo od večinske identitete: lezbijke, geje, biseksualce, transvestite/ke, transseksualce/ke, tudi heteroseksualce in celo tiste, ki si že upajo biti "nič od tega". In vse to ne glede na razredno, rasno ali kako drugo pripadnost, seveda. Vse to v *Tetoviranju*.

Alex Koyama pravzaprav ni več kaka posebnica, temveč običajna pripadnica vele-mestne umetniške scene, ki sicer nezanesljivo pomočjo sponzorjev skuša snemati filme z avtorskim pristopom in posne(ma)-ti okolje, v katerem živi. Nekoč je bila poročena, sedaj živi v lezbičnem razmerju s svojo asistentko Montano. Prikaz njunega lezbičnega razmerja je uvod v filmsko zgodbo. Po veseljačenju se Alex in Montana najmeta v postelji. Že tukaj je napovedana Alexina negotovost, kot da bi se spraševala - če bi kaj takega sploh počela - ali je to to. Zatakne se, ko Montana prinese dildo, umetni penis, ki nekoč heteroseksualni Alex izgleda kot tujek. Kot nekaj, kar ni ne moško (ker posnema moški spolni organ) ne žensko (ker ga le-te nimajo). Črn dildo, tujek v postelji napoveduje prihod nečesa tretjega, ki bo dokončno zmotilo krhko razmerje med Alex in Montano. Tretje je oseba, ki se javi na Alexin oglas, s katerim želi pritegniti sodelavce k novemu filmu o tetoviranju ter kulturi užitka in bolečine. Chris Black napiše nekaj vrstic o svojih osebnih občutjih med tetoviranjem. Prelivanje erosa in tanatosa navduši Alex tako, da pokliče Chrisa k sebi. Chris, tretji in tuj, pride ter očara in preseneti s svojo pojavnostjo, ki prav tako ni ne moška ne ženska. Nek transvestit ga ozmerja z butch (torej aktivnim, moškim polom lezbistva). Penny, transvestitski DJ v gej klubu in Alexin prijatelj je tisti, ki ji odpre oči in ugotovi, da je

on (Chris) pravzaprav ona, saj je vendar to tako "očitno". Chris se odzove negativno, celo sovražno na gej sceno in grobo zavrne Pennyjevo priporočilo, da bi se spoznal s sebi enakimi (z lezbijkami, transsvestitkami ali transeksualkami). Izjavi, da on ni nikakršen čudak, temveč povsem normalen moški.

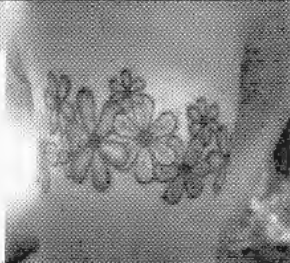
Ko zapuša gej klub, se odvijajo flash backi: prizor, ko otroci preganjajo in pretepajo Chris kot majhno deklico (ki sicer ni čisto jasen) in prizor, ko se Chris že pojavlja kot moški - ko njena partnerka to v postelji ugotovi, jo ozmerja z odštekanko ("You freak!"). V naslednjem prizoru pravi moški tega dekleta surovo pretepa Chris in ji grozi, naj se nikoli več ne približa njegovi puncici.

To je prvi namig, da Chris ni to, kar se zdi, da je. "Dokončno" o tem zvedemo, ko ostane-mo sami z njo v sobi - preden se odpravi spat, si sname povoj, s katerim prikriva prsi. Chris pripoveduje Alex o svojih občutjih ob tetoviranju, Alex je očarana nad njegovim razumevanjem užitka in bolečine, Chris se zaljubi in bolešno naveže na Alex, ona pa sprva noče razumeti opozoril prijateljev, še najmanj ljubice Montane. Ko zadeva postane neznosna in nevarna, Alex odslovi Chris - njegove odštekanosti ji ne dišijo nič več. Chris v obupu, potem ko je ne more prepričati, da je on tisti "moški", ki ga potrebuje Alex, napade svojo nesojeno ljubezen, potem pa si z nožem skuša odrezati joške. Po okrevanju v bolnišnici se spakira in nadaljuje svojo samotno pot odštekanke.

Alex, sedaj že brez Montane, pripoveduje transvestitskemu prijatelju Pennyju, kaj se ji je zgodilo s Chris: "Chris je bila ženska. Ali si lahko predstavljáš kaj takega?" Penny se med pogovorom ravnokar preoblači po transvestitskem nastopu, ki ga je bil posvetil svojemu nekdanjemu prijatelju, ki je umrl zaradi aidsa. "Te stvari se dogajajo," lakonično meni Penny pred zrcalom. Pre-

den si sname modrc, r e č e : "Kaj pa naj rečem jaz, ki sem

ženska, ki igra moškega, ki igra žensko?" Penny je

sedaj gol do pasu in vidimo, da je "pravzaprav" - ženska. Alex jo vpraša, ali njene-ga umrlega gej prijatelja ni motilo dejstvo, da je živel s transvestitom, ki je bil v resnici ženska. Penny s kratkim opisom svoje življenjske kariere zaključí dialog; pove, da se je pred mnogimi leti znašla v Berlinu, sama in revna. Videla je oglas, v katerem je neki gej bar iskal geje, ki bi nastopali kot transvestiti. Pomislila je na prevaro in se prijavila kot gej moški - in uspela kot transvestitska zvezda. Svojemu prijatelju je priznala, da je ženska - on pa jo je sčasoma nekako sprejel, njen spol ga ni več motil. Vse drugo je bilo "enostavno"; igra je pač živela naprej, kot da bi šlo zares. Sicer pa - kdaj in katero življenje je sploh resnično, avtentično?

Tega tudi Alex najbrž ne ugotovi. In se vrne k snemanju filma.

S. T.

KAKO SE FILMSKI JUNAKI & JUNAKINJE PRAVZAPRAV PREŽIVLJAJO?

Biseksualnost, kvečjemu. Vsekakor zelo naključna, nagajiva, neulovljiva, vedno v kontekstu zabave. Zato je takšna biseksualnost del sodobnega koda mladosti ali življenjskih obdobij, kjer še ni stika s precizno funkcionalizirano vsakdanjostjo. Zato je vidna tudi v mainstream filmu. Mladost je sinonim za osebna iskanja in identitetno ohlapnost: čutenje permisivnosti mladostnega obdobja bi se v sodobnosti le s težavo soočilo s kakršnikoli seksualnim totalitarizmom in čeprav javnomnenjski preseki ne kažejo tako, pa vsaj populistično naravnana filmska produkcija še ohranja tiste vsečnosti, ki konservativnemu gledalstvu prižigajo skrite fantazije, liberalni publiki dajejo vedenjske vzorce, progresivnim stilom pa vsaj delno legitimiteto. Pop produkcija je prelivanje realnosti manjšin v fantazije večine. Modnost biseksualnosti oz. njena zamejitev v nefunkcionalna in neproduktivna obdobja, ima več plati: odlični je njen prispevek pri širjenju seksualnih horizontov novih generacij, vendar pa so v takšnih prikazih tradicionalni formalni sistemi trdno in v celoti ohranjeni. Socialna struktura ostane neokrnjena: kolikor je vanjo vpletena homoseksualnost, je le-ta vedno mimobežna, kaj šele, da bi potek homoseksualne zgodbe dal slutiti, da bi se utegnila usmeriti proti fiksnim individualnim ali socialnim postavitvam.

Zato večina gejevskih in lezbičnih filmov, tudi takšnih, ki so populistično naravnani, ne doseže javnosti - sploh pa ne tiste, ki je populistično naravnana. Pop film je dosegel ambicijo, ki je sicer lastna politiki: postal je institucija pogleda, kanonizator socialnih standardov in individualnih strasti. Ko zariše izjeme v vsakdanjiku, jih zna tudi locirati, osamiti ali mistificirati: homoseksualca bo gotovo označeval najmanj en kliše, če ne drugega, pa popolna precizacija njegovih želja. Če se potem kakšen mainstream film ukvarja z zgodbo posameznika, z izpolnjevanjem osebnih kriterijev dobrega počutja, se gejevski in lezbični film spušča v družbeni kontekst. Kontekstualni realizem je značilen za alternativno, ljubzenska fikcija za mainstream kinematografijo. Dokumentarec je prednostni žanr gejevske in lezbične filmske kulture, melodrama prednostna zahteva pop javnosti.

Estetizacija alternativnih pogledov, rehabilitacijske ambicije, dodajanje novih pomenov, popravkov ali poudarkov obstoječemu sistemu smisla ter nenazadnje institucionalizacija drug(a)čnosti, podajanje konteksta razlik, vmeščenosti socialnih in individualnih kategorij znotraj sistema družbenega smisla, so gotovo minimalne osnove kulture katerekoli socialne manjšine. Vedno mora obstajati dvom v popolno dovršenost sveta: posameznik se mora, glede lastnih želja, vedno spraševati o ustreznosti sistemskih ponudb. Razreševanje marginalne situiranosti se zlahka usmeri k prevzemu vrednot in pomenov, ki utrjujejo večino kohezivno na ideološkem nivoju: zato so klišeji gejevskih in lezbičnih ljubzenskih zgodb na moč podobni heteroseksualnim. Takrat manjšine pozabijo na svoj referenčni okvir in zahtevajo tradicionalne fantazije večine tudi zase. Romanca med junakinjama filma "Thin Ice" (Fiona Cun-

ningham Reid, 1994) govori o občosti, o ljubzenskih zagatah, okrog katerih se fiksira tisti del sveta, ki ljubezen obravnava kot izključno temo zase, izločeno iz zelo stvarnih strukturnih ureditev. Religiozna postavitev ljubezni, njena čistost in dokončna razrešitev vseh dvomov ob srečnem ljubzenskem razpletu, je tisti blaženi intelektualni kolaps, tista omamna zanesenost, izpod katere sistemske institucije nemoteno uravnavajo ostali del našega življenja. Problem gejevske in lezbične skupnosti ni ljubezen - vsaj nič bolj kot vseh ostalih - temveč njeno nadaljevanje: ne naključni stik, temveč strukturna konstanta.

Kje poteka v zgodbi o homoseksualni ljubezni precizna razlika: ne pri navezavi ljubzenskih odnosov, temveč v pripoznanju njih obstoja s strani institucij, ki uravnavajo kodo osebnega življenja v javnem prostoru. Film "Nitrate Kisses" (Barbara Hammer, 1992) pripoveduje o prikritih - ali bolje, prekritih - realnostih lezbičnih življenj v obdobjih pred Stonewallom; film "Midnight Dancers" (Mel Chiongio, 1994) o realnostih homoseksualcev v okoljih, kjer se Stonewall nikdar ni zgodil; film "Dupe od mramora" (Zelimir Žilnik, 1995) o ozračju, v katerem se stonewallski dediči znajdejo v primežu civilizacijske regresije. Vsi so ljubzenski filmi in osebe v njih prav zavoljo ljubezni trčijo ob socialni kontekst: problematičen je slednji, ne ljubezen. Gejevska in lezbična umetnost - intimistična ali agitpropovska, vseeno - ne sme spregledati lastne zgodovine: ko spregleda način aktualne umestitve gejevskih in lezbičnih platform v splošni javni prostor, ko ne sledi doseženim dostopnostim ali ko pozablja na zelo oddaljene običajnosti, pripoveduje o nečem drugem. O prijaznostih za od moralne rutine razvajeno oko, najverjetneje.

Film "Seduction: The Cruel Woman" (Monika Treut, 1985) se spušča v lezbični feminizem: uporaba sadomazohizma v spolnosti kot metafora za odnose moči med spoloma ter lezbičnost kot možen izhod iz hierarhije vlog je najbrž enako zavajajoče kot tradicionalna doktrina o apriorni harmoniji znotraj ustaljenih zakonskih zvez. Zgodbe se sestavljajo iz dneva in dan, iz obdobja v obdobje, sprti: ničesar ni, razen verovanj, fantazij in utopij, kar bi določeni socialni kategoriji podalo koncepte ekskluzivne pravdnosti. Še vedno se ne ve, kaj bo z generacijo X, ko si bodo - ob jasno izpricani gejevski in lezbični zavesti - pričeli sami služiti za preživetje. Film "Totally F***ed Up" (Gregg Araki, 1993) je vzgojni mladinski film, vse ostalo, vse življenje, takšna ali drugačna prtljaga, je šele v perspektivi. Reality Off.

Iz vsakoletnih dnevov gejevskega in lezbičnega filma pridemo polni preteklih zgodb, vzporednih zgodb - ven, kjer smo sami v lastni situaciji: cigav model vztrajanja nam je torej ljubiši, ko imamo pravzaprav le svojega. Ali bolje: kakšen model vztrajanja lahko zoperstavimo pop svetu, kjer sta homoerotika ali biseksualnost prispeli komaj do bežne naključnosti. Pop svet zaostaja, to je dejstvo.

Nataša Velikonja

NEBEŠKA BITJA

Zares sem strašno vesela, ker tu, v tej republiki, kar v zaporedju gledam filme, kjer dekleta maltretirajo vse, kar jim iz okolja pride na pot. "Heavenly Creatures" in nato še "Fun". Najprej po feministični plati: filmska produkcija je gotovo med doslednejšimi prenasalci stereotipov ter socialne rutine in delitev pozicij med moškimi in ženskimi liki pogosto sovpadla s tradicionalno klasifikacijo spolov. Torej, babje brezpomočnice in dedji orjaki. Težke podobe, kjer bujno oprsje visi na lani nad globokim, globokim breznom in kjer izza prvega previsa že prihaja rešilna mišica. Dobro, imaš tudi obratno, ampak vedno ostajata dva pola, kjer ima prvi natančno tisto, kar drugemu nepopravljivo manjka. Znani kliše ljubzenske logike in ves razplet v akcijskem nasilju. Eh, to življenje. Bodimo romantični: naj bo tortura imanentna družbi, ne ljubezni.

O tem pripoveduje film "Nebeska bitja". Zgodba je romantična in temu primeren zaključek. Nič ni bolj romantičnega kot fantazijski svet in naselitev oseb vanj: nič ni bolj romantičnega od prenosa intimnega čutenja v neke vzporedne realnosti ali sploh preselitev osebne realnosti v fantazijski svet. Kaj potem kakšen ostane stvarnosti, povsem goli, pusti, surovi in nepravšnji, kjer gostuješ takole, spričo zahtev prisilnih tujosti. Kaj so, kdo so takšne tujosti, je stvar življenjske dobe in ob obe junakinji filma so treščile ravno v tistem obdobju, katerega družba smatra za najmanj razsodnega, najbolj paternalističnosti potrebne, skratka, ni ugovora. Dekleti sta zadel ob institucijo moči in nič čudnega, he, če je v njeni starosti le-to predstavljala mati. Če bi čakali nekoliko dlje, bi se pred njima - (tudi) kot lezbijkama - usločilo kaj drugega: vedno je blokada s strani družbene ureditve in v tej zgodbi se ji nista izognili, temveč jo kratkomalo zrušili. To ni film o zvutih, temveč o svojevoljnih ženskah.

Nenazadnje je to zgodba o socialni kratkovidnosti vseh, ki v njej nosijo svoje pozicije. Nikdar ni posameznik tisti, ki zares bremeni nekogaršnji potek. Nikdar ni oseba motiv za zločin, temveč funkcija, ki jo skoznjjo požene institucionalni red. In nikdar ni dobro tako trdo zastopati fantazme institucionalnega reda, da spregledaš realne zahteve & želje posameznika. Na kateri strani je potem večji delež fantazij: v socializatorskih kanonih in pričakovanih družbe ali v prostosti intime? Kdo je zares tisti, ki sanjari o Drugem. Film "Nebeska bitja" je berljiv vsaj na dva načina in oba sta zelo upravičena in aktualna: kot upor zoper avtokrate odločanja in kot vrednostna zamenjava med realnim fantazij ter fantomskostjo Realnega. Plus dodatek za dobesedne bralce: do not try at home.

Nataša Velikonja

11. DNEVI GAY IN LEZBIČNEGA FILMA

• nedelja, 3. december 1995 ob 20.00 h

Otvoritveni film na Dnevih je bil "Polnočni plesalci (Midnight Dancers)", za naše razmere kar nekaj novega in nevsakdanjega. Priložnost smo imeli občudovati razvita in mišičasta telesa večih fantov, zaposlenih kot plesalcev v gej baru neke v Manili, ki se pozabavajo v ritmu glasbe (tudi predelave Madonnine "Rain" med drugim). Posttranska dejavnost, ki jo včasih še bolj intenzivno opravljajo, je prodajanje lastnih teles. V središču zgodbe so trije bratje Joel je najstarejši, je poročen in ima otroka, žena pa se je bržda fatalistično vdala v življenje in se ji zdi povsem normalno, da vpraša obiskovalca: "Ah, tako, vi ste pa najbrž Joelov fant?" (čeprav ima obenem močno željo, da bi odšla na Japonsko, pri čemer ji pomaga ena od deklet-transvestitov v baru). Dennis, drugi brat, se zvečina prodaja na cesti in se zapleta v kriminalna dejanja. Sonny je tretji in njegov ljubimec je transvestit. Njihova mama je luč življenja, seznanjena je z vsem in na nek način vse to odobrava. Vse bi bilo v redu, če bi se fantje držali samo plesa in prostitucije, pa se na žalost znajdejo v zmedi mamil, orožja in drugega pouličnega nasilja. Enega od bratov ubije poulična tolpa, ostala dva se masčujeta in zagrešita umor, zato se morata od tedaj dalje skrivati. Tematika filma je kar dobobra odstopala od ostalih, tako po odnosu ljudi do homoseksualcev kot po glavnem sporočilu. Osebnost mi bo film še dolgo ostal v spominu, čeprav sem slišal od sogledalcev, da so si predstavljali nekaj drugega.

• torek, 5. december 1995 ob 20.00 h

Napovedana japonska filma sta bila predstavljena, zato smo si ogledali nemški film "Taksi za WC". Zgodba o učitelju, ki se, če ravno ni v službi, dokaj redno udeležuje življenja na gej sceni in partnerje menja po tekočem traku. Tekom filma ga tako spremljamo po WC-jih, na raznih zabavah in žurih, vodilna ideja pa je seks, seks in še več seksa. (Kdo ve zakaj, ampak nisem se mogel znebiti vtisa, da ima film kar precej vzporednic z življenjem na naši sceni.) Omisli si sicer "zvezo" in tudi živi s prijateljem, vendar ga to ne ovira v njegovem radoživem preganjanju v nočnih urah. Končni obračun s partnerjem se zgodi na transvestitski zabavi, kjer odprto flirta z drugimi vpricho njega, nakar sledi vroča razprava na vlaku - naslednji dan učenci vidijo svojega učitelja kot arabsko princeso (in če mislite, da je izgubil službo, ste uganili). S svojim tipom nato kljub vsemu ostaneta skupaj in živita na lastni kmetiji, ničesar pa ne izvemo o tem, ali se je njegova osebnost kaj spremenila.

Film ne varčuje z odkritimi prizori vseh vrst seksa, ne olepšuje zadev in jasno razgali stanje vseh večjih in manjših gej scen, ravno zato pa si ga bom zapomnil kot enega ključnih. Pa da ne bi pogrevali stare župe o tem, kako ravno zaradi takšnih in podobnih tipov, kot je glavni "junak", tudi naša scena ravno ne pridobiva na slovesu.

• sobota, 9. december 1995 ob 20.00 h

Niti najmanjšega pojma nisem imel o tem, kateri film je na sporedu danes, zato sem

bil kar vesel, da je to srbski film "Dupe od mramora" (Marbe Ass) - že možno namreč, da so Srbi južni bratje pa gor dol ter podobne limonade, dejstva pa je kljub vsemu, da slovenska produkcija podobnega filma vsaj še lep čas ne bo skreirala. *Marmornata rit* postavlja v središče dogajanja beograjske transvestite in veterane bosansko-hrvaško-srbske vojne. Transvestit Merlin se prodaja po ulicah Beograda, živi pa v zapuščenih podrtijih na robu mesta, skupaj s prijateljico (za katero mi kljub najboljši volji ni uspelo odkriti ali je moški ali ženska). Njun mir zmoli prihod povratnika, ki s seboj pripelje še kolege in vse svoje psihične težave. V kleti postavi mizo za biljard in prične z vsemi mogočimi posli, povezanimi z mamili, pranjem denarja in tihotapljenjem orožja. Sanela je mnenja, da si v svojem življenju zasluži še kaj boljšega, kot je kurbanje, in fantazira o tem, kako bo odšla na tuje. Ker to zaenkrat ni mogoče, se poroči z znanim bodibilderjem in si tako kupi vstopnico za boljše življenje. Zgodba se konča z umorom povratnika, ostali pa vse to, kot še marsikaj drugega, sprejmejo po principu "jebi ga, takav je život". S težavami se ves čas spopadajo s pomočjo humorja (Kurva? Ju, bre, pa jel si ti normalan? Ja sam medicinska sestra!). Život od danas do sutra.

Jadran

Umreti za

Marmornata rit

KNJIGA NA KNJIGO

Slovenci smo, izgleda, **Jeana Geneta** posvojili. Kar je za tako kontroverznega avtorja, ki ni bil samo gej, pač pa tudi klatež in lopov, spričo našega pridobljenega če ne že prirojenega čistunstva, vsaj čudno, če ne že nerazumljivo. Ali pa tudi ne, kajti v svoji odisejadi zavrženega življenja je spoznal tudi Slovenijo (no ja, Jugoslavijo) in tukajšnje zapore, kjer je kralj Peter II., tedaj fant šel ne petnajstih let, visel v pisarnah vseh zaporov in v vseh policijskih uradih. Barabe in lopovi vseh vrst pa so zabavljali čezenj in ga zmerjali s kurbo. Kakorkoli že, leto 1995 je po *Dnevniku lopova* prineslo izdajši še dveh njegovih romanov. Najprej prevod dela *Naša gospa Cveta* (MK, zbirka Zenit), ki ga je opravil **Branko Madžarevič**. Kot vsa njegova dela, je tudi to roman z roba, a ne zaradi avtorjeve marginalnosti, ampak zato, ker s svojo resnico vedno znova izziva škandal, ki s svojo skelečo odvratnostjo povzroča v bralcu gnus in nelagodje. Ne, njegova "poezija" ni melodija vijug prek sladkih ust, a je vsak stavek posebej tako erotičen, da v bralcu zlahka vzbudi tudi potencialen orgazem. Končno je bil napisan v zaporih v Fresnesu, njegovem edinem pravem in prvem domu, v domu moške tovarišije, ki jo je edino iskreno ljubil. Prevod zasluži posebno pozornost, stavek, ki ga izreče Ljubček: "Moje kurca se bajta podira!", pa naj samo kot primer ponazori vso možno duhovitost in izvirnost. Založba Aleph pa je samo dober mesec za njim izdala še roman *Čudež vrtnice*, z Genetom pa se je tokrat ponovno spopadel prevajalec Brane Mozetič. Če verjamemo zadnjim stavkom iz tega dela, ki je bilo seveda tudi napisano v zaporu, tokrat v pariškem Santeletu: "Če zapuščam to knjigo, zapuščam to, kar se da povedati. Drugo je neizrekljivo. Umolknem in grem bosih nog naprej.", potem me navdaja nekakšna zla slutnja, da nam sedaj po novem prevodu dolgo časa ne bo moč več poseči. Sicer pa je Genetova vrtnica resnično polna čudežne miline in brezmejne ljubezni, a je zaradi svojega trnja na momente tudi prav grobo surova, če ne že drastično šokantna.

Naključje ali ne, Tomaž Šalamun in Brane Mozetič sta se jeseni skupaj predstavila na literarnem večeru v Španiji. Oba sta izdala tudi novi in kot vedno, vedno znova presenetljivo zanimivi in vznemirljivi pesniški zbirki. **Tomaž Šalamun** je nedvomno najplodovitejši slovenski pesnik, saj je *Ambra* že njegova petindvajseta zbirka. Kot da bi vse življenje vsako drugo leto napisal in izdal samo po eno. Vendar pa vsaka pesniška zbirka pomeni nov začetek, vedno znova vnovično rojstvo, zato lahko naslov, če vam mogoče dela preglavice, povsem brez slabe vesti prekrstite v "embrio": "Se spomniš iz Chartresa, ko sem ti / telefoniral? Skrušen in požrešen, / strašen v svoji želji. Rad bi planil iz / sanj po slušalko in momljal, ne, ne, / nisi me zbudil, saj sem si ga že zdrkal. / Pa ni bilo res." Šalamunova poezija ni več pozvetež resničnosti, resničnost je postala Šalamun sam: Šalamun, Šalamun, there is no I we crushed it.

Brane Mozetič pa nas je z najnovejšo pesniško zbirko *Pesmi za umrlimi sanjami* presenetil z doslej od njega nevajenimi soneti, zato pa z vsebino vse, ki se nam zdi, da ga vsaj malo tudi poznamo, prav nič. Toni njegove poezije so vedno znova zamolklejši, barve vedno znova temnejše, vsebina vedno znova temačnejša: "potlej pride

smrt in še zadnjič / se želiš z menoj ljubiti / da bi v tebi bil, ko odideš / Ne, Mozetič ni "darker", mrtve so samo sanje. Ja, Mozetič je še kako živ pesnik, da se nihče od nas ne boji za rojstvo novih. Še najmanj seveda on sam.

CZ je izdala ljubezenski oziroma drugačni roman, *"Oblegana puščava"*, katerega avtor je novinar in prvič tudi pisatelj **Brane Maselj**. Ljubezenska zgodba med njim in njo se tragično konča, roman pa se konča s pogovorom njega (Braneta, kakopak!) z ostarelim homoseksualnim slikarjem, ki si upa tudi na glas povedati, kar sicer vsi še predobro vemo: "Vsi smo pohabljeni. Pohabljeni ljubezni." Založba Edina pa je izdala prozni prvenec *Vrtičak v labirintu*, ki ga je kot spev strpnosti podpisala mlada avtorica **Sanja Pregl**. Pripoveduje o svojem skoraj prijatelju Gerhamu, ker kaj več biti ne more, saj je gej. In ko je že mislila, da je spoznala povsem pravega prijatelja, Pordona, se je ta zaljubil v Gerhama. A Pordon je zbolel za aidsom, se poslovil od življenja, še prej pa svoje poslovilno pismo končal z besedami: "Rad Te imam. Gerham moj, ljubim Te. Verjamem, da bova po najini smrti združena. Da bova ponovno skupaj. Veselim se že tega. Ljubim Te! Zbogom, dragi moj." Ne bom vam pravil cele zgodbe, preberite jo na dusek užitka in ne sramujte se, če se vam bodo pri tem orosile oči. Sam pa naj se pisateljici zahvalim za že pozabljeno resnico, da so "pravi" prijatelji samo "skoraj" prijatelji.

V prevodni literaturi nadaljuje svojo pot *"Iskanje izgubljenega časa"*. Tokrat nas je prevajalka **Radojka Vrančić** razveselila že z njegovim petim delom, *"Jetnica"* (DZS). Opus znamenitega francoskega gej pisatelja **Marcela Prousta** (1871-1922) je eden najtrdnjših stebrov svetovne literature: "Pomirjeval se je s tem, da si je ponavljaj odlomke iz Platona in Vergilove stihe, zakaj bil je tudi duhovno slep in zato ni razumel, da je bila ljubezen do mladeničev takrat nekaj takega, kot če si danes (in Sokratove šale razkrivajo to bolje od Platonovih teorij) vzdržuješ plesalko, potem pa se zaročiš. Gospod de Charlus sam tega ne bi razumel, saj je svojo strast zamenjeval s prijateljstvom, ki ji ni prav nič podobno, Praksitelove atlete pa s pohlevnimi bokarji. Ni hotel uvideti, da je v zadnjih devetnajststo letih izginila vsa tista homoseksualnost, ki je bila le v navadi - homoseksualnost Platonovih mladeničev in Vergilovih pastirjev - in da je obstala in se množi edinole neprostoovoljna, živčna, tista, ki jo človek drugim skriva in samemu sebi olepšuje. Gospod de Charlus ne bi ravnal prav, če se ne bi odločno odrekel temu pogansko rodovniku. In kolikšna duhovna premoč v zameno za trohico oblikovne lepote! Ni razloga, da bi bil Teokritov pastir, ki hrepeni po mladem fantu, pozneje manj trdosrčen in bolj tankoumen kot drugi pastir, čigar piščal se oglašja na čast Amariildi. Prvi namreč ni bolan, ampak se le pokorava šegam svojega časa. Le homoseksualnost, ki se je obdržala kljub zaprekam, kljub sramoti in obsojanju, le ta je pristna in je edina, ki se lahko v istem bitju povezuje z žlahtnenjem duhovnih lastnosti. Človeka stresa, če pomisli, kako je telesnost lahko z njimi povezana, kako majhna preusmeritev čisto telesnega nagnjenja, kako majhna hiba nekega čuta lahko razloži, zakaj se vrata v svet pesništva in glasbe, ki so za vojvodo Guermantskega

tako trdno zaprta, razpirajo pred gospodom de Charlusom." Preostala dva dela vse grenkobnejšega, a zato nič manj zanimivega Prousta, lahko pričakujemo kmalu; vsaj tako nam je obljubljeno.

Zbirka XX. stoletje (CZ) je v svoji novi garnituri ponovno predstavila gej pisatelja, s katerim se slovensko bralstvo srečuje prvič. Tokrat je to **Juan Goytisolo**, leta 1931 rojeni Bask, ki pa že od leta 1956 živi v Parizu. Za Špance je še do nedavnega veljal za terorista, izdajalca in pedra, medtem ko je za svetovno bralno občestvo že leta znamenita tako literarna kot desidentna ikona. Roman *Juan brez domovine* je roman o pisanju romana, branje pa tako težavno in zahtevno, da ga priporočam le najbolj vztrajnim slednikom vznemirljive ponudbe najnovejšega leposlovja. Se boste pa z avtorjem prav gotovo strinjali, ko trdi, da je homoseksualnost željen oziroma hoten odnos in ne kakšna ontološka resnica.

Tudi najnovejša zbirka *Lirika* (MK) se je odločila predstaviti enega gej pesnika. **Kajetan Kovič** je poskrbel, da je v slovensčini "zapel" **Stefan George**. Nemški pesnik se je rodil leta 1868 in je pisal svojo formalno, izjemno uglajeno poezijo najprej za ozek krog ljudi in se ni menil za široko publiko, saj je zanj menil, da ga niti ne razume. Bil je široko razgledan, prevajal je iz številnih jezikov, živel pa v hiši svojih staršev v Bingenu. Pozneje se je selil iz Berlina prek Münchena do Heidelberga, običajno v preprosto opremljena enosobna stanovanja, v katera je sprejemal svoje učence. Okrog sebe je zbral krog mladeničev, ki je kmalu postal poznan kot "George Kreis", svojim mladim študentom pa je postal nekakšen Sokrat. V izboru lahko preberete tudi šest pesmi *Na življenje in smrt Maximina*. Maximin je bil neke vrste njegov angel, v resnici pa Maximilian Kronberger, mladenič, ki ga je George srečal v Münchenu le dobro leto preden je fant umrl leta 1904. Izgubil ga je tako kot cesar Hadrian svojega Antinoja: "Ko pa se nagne večer in tvoj spomin nas preplavi, / želja vzdrhti in roka po tebi hlasta / k tvoji podobi ustnice silijo, dragi / kot da si še tu. - Sijajnil in tak kakor mi." Pesmi berite seveda v prvi osebi ednine, pesnika pa razumite, če to še zmorete.

Naj vas ob koncu opozorim še na *Novela* (KUD France Prešeren), leta 1911 v New Yorku rojenega gej pisatelja in skladatelja **Paula Bowlesa**. Ker od konca druge vojne živi v Maroku, je njegova "drugačnost" toliko zanimivejša. Zbirko *Pesnik v New Yorku* **Federica Garcie Lorca**, v kateri najbolj dosledno razgrinja svoje stiske in obup, bi vam tudi z veseljem priporočil, če ne bi bila tako prekleto (oprostite, ampak dobesedno) predraga. Posezite zato raje po knjigi *Madam Doubtfire Anne Fire*. Četudi ste si ogledali film *Očka v krilu*. Človek si mora kdaj pa kdaj odpočiti tudi sive celice. Vsaj dokler jih še ima.

Gusti Leben

F A F

DUHOVNIK V SPOVEDNICI

Na minulem 6. film Art-Festu, ki je potekal od 19. do 31. oktobra 1995, smo si lahko ogledali kar nekaj filmov z gejevsko ali lezbično tematiko. Sprašujem se, ali je to posledica dejstva, da smo postali popularni ali komercialno zanimivi, ali je to tržno blago. Vsekakor pa je kvantiteta tovrstnih filmov tako presenetljiva kot navdušujoča, ne glede na prej zastavljeno vprašanje.

Od vseh mogočih vidnih filmov z "našo" tematiko (npr. *Kurbe*, *Marmornata rit*, *Carrington*) se bom omejil predvsem na dva, katerih vsebina se je skrivala za istimi (cerkvenimi) zidovi ter jih rušila z izleti v razne marginalne sredine.

Najprej je tu prvenec kanadskega režiserja **Roberta LaPagea**, ki smo ga sprva gledali kot *Spovednika*, v decembru pa že pod naslovom **SPOVEDNICA**. Film govori o tragediji neke kanadske družine iz Montreala, ki se dogaja v času snemanja Hitchcockovega filma PRIZNAM. Sčasno s fiktivno dramo s suspensom spremljamo fiktivno družinsko dramo, katerih večji ali bistveni del se zgodi prav znotraj cerkvenih zidov. Prvi za prižnico, drugi v spovednici. Skrivnost prižnice je bila razrešena pred tridesetimi leti v Hitchcockovi režiji, skrivnost Spovednice pa se razrešuje v sodobnosti skozi celoten film, katerega dramatičnost se vseskozi stopnjuje.

Očetovstvo malega Marca ostane nepojasnjeno. Mlada Rachel, ki živi pri družini svoje sestre in gospodinj v župnišču, se pri spovedi izpove (mladem duhovniku), da ne prenese spolnega nadlegovanja nekega moškega. Posledice tega nadlegovanja so njena nosečnost, rojstvo Marca, njen samomor in Marcova posvojitev v družino njene sestre. Tej se po dolgih težavah z zanositvijo le rodi sin Pierre (v filmu ga je odlično odigral **Lothaire Bluteau**), ki se ob očetovi smrti vrne s Kitajske. Ostajajo mu le še spomini, kajti vsi bližnji so zdaj pokojni, Marca pa najde v totalni socialni bedi kot proslitulca (prodaja se moškim - seveda). Sledi mu na vsa gejevska zbirališča, od savne do "javnih izposojevalnic fantov" in se odloči, da mu bo pomagal pri življenjskem cilju, iskanju neznanega očeta. Asekualnega Pierra na njuni poti iskanja čakajo mnoga "presenecenja" (ki jih pospremi z drugačno, novo barvo svoje sobe), od tega, da je Marc poročen in ima za diabetosom bolehaajočega otroka ter ženo slacičpunco, ki se je občasno prisiljena za denar spustiti še nižje, do dejstva, da je Marc živel pri starejšem moškem, ki ga je finančno podpiral in vseskozi nadlegoval, verjetno tudi nategoval.

Marc se v trenutku obupa samoumori, medtem ko Pierru še vedno ostanejo trije kandidati za Marcovega očeta: Pierrov oče, cerkovnik in mladi spovednik. Ta se je pred mnogimi leli odpovedati službovanju cerkvi in odšel na japonsko za veleposlanika. Ko se je vrnil, si je za družbo poiskal

mladega fanta, torej očitno prav svojega sina Incesa, ki to lahko sploh ne bi bi, saj v času, ko se je dogajal, tega nihče ni vedel. Ko se je zgodil, so bile namreč že vse "price" pokojne. Ostal je le še nepreskrbljen vnuk, ki ga je novopečeni dedek finančno podprl. Pravzaprav je s čeki založil njegovega novega skrbnika Pierra, ki je svojega "posvojenega necaka" odpeljal na grozljivo nevarno pot po nezavarovanem železniškem mostu; po poti v neznanost.

V neznanost se je podal tudi **DUHOVNIK**, odlični film režiserke **Antonie Bird**, ki je že pred premiero doživel napade cerkvene oblasti, pr' občinstvu in kritiki pa je požel velik uspeh in pobral kar nekaj nagrad.

Mladi duhovnik Greg pride kot začetnik maševat v liverpoolsko škofijo. Njegova začetna zagnanost kmalu usahne, saj vidi, da je proletaarsko okolje vernikov polno obupa, nasilja, kriminala, družinskih tragedij in socialne bede. Njegov nadrejeni župnik, oče Matthew, živi v konkubinatu s svojo gospodinjjo, kar kaplan Greg na začetku težko sprejme. Še težje mu je (pri srcu), ko mu ob opravljanju spovedi za osnovnošolke mlado dekle zaupa, da oče z njo "počne reči" ... Zakon spovedne molčečnosti mu prepoveduje vsakršno ukrepanje ali reševanje družinske tragedije. Sploh v trenutku, ko mu dekličin oče v spovednici zagrozi in ga skuša prepričati, da je incest TABU, skratka stvar, ki jo prav zato, ker je prepovedana, počnemo vsi.

Tako tudi kaplan Greg sam. Nekega večera, ko ima (verjetno) vsega cez glavo, se odprav v gejevsk bar in tam kaj kmalu spozna simpatičnega mladca Grahama. Pri njem doma doživi nepozabno spolno izkusnjo. Sko-rajda se že zaljubila, ko se Graham vpraša, ali je katolik.

Greg odide od njega z moralnim mačkom, z občutki krivde in greha. Ko se Greg s svojim fitness prijateljem sprehaja po mestu, sreča Grahama in ga zataji, ta pa po talarju spozna, da je duhovnik, zato ga obišče v cerkvi in mu pusti telefonsko številko. Greg ga pokliče, ko je v krizi, dobita se na prijetnem sprehodu, kjer se Greg vnovic izogne sreči v dvoje. Ko se Graham znajde pred njim pred svetim obhajilom, mu ga Greg nikakor ne more izročiti; obstoji kot vkopan, čes, bila sva skupaj v grehu, kako naj ti ga zdaj odpustim. Vendar ga ljubi; zato ga obišče na domu, kjer ga zaloti z drugim ljubimcem. Greg v ihti oddrvi s kolesom, Graham mu sledi s hroščem, v katerem se zgodi veliko priznanje ljubezni. Priznanje, ki s sabo prinaša razkritje pred javnostjo, ki ga z legitimiranjem "zagresi" policija: "Glej ga, ticka!" Že so tu kamere, fotoreporterji in naslovnice;

sledijo obsodbe s strani škofovske oblasti (kakšna sramota!) in faranov. Oče Greg se zateče po pomoč k tabletkam. Sledi izpiranje, institucija boln ce, skof, kamere, ljubimec in nesojeni ljubimec; kar logičen proces, kajne. Edini, ki mu stoji ob strani, z zlomljeno roko sicer, je Matthew. Ko se Greg odloči za samokaznovanje, to je službovanje v zabačeni fari, ga ta obišče in skupaj spoznata, da kljub temu, da Matthew misli, da je bil z življenjem v konkubinatu v podobni koži, v taki kot Greg pač ni mogel biti. Vendarle pa jima uspe "razrajcati" staro zupniško nadlogo, ki jima prisluškuje.

Greg ima kmalu dovolj latinskih izrekov obsojanja in se poslovi od "kazenske" župnije. Čaka ga le še skupno masevanje pred bivšimi verniki, njegovimi farani. Ali ga bodo obsodili in odšli z maše ali ga bodo obsojali in obmetavali s svetopisemskimi izreki ali pa mu bodo odpustili in od njega prejeli sveto obhajilo - v odpuščanje grehov. Vse zaradi njegove homoseksualnosti; kajti zdaj so verniki tisti, ki sodijo. Vsi se postavijo v vrsto pred očeta Matthewa, pred njega pa pride Lisa, ki je bila po očetovi volji v incestu in skupaj z Gregom se zjočeta; iz vzporedne vrste kamera prikazuje začudene in čudno zavistne poglede. KDO JE TOREJ ZDAJ (VEČJI) GREŠNI KOZEL?

Bojan Vesel-(Ko)Seski

HETEROSEKSUALCEM VSTOP PREPOVEDAN

Dva heteroseksualna policaja sta tožila gej bar iz Sydneya, ker jima niso dovolili vstopa. Sodišče je razsodilo, da bar heteroseksualcem lahko prepove vstop, dokler ne obstaja zakon, ki bi prepovedoval diskriminacijo na osnovi spolne usmerjenosti.

OCVIRKI

Odvisno od tega, kaj je v njih, dragi.
- **Zsa Zsa Gabor**, ko so jo vprašali, kaj misli o kondomih

Čudež aidsa je sadeže (fruit - slengovski izraz za geje, predvsem mlade) spremenil v zelenjavo.

- Članice ameriške Republikanske stranke na nalepkah, katere so delile na svoji konvenciji. "Punce" so tudi rasistke ("Delo je bela stvar") in ksenofobinje ("Še eno atomsko bombo na japonsko!").

Živali ne postanejo homoseksualne.
- **Robert Mugabe**, predsednik Zimbabveja

"Bog obstaja, je moški, nesmrten, popoln in v vseh pogledih pravičen." -

"To vodi do očitnega vprašanja: kako velik je božji penis? Ne bom častila nekakšnega božanstva, katerega kurac je dehel kot svinčnik.

Hočem boga, ki je obdarjen." - "Jaz tudi. Ne bi mogla častiti Jezusa ali katerega koli drugega moškega, ki potrebuje 2000 let, da ponovno pride."

- **Debata na Internetu**

Dal je veliko obljub - da bo pomagal homoseksualcem z aidsom, da bo podprl Tibet. Veliko sva govorila o človekovih pravicah na Kitajskem. Na vse te probleme je pozabil. Po volitvah ga nisem videl in ne čutim nobene potrebe, da bi ga.

- **Richard Gere** o Billu Clintonu

Pa kaj potem? Igraš vlogo, človek! To sem počel že v igralski šoli. Je tako kot bi vadil nov naglas.

- **Wesley Snipes** iz Wong Fooja o poljubljanju moških

Vedno sem pravila, da bi bila transvestit, če ne bi bila ženska. Ker ljubim takšne frizure. Imam veliko moških imitatorjev. Pravzaprav je tu v Kaliforniji krasno. Vsako leto se za noč čarovnic sprehodim po bulevarju Santa Monica in nihče me ne prepozna - okrog 40 Dolly se spreha-ja naokrog.

- **Dolly Parton**

Miss Manners je začela verjeti, da glavna politična delitev v tej družbi ni delitev na liberalce in konzervativce, ampak na tiste, ki verjamejo, da se imajo pravico vmešavati v ljubezenska življenja tujcev in tiste, ki tega ne verjamejo.

PRIMEREN PARTNER

Raziskave organizacije *Queer Nation* (ZDA) kažejo, da je primeren partner ali stabilno razmerje glavni cilj 45% samskih gejev in 80% gejev, ki že imajo razmerje.

V pomoč pri iskanju Pravega so vam lahko naslednji nasveti:

Moški je primeren za poroko, če:

1. Ne teži, če se hočeš sprehajati po najbolj prometni cesti oblečen kot RuPaul, ne glede na to, koliko ga to spravlja v zadrego.

2. Ti je pripravljen pomagati zapomniti si novo govorico robčkov, ki obsega 3500 barvnih nians, od katerih vsaka predstavlja vsak možen fetiš ali priljubljen položaj.

3. Nima smisla za show in nikoli ne bo preklical zmenka zato, da bi lahko nastopal skupaj s transvestiti.

4. Nima nič proti, če med seksom fantaziraš o Chrisu O'Donnellu iz Batmana. Prav tako ga ne moti, če želiš svoj dom preurediti v nekakšen Graceland za Chrisa in če za uporabo stranišča zaračunaš 500 dolarjev, samo zato, ker imaš tam razstavljen kos uporabljenega toaletnega papirja s sramnimi dlakami iz hotela, v katerem je Chris baje prenočeval.

5. Ti je v oporo, ko si v depresiji, in pravi, da ga ne moti nov uhan v kakšnem kosu telesa vsakič, ko si slabe volje, čeprav izgledaš kot blazinica za šivanke in se mora cepiti proti tetanusu vsakič, ko te objame.

6. Ne uživa v glasbi Jisha Tesha ali Yanni in nima CDja teh prepevajočih menihov.

7. Priznava ti monopol nad televizijskim daljinskim upravljalcem in hvali tvojo sposobnost, da v 2,3 sekunde preletiš vse kanale.

8. Ne začne vsakega stavka z "jaz" in ne konča vsakega stavka z "mene".

9. Ne sramuje se tvojega psa, čeprav je beden majhen dekliski pes z orjaško ovratnico in se imenuje po tvoji najljubši igralki iz broadwayskih musicalov.

10. Ne mara otrok, tako da te nikoli ne bo strah, da je pedofil.

11. Ga ne skrbi, ko v mestu slučajno srečaš vseh devet bivših ljubimcev in ga ne moti, da imaš njihove številke še v telefonskem spominu.

12. Ne nerga, ko mu poveš, da boš začel hoditi s svojim zobozdravnikom, ampak se veseli zastonj zobozdravstvenih pregledov.

13. Ne gre mu na živce, da imaš s seboj vedno mobilni in da svoj pager uporabljaš kot seks igračko.

Kakorkoli že, če te predstavi vsem prijateljem, načrtuje romantične zmenke, te pokliče štirikrat dnevno, želi spoznati tvoje starše in ti pošilja rože brez razloga, potem je verjetno vreden poskusa.

Ali to, ali pa je tako odvisen, da mu niti moderna znanost ne more več pomagati in se ga je treba izogniti za vsako ceno... odloči se sam.

ODSTOP NADŠKOFA

Dunajski nadškof, kardinal Hans **Hermann Groer**, je 14. septembra odstopil. Povod za odstop so bile verjetno obtožbe, da je pred 20 leti spolno nadlegoval dečka. Groera bo nasledil škof **Christoph Schoenborn**, ki ga je avgusta kot geja outirala skupina *Opus Lei*.

Papež je outing že obsodil; v svojem pismu pravi, da pri outingu ni bilo upoštevano človeško dostojanstvo outiranih. (Kakšno dostojanstvo?)

"DUHOVNIK" PRIVLAČI POLJAKE

Rekordno število Poljakov si je v prvem tednu prikazovanja ogledalo film *Duhovnik*, verjetno po zaslugi reklame, ki jo je filmu naredil kardinal **Jozef Glemp** s svojo obsodbo filma. Film naj bi po njegovih besedah "propagiral erotične deviacije in diskreditiral človeka".

ŠTUDIJA DELTA

Koncem septembra so razkrili rezultate študije Delta, ki je primerjala učinkovitost samega AZT kot zdravila proti virusu HIV in AZT v kombinaciji z drugim zdraviloma - ddI in ddC. Ugotovitev študije je, da je umrljivost v dvoletnem obdobju pri osebah, ki so jemale kombinacijo AZT in ddI ali ddC manjša za 38% od umrljivosti pri osebah, ki so jemale le AZT. Pri osebah, ki so pred kombinacijsko terapijo uživale le AZT, se umrljivost po kombinacijski terapiji ni zmanjšala. Razlog za to je verjetno ta, da virus HIV zelo hitro mutira in se "privadi" na AZT - tako kot bakterije postanejo odporne na antibiotike.

Prav tako je zelo učinkovita kombinacija AZT in 3TC, ker večja odpornost virusa na 3TC pomeni manjšo odpornost na AZT.

Angleški *Medical Research Council* sedaj pripravlja študijo Quattro, pri kateri bodo ugotavljali učinkovitost štirih zdravil proti virusu HIV (AZT, 3TC, ddC in loviride) in učinkovitost njihovih kombinacij.

Vsa našeta zdravila napadejo virusov encim reverzno transkriptazo. Letos bodo v klinično uporabo prišla zdravila, ki napadajo encim proteazo (saquinavir, indinavir in ritonavir) in katere bodo verjetno uporabljali v kombinaciji z nukleozidi (AZT, 3TC).

POROKE

Dvajset francoskih zupanov se je odločilo, da bodo partnerske certifikate, podobne tistim, ki jih dobijo heteroseksualni pari v izvenzakonskih skupnostih, podeljevali tudi istospolnim parom. Prvo mesto, ki je istospolnim parom omogočilo registracijo zveze, je bil St. Nazaire, katerega mestni svet je enoglasno podprl predlog. Registracija partnerstva prinaša istospolnim parom enake ugodnosti kot heteroseksualnim parom v izvenzakonski skupnosti.

Belgijski mesti Ghent in Antwerpen sta septembra prav tako začeli izdajati registracijske certifikate istospolnim parom, vendar imajo ti certifikati le simboličen pomen.

Lezbična in gej partnerstva, sklenjena v eni od treh skandinavskih državah (Danska, Norveška in Švedska) bodo odslej priznana v vseh treh državah.

V ZDA se vedno teče proces pred havajskim sodiščem, ki bo verjetno prej kot slej razsodilo, da se geji in lezbijke lahko poročijo, poleg tega pa se je začel nov proces na Aljaski.

Žal pa ni vse tako krasno. Predlog zakona, ki bi istospolnim partnerjem omogočil poroko, je v kanadskem parlamentu pogorel (142 proti, 52 za).

Prav tako je umrl prvi gej, ki se je poročil po danskem zakonu o registriranih partnerstvih, in ki je tudi aktivno sodeloval v kampanji za sprejem zakona. Eigel Axgil je umrl 27. septembra, star 71 let.

LE PEN D PEDRIH

Predsednik francoske ekstremno desničarske Nacionalne fronte **Jean-Marie Le Pen** pravi, da so v njegovi stranki morda geji, ni pa transvestitov. V zvezi z umorom člana njegove stranke, ki je tik pred smrtjo obiskal kar nekaj gej barov, je rekel: "Ne vem, če je bil gej, toda če bi v Franciji pomorili vse geje, bi bil to masovni pobjo, še posebej v državni upravi."

UMRETI ZA

Drugi *Umreti za*, ki se je pojavil v dvanajstih mesecih, ni britanski gej film, ampak nov film Američana **Gusa van Santa**. Zgodba (po romanu *Joyce Maynard*) govori o lokalni vremenarki **Suzanne Stone** (**Nicole Kidman**), ki je osumljena umora. Prva polovica filma je portret dekleta, ki jo ideja, da jo drugi vidijo na televiziji, tako fascinira, da svoj zakon postavi na drugo mesto za teve kariero. Lokalno televizijsko postajo prepriča, da jo zaposli, in potem dela kot vremenarka. Čeprav sta producentka in avtorica romana ženski, film svari pred posledicami, ki lahko doletijo žensko, ki se odloči za lastno kariero. Ali sta razloga za to moški scenarist in režiser, ni znano. Kakorkoli že, druga polovica filma je zgodba o ženski, ki izkoristi tri mladce iz šole, da bi ji pomagali znebiti se moža (**Matt Dillon**). Jimmyja, ki naj bi dejansko ubil njenega moža, pridobi s seksom. Kljub črnemu humorju je film resen. Če je Dillonova vloga komaj malo pomembnejša od vloge **Keanuja Reevesa** v *Cowgirls*, ima **Joaquin Phoenix** (Riverjev brat) dobro priložnost, da navduši kot Jimmy.

PEDERSKE VINSKE MUŠICE

Če moškim vinskim mušicam dodajo en sam gen, postanejo homoseksualne. Če se pederske mušice družijo s straight mušicami, straight mušice začasno postanejo homoseksualne. Na ženske mušice ta gen ne deluje.

PREPOVEDANA KONFERENCA

Turške oblasti so prepovedale konferenco, katero je nameravala organizirati *Lambda Association* v Istanbulu. Kot pravi neimenovani turški uradnik, je prepoved prišla, ker konferenca "ni spoštovala morale naše družbe".

- "Miss Manners" alias **Judith Martin**, novinarka, ki se je v ZDA proslavila z nasveti o lepem vedenju

Prišel bo dan, ko bo katedrala sv. **Patricka** postala center za otroško oskrbo in ko papež ne bo več v sramoto svoji kikli.
- Urednica Ms. Magazine **Gloria Steinem** na newyorškem zborovanju proti papeževemu obisku

Sit sem poslušati pritožbe heteroseksualcev tipa: "Dobro, mi nimamo heteroseksualnih pride parad, zakaj vi potrebujete gay pride parade?" Spominjam se, da sem kot otrok vedno spraševal mamo: "Imamo materinski dan, dan očetov, zakaj nimamo dneva otrok?" in moja mama je vedno rekla: "Vsak dan je dan otrok." Vsem heteroseksualcem ki pizdijo o gay paradah, pravim isto: vsak dan je heteroseksualni pride dan. Ali ne morete uživati na svojem banketu in ali ne morete nehati scati po nas, ki uživamo v svojih drobtincah tu v kotu?
- Komik **Rob Nash**

Zakaj mora biti vsak hollywoodski pederski film ravno o transvestitih? In zakaj jih morajo igrati heteroseksualni moški? Zakaj se **Patricku Swayzeju** ni posvetilo, da igra transvestita ni isto kot igrati žensko? In kaj je s sporočilom filma, prikazom diskriminacije transvestitov od gej skupnosti, dejstva, da tovarnjakarji transvestite večkrat pretepejo kot pa osvajaajo? In kdo prekleto sploh je **Wong Foo**?
- Kritič **Mubarak Dahir** o **Wong Fooju**

Ostal s **Todom**. Todove fotografije golih fantov in dreves so odlične.
- Zapisek v dnevniku lorda **Roberta Baden-Powella** z dne 15.11.1919.
Baden-Powell je ustanovitelj skavtov, ki (vsaj v nekaterih državah) ne tolerirajo pedrov.

Mogoče si bom še enkrat ogledal tvoje čudovite fotografije.
- **Baden-Powell** v pismu A. H. Todu (18.11.1919)

Homoseksualnost je greh. Prakse teh ljudi so strašljive. Veliko ljudi, ki je sodelovalo z **Adolfom Hitlerjem**, je bilo satanistov; mnogi od njih so bili homoseksualci. Te dve stvari gresta skupaj. To je patologija (sic!), to je bolezen.
- Televangelist **Pat Robertson**

MOŠKA GOLOTA

Za **Stuarta Feathra** moška golota označuje ranljivost in odprtost, njegove slike delujejo bolj intimno in zasebno kot pa akademsko ali objektivno. Feather pravi: "Moje teme se pojavljajo počasi in imajo opraviti s seksualnostjo, razredi in z goloto v povezavi z družbo." Ena od slik, ki prikazuje golega skinheada, ki ima na sebi le škornje in kleči pred britansko zastavo, uporablja zelo emotivne prizore kot komentar nacionalizma, mladosti, razreda in poženja; je moteča in zanimiva. Slika smehljajočega se fanta z zlatimi krili, ki je postavljen v idilično pokrajino, kombinira nedolžnost s poznava-jocim, skoraj zlobnim izrazom. Featherovo delo, z njegovimi sodobnimi temami o politični zavednosti in čutnim užitek, nas opominja, da je golota prav tako politična in prav s to se ukvarja s pre-pričanjem in občutljivostjo.

GLASGAY! '95

Glasgay! je največji gej in lezbični umetnostni festival v Evropi. Odvija se v Glasgouu na Škotskem. Na festivalu si lahko ogledate gledališke predstave, multimedijske predstave, uživate v glasbenem programu, se udeležite literarnih večerov, se naučite plesati in se pozabavate na pikniku, ki (s pomočjo posebnih efektov) poteka na prijetno poletno popoldne.

ILGA NA DELU V EVROPI

V predstavitvi pred Evropskim parlamentom je **Inga Wallaert**, generalna sekretarka ILGA zahtevala, da Maastrichtska pogodba zaščiti pravice lezbijk in gejev, ki so državljeni članic Evropske unije. Pogodbo bodo predvidoma dopolnjevali letos. Evropski parlament je že maja 1994 podprl prepoved diskriminacije na osnovi spolne usmerjenosti, potem ko je obravnaval poročilo nemške članice parlamenta **Claudie Roth** o diskriminaciji v Evropi. Kot pravi drugi generalni sekretar ILGA, **Jordi Petit**, je ILGA že lobilrala pri španski ministrici za socialne zadeve, da podpre protidiskriminacijske zakone, ko bo Španija prevzela predsedovanje Evropski uniji. Poleg lobiranja za spremembo Maastrichtske pogodbe želi ILGA spremeniti definicijo partnerja, da bi vključevala tudi lezbična in gej partnerstva, in prepovedati diskriminacijo na področju zaposlovanja.

BUDISTI SPREJEMAJO GEJ POROKE

Največja Budistična organizacija v ZDA se je odločila, da bo poročala istospolne pare, ker takšna politika "reflektira Budistični duh nediskriminacije in enakosti."

LEZBIČNI SPREHOD

Heteroseksualna študentka Univerze v Viktoriji (Kanada) je tožila oddelek za ženske studije zaradi diskriminacije. "Lezbijke dobivajo boljše ocene. Če kakšna heteroseksualka reče kaj pozitivnega o moških, ji profesor reče, naj utihne." Kaplja čez rob je bil lezbični sprehod - študentke so se morale sprehajati po poslopju in držati za roko drugo študentke. Tako naj bi videle, kako se počutijo out lezbijke.

KOSTARIKA

Vlada Kostarike je začela z izobraževalnim programom za policiste, ki naj bi le-te naučil spoštovanja do gejev in transvestitov. Program je rezultat tožb proti vladi, katere so vložili transvestiti zaradi policijskega nasilja.

AIDS BANDA

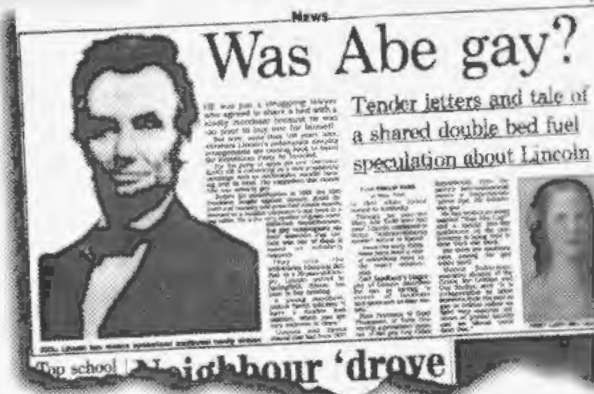
Trije bolniki z aidsom ropajo italijanske banke v znak protesta proti državni nezainteresiranosti, da se spopade z aidsom. Po italijanskem zakonu iz leta 1993 na smrt bolnih v zadnjem stadiju bolezni ne smejo zapreti.

STONEWALLOV EQUALITY SHOW

Že tretji Stonewallov festival za enakopravnost je zapolnil londonski Albert Hall z več kot 6000 ljudmi. Cilj festivala je bil zbrati 100.000 angleških funtov, s katerimi bi se financirali Stonewallov projekti. Nastopali so **Elton John**, **Kylie Minogue**, **Marc Almond**, **Joanna Lumley** in **Jennifer Saunders** (*Absolutely Fabulous*), **Melanie Griffith**, **Antonio Banderas** in **East 17**.

je bil ABE gej?

To se sprašuje tudi ameriški znanstvenik **W. Scott Thompson** (Tufts University). V svojem eseju trdi, da je ustanovitelj Republikanske stranke in ameriški predsednik **Abraham Lincoln** štiri leta delil posteljo s trgovcem **Joshua Speedom**. Čeprav se je Lincoln po tem poročil, je Speedu še vedno pisal "nenavadno nežna pisma".

DISNEY in SEKS

Virginjska organizacija, ki se sicer bori proti abortusu, se je pritožila, da so v Disneyevi risanki **Levji kralj** vidni oblački dima, v katerih piše "sex". Oblačke so videli le oni.

NAROBÉ

74-letni **Derek Rawcliffe** je prvi "out" škof anglikanske cerkve. Prvi spolni odnos z moškimi je imel pri štirinajstih, vendar je šele pri petdesetih spoznal, da z gejevsko ljubeznijo ni nič narobe.

Rawcliffe je neobičajen tudi v drugih pogledih. V svojem pisanem nahrbtniku hrani beležko z naslovi, bel ovrtnik in zelo moderen križ. Čez stol ima obešen črn usnjen jopič.

Ko je leta 1994 skupina *OutRage* outirala deset škofov, Rawcliffea ni bilo med njimi, ker bi bilo to nesmiselno - Rawcliffe svojo homoseksualnost priznava. Dolgo časa se je boril s seboj in s cerkvenim odnosom do homoseksualnosti.

Rodil se je v Manchestru, pri štirih letih pa se je preselil v Gloucester. "Nisem bil vzgojen v vernem okolju," pravi. "Mama me je peljala v metodistično cerkev, ko sem bil star sedem ali osem let." Še kot najstnik se je odločil za duhovniški poklic. Pri štirinajstih letih se je s pomočjo svojega prvega fanta vključil v aktivnosti Gloucesterske katedrale.

"Deset let je bil starejši od mene. Z njegovo pomočjo sem spoznal, da želim postati duhovnik. Prišel sem do zaključka, da to hoče bog."

Pri osemnajstih so se mu prvič porodili dvomi o svoji homoseksualnosti. "Na univerzi sem prebral nekaj, kar je sv. Pavel rekel o homoseksualnosti."

In čeprav sedaj vem, da sem takrat to napačno

razumel, sem tedaj mislil, da je napačno biti gej."

"Svojemu fantu sem rekel: 'Mislim, da je seksualna stran najinega razmerja napačna,' in hotel končati razmerje. Lahko si mislite, da ga je to zelo prizadelo."

Po dvoletnem študiju teologije je odšel na južni Pacifik. S svojim fantom je takrat izgubil vse stike. Vendar se je takrat že odločil, da bo spoštoval celibat.

"Dolgo časa sem ga res spoštoval. Ko sem bil star okrog petdeset let, me je nekega dne začel osvajati domačin. Zagrabil me je in stvari so se začele dogajati... Mislil sem si: 'Ljubim ga, želim si ga, ampak to ni prav.'"

Po tem je šel k svojemu spovedniku s pričakovanjem, da mu bo ta rekel, da je homoseksualnost greh. Vendar ga je spovednikov odgovor presenetil. "Pričakoval sem obsojanje, vendar je on rekel le: 'To je dobro, sedaj boš imel nekoga, ki ga boš ljubil.' Vsa ta leta, ko sem spoštoval celibat, so me naredila trdega in obsojajočega do ljudi. Veliko ljudi mi je to reklo in ko sedaj gledam nazaj, vidim, da je bilo to res."

"Vendar je ljubezen do tega mladeniča spremenila moj odnos in izgubil sem svojo obsojajočo stran. Vse ljudi sem ljubil na nek nov način. Res verjamem, da je bilo to delo svetega duha. Zame je bil to nov začetek."

Rawcliffe je postal škof leta 1974. Istega leta je na neki konferenci spoznal žensko, ki je kasneje postala njegova žena. Bila je v invalidskem vozičku, težave pa ji je delala tudi sladkorna bolezen. Ko sta se kasneje srečala, je bila ona ozdravljena. Zaradi tega se je

Rawcliffe čutil dolžnega, da se poroči z njo. Poročena sta bila deset let - vse do njene smrti.

"Z ženo sva postala velika prijatelja in nikoli ji nisem bil nezvest. V tem času, pa tudi nekaj let po njeni smrti, sem mislil, da nisem več gej." Vendar priznava, da je vedno bil gej, čeprav tega ni spoznal prej. "Nikoli me niso privlačile ženske, razen nje. Ko sva skupaj hodila po cesti, nisem gledal čednih deklet, ki so hodile mimo, ampak fante. Še enkrat sem se spoznal za geja."

Rawcliffe je na neki konferenci pred kratkim zanikal, da bi se homoseksualnost dalo "pozdraviti", vendar je priznal, da je sam verjel v to, ko je bil poročen. "Celo jaz sem uporabil besede 'ozdravljen sem', ko sem bil poročen. Vendar sedaj vem, da nisem bil 'ozdravljen'. Vedno sem bil gej. In geji ne potrebujemo zdravljenja, ker nismo bolni."

Svoj coming out je naredil leta 1991, ko je bil star 70 let. Pri odločitvi, da se razkrije, sta mu pomagala dva prijatelja, ki sta mu dala moč, da se kot gej sooči s svetom in s cerkvijo. Istega leta je cerkev odločila, da so geji dobrodošli pod njenim okriljem, da pa mora gej duhovščina spoštovati celibat.

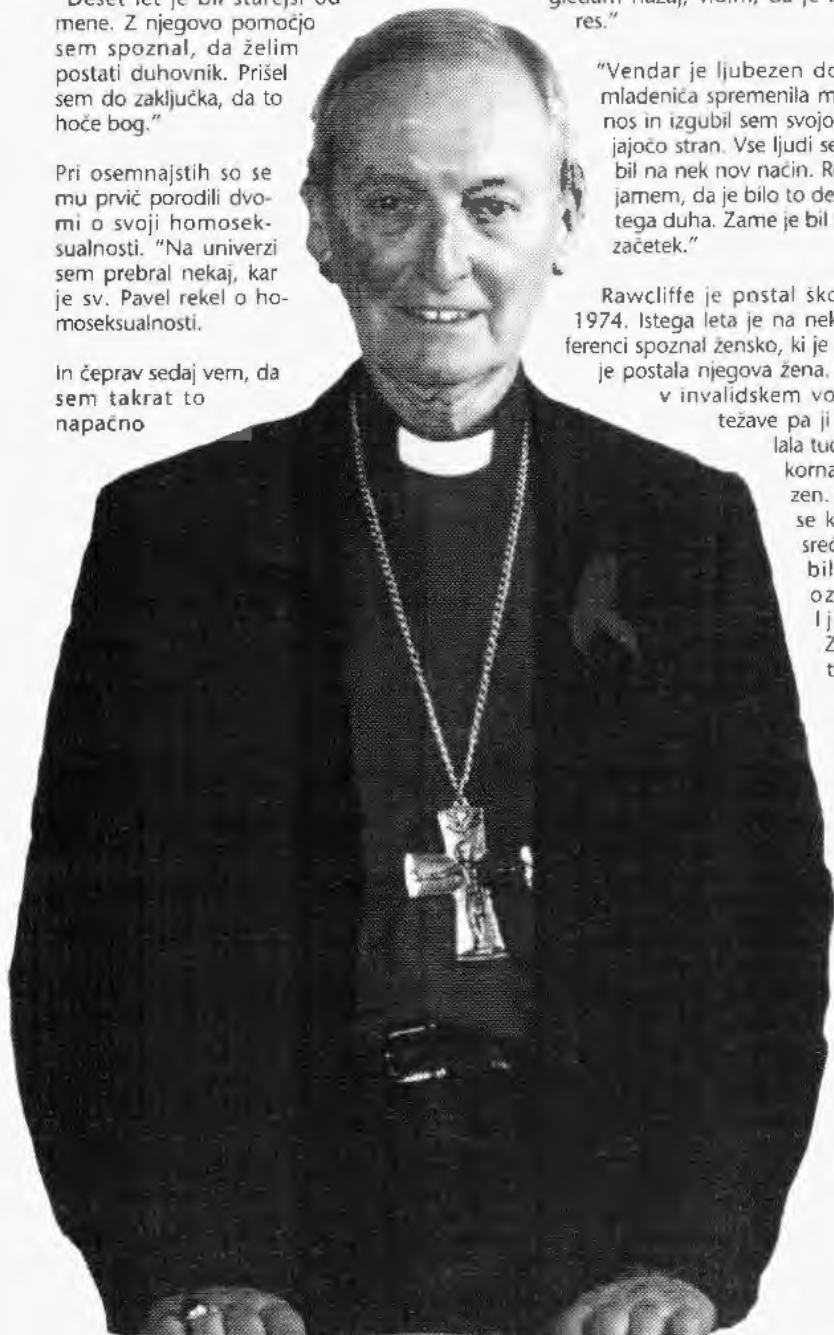
Leta 1992 je gibanje krščanskih lezbijk in gejev povabilo Rawcliffea, da postane njihov član. Gibanje v svojem biltenu objavlja seznam duhovnikov, ki se javno deklarirajo za geje, in Rawcliffe se je odločil, da dovoli objavo svojega imena na seznamu.

Mediji pa so se na Rawcliffeovo homoseksualnost spravili šele leta 1994, ko je skupina *OutRage* outirala deset škofov. Vodja *OutRagea* **Peter Tatchell** je pred outingom poklical Rawcliffea in ga obvestil o nameri skupine. "Postavil mi je nekaj vprašanj. Mislim, da so poskušali ugotoviti, če sem dovolj 'out', da me ne outirajo. Dan po tem sem napisal pismo za medije, v katerem je pisalo: 'Ne vem, če je moje ime na plakatih, vendar sem gej škof.'"

Imena treh ali štirih outiranih škofov ga niso presenetila, pravi, ker je vedel, da so geji. "Smisel outinga je, da razkrije hinavščino ljudi, ki imajo negativen odnos do gejev. Presenetilo me je, da so outirali škofove, ki niso nikoli imeli negativnega odnosa in tega nisem nikoli razumel."

Poleg tega meni, da je coming out zasebna odločitev vsakega geja in lezbijke, in pravi, da sam nikogar ne bi prisil v to. Vendar priznava, da je *OutRageova* kampanja prisilila anglikansko cerkev, da se začne ukvarjati s homoseksualnostjo.

Rawcliffe upa, da bodo njegov coming out, nastopi na televiziji in članki pomagali spremeniti odnos cerkve do gejev. "Strašno me razjezi, ko nekateri škofi še vedno pravijo, da v njihovih škofijah ni gejev. Pretvarjajo se, da je homoseksualnost v cerkvi nekaj novega. Dejstvo pa je, da so škofi že stoletja posvečevali gej duhovnike in jih vedno tudi bodo."

MERCE CUNNINGHAM

V Cankarjevem domu se je meseca decembra dogodil "Dogodek". Medtem ko se je Freyev in Grumov Dogodek v mestu Gogi dokončno umestil v Križevniško cerkev, je ljubljansko-newyorškega odgibal Merce Cunningham s svojo skupino. Je enkrat in neponovljiv, a tudi nikoli minljiv. Ujet v odnose med plesalci, med plesalci in prostorom in prostorom in časom, je bil nenapovedljiv, zakaj bi bil zdaj odpisljiv.

Cunningham je s svojimi 76-imi leti gotovo najstarejši plesalec, ki predstave oplemeniti z lastno navzočnostjo na odru. Večni modernist. Starejša publika se zaman trudi, da bi ga potrdila kot za-prašeno plesno ikono, medtem ko na mladino naredi vtis kot kakšen pop idol. Ko se je pred davnimi leti srečal z **Johnom Cageom**, je zlahka postal revolucionar izvirne plesne tehnike. Postala sta eno, v življenju in umetnosti, in to ostala vse do Cageove smrti. Z velikim spoštovanjem govori o njem, nikoli pa ne bo povedal, kaj je bilo bistvo njunega sodelovanja. Skupaj z njim in prijateljskim/umetniškim parom **Rauschenberg/Johns** je Greenwich Village obarval v roza. Zdaj zrem v njegov obraz in ga poslušam ...

Vaši plesalci morajo biti najprej intelektualno na precej visoki ravni, sicer vam ne bi uspeli slediti, potem pa morajo odlično obvladati tehniko. Najbrž je treba veliko vaje.

Mislím, da je za plesalca treba veliko stvari. Prav imate - to z vajo. V smislu tehnične vaje sem poskušal oblikovati tehniko, ki bi bila uporabna. Pa ni stvar samo v vaji, gre za to, da vadiš z ljudmi, s katerimi lahko potem delaš - sodeluješ. Ker ... Na začetku sem delal samo s klasičnimi baletniki. Čudoviti plesalci, ljudje, vzgojeni v tradiciji klasične baletne tehnike; ampak to mi ni ustrezalo, zato sem začel s plesalci sam vaditi. Zamišljam si, da morajo biti plesalci močni in fleksibilni ... In prožni - prožni tudi v mišljenju.

Vsak dan poskušam na classu - kako bi temu rekel - ustvariti, ustvariti nekaj, kar jih spodbudi, ne kar

ENTER (1992),
foto: Lois Greenfield

jih zmede - jaz nisem za to - ampak ustvari nekaj, da bodo imeli o čem premišljevati. Če mi uspe, je to dobro seveda tudi zame.

Ko sem gledal video posnetke, sem opazil, da vaš koncept ne vidi plesalca kot moškega ali ženske, ampak preprosto kot gibajoče se telo - formo. Kako vidite razmerja med spolnostjo in umetnostjo? Kako lahko po vašem spolna usmerjenost umetnika vpliva na njegovo delo?

Mislím, da smo začeli s plesalci razmišljati glede tega kot o uniseksu. Mislím, da ljudje kažejo to, kar so, s tem, kar delajo. Pri moji skupini ni bilo vprašanja, kdo je moški in kdo je ženska. Tako ali tako ostane zelo malo skritega.

Mislím, da so načini gibanja, ko govorim o plesu, ki jih lahko izvedejo ženske, moški pa ne; to nima nič opraviti s čustvovanjem enih do drugih ter enih in drugih. Ženske se na primer lahko gibljejo čudovito počasi in moški tega ne zmorejo; to se je pri baletu izgubilo, ko so šle na špice, ker rabi tako gibanje močno oporo - ampak žal se je s špico izgubilo. To je ena od stvari, ki jo poskušam izvajati z ženskami, ne da bi jih s tem izpostavljaj kot ženske - ampak preprosto - zmorejo pač tak način gibanja. Moški pa po drugi strani ima telesno moč, nekakšen sunek sile, ki se jo da spet uporabiti na svoj

način. Nobenega nočem zapostavljati ali povzdigovali, preprosto pustim, da se stvari realizirajo, če najdem zanje možnost.

ljenju ves čas, se vam ne zdi? Sprehajamo se po različnih odrih, v različnih situacijah, toda pot samo nadaljujemo.

V sodobnem plesu je moč potrebna bolj kot pri baletu, ali ne?

Ne, mislim ... baletniki - tisti dobri - potrebujejo moč, o ja. Še posebno baletine, ki plešejo na špicah, o, one morajo biti zelo močne. No, stvar niti ni toliko v moči kot je v njeni uporabi. To, da si na špici, zahteva ogromno moč. Stvar je v tem, da je balet po fizični ustrojenosti eliminiral vtis moči. Odkar ne delam z baletniki - in ne uporabljamo špice, razvijam drugačne stvari za izvedbo. Ni potrebe poudarjati, da je kdo moški ali ženska - stvari se tako ali tako zgodijo same po sebi. Pa tudi poskušam, kolikor je le mogoče, razvijati gibanje, ki ga izvajajo oboji.

Merce Cunningham Dance Company ste ustanovili leta 1953 in odtlej je šlo mnogo ljudi skozi skupino. Mnogi skladatelji, slikarji ter precej plesalk in plesalcev - med njimi tudi Paul Taylor, ki je umrl za aidsom. Kako vidite problem te bolezni?

Mislim, da je grozljivo ... - katastrofalno. Kaj bi sploh lahko rekel? Gre za to, da je v družbi, da je povsod in da človeka to zelo potre. In človek lahko samo upa, da bodo čimprej našli zdravilo zanj. Ne bi ga pa kakorkoli omejeval na plesne kroge, čeprav je v teh zelo viden. Viden pa je v vsej družbi - vsak dan umre kak znanec ... Grozno. Bolezen dobiva po vsem svetu takšne razsežnosti, da če se ne bo kmalu kaj storilo tukaj, bo stvar vse bolj moreča. Mislim pa, da je v Združenih državah veliko bolj kot v gejevskih krogih navzoča pri narkomanih ... Tako vsaj mislim, nisem pa docela prepričan ...

Zanima me, ali kaj berete? Imate sploh kaj prostega časa? Kaj berete?

Veste, opažam, da so luči v hotelih primerne samo za gledanje televizije in povsem neustrezne za branje. Veliko pa smo na turnejah in v tem času bolj gledam televizijo kot berem. Drugače pa rad berem. Kadar je le možno.

Mislím, da je zanimivo, kako so plesalci po navadi mišljenjsko široki. To se mi zdi zanimivo.

Ja, opazil sem, da na turneje vlečejo s sabo veliko knjig, o katerih ne vem nikoli, kakšne so; v prostem času pa si ogledajo tudi veliko različnih predstav ... Seveda - ko je čas, vedno ga ni. Večina hoče vedeti, kaj se dogaja v svetu okoli njih.

Kako vidite mlajše umetnike v plesu in gibalnem teatru? Ali jih spremljate?

Ne spremljam veliko. Ne, da ne bi hotel, ampak sem preprosto tako zaposlen, da ne utegnem. Pravzaprav pogrešam to. Prej sem obiskoval veliko različnih umetniških prireditev, plesnih prireditev in gledaliških, toda zadnje čase, veste ... Bi si pa to zelo želel.

Ali ste že slišali za DV8 - Physical Theatre? Tudi gej teater. Zelo so mi všeč.

Ne, za njih pa še ne.

S čim se trenutno največ ukvarjate v raziskovanju giba?

To je ustvarjanje plesa z računalnikom. Poskušam delati s tem kar največ. Težava je le ta, da smo veliko na turnejah in zato nimam vedno računalnika na voljo. Zelo zanimivo, ima toliko možnosti, da če bi imel dovolj časa ... Sam tudi nisem zelo spreten z njim, vendar daje to delo veliko možnosti.

Ali vas ni nikoli strah vseh teh tehnikaliij?

Ne. Vem, da ljudje to venomer pogrevajo. Lahko razumem, kako se nekdo boji, ampak sam se ne bojim. Ne znam zelo dobro uporabljati teh stvari, nisem kot otroci, preveč let že imam. Otroci znajo s temi stvarmi resnično dobro rokovati. Ja, nenavadna je ta tehnologija. Mislim, da sta ples in tehnologija ustvarjena en za drugega. Velik problem je le ta, da imajo plesalci zelo malo ali nič možnosti dostopa do tehnologije.

Ste eden prvih, ki so ples povezovali z videom in televizijo. In zdaj to počnete še z računalnikom?

Vznemirljivo je le, če te to ne prežene ali ne prestraši. Sam rad sledim tem stvarim. Raje na zelo preprosti ravni, kot pa da bi se temu upiral.

Kako pravzaprav premagujete ta razvoj? Ko ste bili stari deset let, ste prvič zaplesali, tam so bile samo odrske deske, danes pa delate z računalnikom?

Zame je to vse del enega in istega. Najprej oder, potem nekakšna platforma, nato televizijski studio - in zatem računalniki. Samo perspektivo spremeniš, sama aktivnost pa se preprosto nadaljuje. Saj to tako ali tako počnemo v živ-

Ples definirate kot gibanje v prostoru in času. Kaj pa glasbena plat predstave? Mislim, da je Stravinski nekoč izjavil, da glasba obstaja za to, da uredi čas. To je tudi eno glavnih načel simbolistov v teatru. Glasba kot nosilka dramaturgije. Delali ste z Johnom Cageom in z njim presegli nekatere principe historične avantgarde. Kaj nam lahko poveste o tem?

Prva načelna stvar, ki sva jo naredila z Johnom, je bila ta, da sva ločila ples in glasbo: glasba ni več podpirala plesa, plesna struktura je prihajala od drugod. In uporabljala sva ČAS v smislu določene dobe, znotraj katere se dogajata glasba in ples, vendar si sleherni od obeh to količino razdeli po svoje. Struktura je bila v trajanju, ne v samem glasbenem delu.

Nekakšen dialog med glasbo in plesom?

Ja ... ja ... Začela sva tako, potem pa je stvar seveda krenila po svoje; ostalo je to, da se glasba in ples začneta z dvigom in končata s spustom zavese. Ampak uporaba časa ostane. To je tako kot radio na svojih začetkih. Radio se dogaja v krajših sekvencah, zato je Stravinski spreminjal svoja dela tako, da bi ustrezala členitvi radijskega programa, ker je želel objavo.

Moje zgodnje solo predstave so temeljile na strogo odmerjenih dobah - dolžina in delitev v glasbi in plesu nista bili izenačeni. Seveda so bile skupne točke. Stravinski je govoril o teh členitvah, ki so pač podpirale ples, od inča do inča. Z Johnom sva menila, da morata ples najprej podpirati njegovi nogi, glasba pride potem ... Cage je imel seveda fenomenalen občutek za ... ritem ni ustrezna beseda, ker ga je tisto preraščalo ... za ... način uporabe časa. Imel je absolutno neverjeten občutek - izjemen občutek.

Delali ste tudi z Martho Graham. Najbrž je treba precej poguma, da zapustiš tako spoštovano umetnico in začneš sam. Ali ste natančno vedeli, kaj boste počeli, ko ste odšli od nje?

Moram priznati, z vsem spoštovanjem do Grahamove, da sem po tretjem letu plesanja pri njej vedel, da ne bom ostal. Naslednje leto pa je prišel v New York John Cage in predlagal, da bi skupaj naredila program. In sva ga naredila. Bil sem star štiriindvajset let. Imel sem srečo s Cageom, zaradi idej in načina njegovega razmišljanja. Pa tudi likovni umetniki so prihajali - Jasper Johns, Robert Rauschenberg. In srečevali smo se, naše zamisli se niso vedno ujemale, spoznali pa smo, da smo se zapletli v nekaj, kar nas resnično zanima. Veste, Bob je pobiral po ulicah material za ustvarjanje, ker ni imel denarja. Pobiral je kose lesa ali karkoli mu je pač prišlo v roke, da bi iz tega kaj napravil. In Jasper - njegova prva razstava - doma je bil sicer iz Severne Karoline - prvič sem videl njegove slike - mislim, da so bile TARČE. Kot slikar je bil osupljiv. Veliko ljudi iz umetniških krogov sploh ni navdušil, ker je bil, kot so pripovedovali, brez vsebine. Philip Johnson mi je pozneje priznal, da je imel težave na začetku, zame pa sploh ni bilo problema, ni mi bilo mar za vsebino; slika je bila preprosto čudovita. Mislim, da sem v tem smislu imel srečo, da smo bili toliko skupaj in da so bile naše ideje toliko povezane, da smo čutili, da lahko nadaljujemo, tudi če nismo imeli denarja.

To je bilo v petdesetih? V New Yorku?

Ja, živel sem ob mrzli vodi, veste. Imel sem srečo, da sem vodo sploh imel. Les smo pobirali na ulici in se grelji z njim. In bolj ko je dogoreval, bliže smo bili kaminu.

Merce C., hvala!

O, ni za kaj!

G. L. & R. V.

ALMA

ODŠLA
JE
DALEČ,
DA
BI
SI
BILA
BLIZU

Predstava je končana. Zapuščam dvorano. Pred uro sva se tu srečala. Zdaj se razhajava. Samotno potovanje se nadaljuje. Ne vem, kje se konča njeno. Ne vem, kje se začena moje. Zunaj dežuje, pravzaprav prši. Nezdravo, vlažno je. Prečim ljubljanske vasi. Do glavobola razmišljam o njej. Ne, nikdar se nisva zares srečala. A če bi se, bi jo pogledal, bi ji pokimal? Se ji priklonil, morda stisnil roko? Mogoče? Ne, nemogoče! Kaj nisem hodil mimo Mraka svojo pot, ko je na "zvezdi" krmil golobe? Onadva bi se morala srečati. Bila sta si tako zelo podobna. Kot otroka sta imela enako vizijo, kako bosta nekoč silovito slavna. Veliko sta delala na tem, sproti se jima je podiralo. Sproti so jima podirali. Birokrati v umetnosti, tujki v estetiki, politiki v kulturi. Slovenci! Nismo ju marali, nismo ju spoznali, nismo ju hoteli poznati. Obrnili smo se stran. Narod svete in čiste preproščine ne prenese drugačnosti. Razen v gestih, sicer pa niti za vzorec, kaj šele v podobi Alme in Mraka. Nista se dala povoziti, kaj šele izbrisati. Ustvarjala sta. Do zadnjega. Ona s Theo in ljubkim pritlikavim špicem Blackyjem, on s Karlo-Ganimedom in milim samosvojim muckom Srebrničkom. In čakala ... Zaman! narod, ki je pozabil nanju, naj bo pozabljen. Ker prav tukaj in prav zdaj pozablja na nove Alme in Mrake.

hebrejščino, azijski prijatelji pa jo vpeljejo še v vzhodnjaško filozofijo in teozofijo. In tako naprej. Problem vsake biografije je ta, da mora neko življenje umestiti v prostor in čas. In v karakter. Od intence avtorja je odvisno, kakšno podobo bo ustvaril iz tega življenja. Vendar pa nobeno življenje ni samo ena podoba in tega so se zavedale tudi Uršula Cetinski, avtorica monodrame in korežiserka, Polona Vetric, igralka in korežiserka, dramaturginja Sonja Dular, scenografinja Irena Pivka in kostumografinja Svetlana Visintin, ko so selekcionirale "življenjski material" Alme Karlinove. Hotele so predstaviti samo eno izmed mogočih podob "ženske za vse čase".

Alma Maximiliana Vilhelmina Karlin se je rodila kot "bitje ženskega spola" in upala, da ne bo nikoli postala "dama", pač pa "posrečeno ono". Poduhovljena se mi zdi na mladostniških fotografijah. In lepa. Morda zaradi fantovske frizure. Takšne so bile zelo nenavadne za tisti čas; brez ženskega čara. Komaj opazim pokvarjeno levo oko. Z zdravjem je imela sploh velike težave, rodila se je namreč na poi hroma. Hude bolečine dolgotrajnega ortopedskega zdravljenja blaži in premaguje z vztrajnim učenjem. V Londonu opravi izpite iz osmih jezikov. Z odliko. Uči se sanskerta in kitajščine, preučuje egipčanske hieroglife in

Sanje o pravilnem princu se ji razblinijo, ker je pre globoko zrla v druge svetove. Nemir in kolumbovska velikopoteznost jo silita v neznano in negotovo. Vse o čemer je brala in se učila, vse o čemer je sanjala, hoče preizkusiti in doživeti na lastni koži. Zapusti rodno Celje, s seboj vzame le borih 130 dolarjev in 54 mark, nepogrešljivo Eriko, namreč pisalni stroj, in svoj lastni slovar desetih tujih jezikov. Odide v svet. V Genovi se vkrca na ladjo in odpluje v Južno Ameriko. Za tri leta, ki so postala dolga osem let. Po prihodu v Mollendo se odloči za pot v Peru, v Arequipo: "Torej, zamislite si bitje, ki sanjari o tem, da bo živelo kot modreci v himalajskih pečinah, in se nenadoma znajde med ljudmi, ki jim je samo do čutnega življenja, ki v ženski vidijo samo sredstvo za zadovoljevanje svojih divjih strasti, ki jim kri po žilah teče kot vroča reka in ki so poleg vsega nori na belopolte ženske." Ne dotikajte se mel, so besede, ki jih mora izkričati nešteto krat. Se pa za povračilo seznanj z vraževerji inkovskega naroda. V Panami, kjer se znajde, ne prvič in ne zadnjič, brez prebite pare v žepu, se sreča z vudu čarovniki. Ko dobi mesto sodne prevajalke, ji uspe zbrati toliko denarja, da se lahko odpravi v sončno Kalifornijo, v San Francisco. Navduši jo emancipacija ameriških žensk, čeprav ne razume, zakaj morajo v hotel stopati skozi poseben vhod. Navduši jo kulinarika: pomislite, s

nemška založba "Kore". Ob tej prireditvi smo slišali tudi kritiko, da ni uvrščena v noben naš leksikon (res, s častno izjemo "Svetovnega biografskega leksikona" Luca Menašēja), same pa so jo pozabile uvrstiti v izbor (ki ga je iz meni neznanih razlogov opravil moški) slovenskih literat, "The Veiled Landscape", ki ga je v angleščini izdal prav "Slovenian Office for Women's Policy, City of Women Festival". Kot domači primer pa bi jo tudi lahko uvrstile v sicer prevedeno knjigo "Nore ženske" (Krtina). Saj so jo že kot otroka peljali k psihiatru, a je na srečo ugotovil, da je "punca povsem zdrava". Ko pa je bila stara šele 21 let, se je počutila že nezno staro in v sebi razklano, kot brezdomka na svetu pa je imela vrata nenehno odprta v številne poskuse samomora, a ker je znala zreti v druge svetove, se je vedno znova vračala na tega, pravega in končno edinega. Osebno srečanje s kakim umetnikom nas, žal, pogosto razočara, to vem iz lastnih izkušenj. Ampak ko se je slikarka **Thea Schreiber Gamelin** napotila proti Celju, se tega ni bała. Dobro je vedela, h komu je namenjena in pri njej je ostala do konca. Po partizanskih letih, ko jima hišo v Celju zapusti gestapo, se skupaj preselita v majhno hišico na hrib Pečovnik nad Celjem. Ko Alma umre za rakom, jo Thea pokoplje na Svetini. Žal pa ni dokončala svoje avtobiografije "Dve življenji", katere prve strani obljublja jo, da bo Almi enkrat vse povedala. Kaj je s tem mislila, žal ne bomo nikoli izvedeli. Ostane resnica, da je bila Thea edina oseba, s katero je Alma intimno delila svojo dušo. In končno tudi svoj grob.

Odlomek iz XII. slike monodrame "ALMA":

V Celju sem se pri priči spravila na novo knjigo. Mistika južnega morja. Samo kadar pišem, sem popolnoma srečna. Zaprla sem se v hišo.

Potem je neko popoldne potrkal na moja vrata.

"Naj me že enkrat pustijo pri miru!"

Precej nasršena sem jih odprta. Na pragu je stala Thea. Kovček in slikarsko stojalo je vsa zadihana komaj prinesla s postaje. Postlala sem ji, da bi si odpočila od premetavanja po kačjih tih. Spomnila sem se, da je sploh nisem vprašala, kako dolgo bo ostala. Ko sem stopila v sobo, je že spala. Tanke, prosojne veke so ji pokrivalo oči. Dihala je mirno in globoko.

Ne vem zakaj, ampak tudi naslednje jutro je nisem vprašala, do kdaj bo pri meni. Ne naslednje jutro, ne v nobenem od juter, ki so se nama zgodila v vseh teh letih.

Prepričana sem, da nobena od naju ne bo odšla nikamor, dokler se za to ne odloči bog.

pomočjo "činastih loncev" lahko pripravite kosilo v pičle pol ure. Na Japonskem, kjer ji ponudijo službo na nemški ambasadi, se vadi v posebnih tehnikah slikanja, predvsem pa ne more pozabiti miline prosojnega obraza neke mlade gejša. Prek Koreje in Kitajske na Formozu obišče Tajalce, lovce na človeške glave. Prek Avstralije, Nove Zelandije v Novi Gvineji živi med domačini kot robinzonka. Zboli za malarijo in le za las uide iz rok kanibalov. Prek Indonezije, Tajske, Burme in Indije se skozi Bab el-Mandeba (Vrata solz) vrne domov. Pričakuje deklice v belem, ki bodo z rožicami posipale tlak, po katerem bo stopala, godbo, ki ji bo zaigrala dobrodošlico, oštirja, ki ji bo postregel s kranjskimi klobasami, župana, ki ji bo spregovoril v pozdrav. Postaja je bila povsem prazna.

"Moj odnos do življenja je bil vedno nekoliko nenavaden; nekako plavam onstran spola in ljubezni, kar ne pomeni, da ne morem imeti človeka zelo rada kot človeka (spol je črtan), in zato sem verjela, da doumem stvari, ki jih ženske sicer spregledajo." Preučevala je vsa področja materialne in duhovne kulture posameznih ljudstev in jih sproti zapisovala. Njena bibliografija je izjemno obsežna, žal pa vsa napisana v nemščini. Skoraj bi ji uspelo postati "svetovna pisateljica", saj so jo evropski intelektualci tako visoko spoštovali, da je **Selma Lagerlof** ob izidu knjige "Windlichter des Todes" dejala, da si zanjo zasluži Nobelovo nagrado. Slovenci smo se "opogumili" šele leta 1969, ko smo izdali prevod njene dela "Einsame Weltreise". Lahko smo ga kupili tudi ob "zloglasnem" Mestu žensk, a kako ironično, ponovno v originalu, saj ga je prav pred kratkim ponatisnila

Iz pogovora z URŠULO CETINSKI:

Tisti ljudje, ki so podedovali Almino in Theino hišico na Pečovniku, so zares zelo prijazni. Pokazali so mi tudi Thein roman v tipkopisu, za katerega danes ne ve še nihče, v katerem Thea opisuje svojo življenjsko pot od rojstva do srečanja z Almo. Bila sem zelo šokirana, ker sem to srečanje opisala tako lirično, ker se mi je zdelo lepo, da jo opišem kako spi, v resnici pa je bila od dolge vožnje, kjer je pila šnops in jedla klobase, vsa depresivna in se je vsa zasmrajena pojavila pred Alminimi vrati. Ko jo je Alma zagledala, je rekla, zdaj pa v gore. In sta takoj odšli v hribe.

POLONA VETRIH ekskluzivno za Revolver:

Alma je čudovit človek z zelo bogatim življenjem. Ženska, ki jo zanima tisoč stvari, ženska, ki je pripravljena sprejeti izziv, ženska, ki je imela težko, vendar polno življenje. Zato jo igram z velikim užitek in spoštovanjem. Zgodba o njej pa ni le zgodba o dolgem potovanju, o srečanjih z neznanimi kraji in novimi ljudmi, temveč tudi zgodba o njeni razburkani duši, ki ob koncu drame postane čisto in mirno jezero, pomirjeno v prijateljstvu s Theo. Všeč mi je, da je drama o Almi tudi drama o globokem prijateljstvu. V življenju lahko doseže zelo veliko, vendar pa brez prijateljstva nobena stvar nima nobene prave vrednosti.

BLAGI SPOKOJNIKI, DRAGI MOŽJE?!

Alma je bolj kot monodrama fragmentarna pripoved o pisateljici **Almi Karlin**, ki je poleg **Jože Debelak** najbrž najpomembnejša intelektualka prvega vala slovenskih emancipirank iz prve polovice tega stoletja. Uršula Cetinski v njeni biografiji vidi možnost manifestativnega izraza določenih feminističnih stališč. Tako je tekst postavljen v specifičen ideološki okvir, kjer brez izrazitejših imperativov deluje angažirano. Predstava je nekakšen insceniran storytelling, ki zunaj svojega prvotnega koncepta - MESTA ŽENSK - ne funkcionira dovolj prepričljivo.

Najbolj zanimivo in najbolj zabavno pa je to, da je na koncu navdušeno aplavdiral tudi ITRD! - BODI - NEIZPROSEN - MOŽ - JEKLEN del precejšenega občinstva. Zdaj pa ne vem, ali so neumni tako ali pa te pizde spet provocirajo.

R. V.

Do naslednjega "mesta žensk" bomo mogoče pričla vsaj kakšnemu prevodu od njenih dvajsetih romanov. Če se to ne bo zgodilo, potem pošljimo njene bele besede v črni svet in dokončno pozabimo nanjo. Do takrat pa zahvaljene, Uršula, Polona, Sonja, Irena in Svetlana, ki ste jo vsaj za trenutek vrnile in vtisnile v našo zavest.

Gusti Leben

ALMA - renesansa individualizma

15. oktobra 1995 je bila v Cankarjevem domu v Ljubljani premierno uprizorjena drama z naslovom *Alma*. Predstava je (v dvojezični verziji - v slovenščini in angleščini) začela svojo pot v okviru festivala sodobnih umetnosti *Mesto žensk*, ki je letošnjega oktobra potekal v Ljubljani, sedaj pa je del redne gledališke ponudbe Cankarjevega doma.

Melodrama *Alma* je drama o življenjski poti Alme

Karlin, ki se je rodila in umrla v naših krajih (Celje 12.10.1889 - Pečovnik 15.1.1950), kjer pa je bila cela desetletja po svoji smrti - morda niti ne toliko po naključju - ignorirana in za-postavljena. Drama *Alma* ne le rehabilitira osebno zgodbo Alme Karlin in tako pripisuje pomen življenju posameznice, temveč z vnosom tematike neizprosnega individualizma in aktivne ženske samorefleksije vnaša v slovensko dramaturgijo in s tem v širšo javnost vsebine, ki so bile in za nekatere ekstremneže na žalost še vedno so nezdržljive s pojmom ženske in njene svobode.

Alma Karlin običajno označujejo kot svetovno popotnico, pisateljico, obsedeno z jeziki. Dejansko je bila obsedena s svobodo. Študirala je v Gradcu, Parizu in Londonu. Po diplomi je čas I. svet. vojne preživela v Skandinaviji. Že v Londonu se je pričela zanimati za neevropske dežele, verozanja, način življenja in običaje neznanih narodov. Lotila se je tudi študija sanskrite, arabščine, perzijsčine in kitajščine. Ko je končno zbrala dovolj denarja - poguma ji namreč nikoli ni primanjkovalo - se je maja leta 1919 s celjske železniške postaje odpravila na potovanje, s katerega se je vrnila šele leta 1928; čisto sama je prepotovala skoraj ves svet. Preživljala se je s poučevanjem jezikov in prevajanjem, objavljala je najrazličnejše članke, reportaže in podlistke, zato njena bibliografija še zdaleč ni zbrana. S poti se je vrnila bolna in dokaj depresivna; želja po neznanem, odkrivanju in spoznanju, je sicer ostala, vendar je začetna naivnost in vera v človeško "dobro" nepovratno izpuhtela. V Celje se je vrnila v času izrazito negativne politične atmosfere, naraščajočega nacizma in fašizma, politične ideologije - človeškemu individualizmu in svobodi tako zelo sovražne. Že leta 1932 se je k Almi za stalno priselila njena prijateljica in ljubimka, danska slikarka **Thea Schreiber Gamelin**, ki je v Sloveniji ostala tudi po Almini smrti. Zaradi njunega protinacističnega delovanja (nudili sta zatočišče nemškemu novinarju **H.J. Bosnacku**, Karlinova je iz protesta proti nacizmu prenehala objavljati v nemškem tisku, v začetku 40-ih let pa so njena dela v Nemčiji prepovedali) ju je ob okupaciji Jugoslavije aretirala Gestapo, bili sta na seznamu za koncentracijsko taborišče. Nemci svojega scenarija niso uresničili, saj sta pobegnili v partizane.

Prvo samostojno delo, *Die Kriqshausler*, je izšlo leta 1918 v Leipzigu. Objavila je 22 romanov, več kot 40 del je neobjavljenih - v prvi vrsti gre za potopisne in zgodovinske romane (npr. *Einsame Weltreise*, *Drachen und Geister*, *Traenen des Mondes*) v katere pa je pogosto vnašala lastne izkušnje. Pisala je v nemškem jeziku, njena dela pa so bila prevedena tudi v angleščino, francoščino, finščino, bila je celo predlagana za Nobelovo nagrado. Čeprav je bila Alma Karlin takorekoč prva ženska s slovenskega prostora, ki se je aktivno in v praksi ukvarjala z vsebinami, ki jih danes uvrščamo v etnologijo (npr. delo *Mystik der Suedsee*) - svojo etnološko in naravoslovno zbirko je zapustila celjskemu pokrajinskemu muzeju - je ostala do danes v bistvu neopažena. Razstavniki katalog iz leta 1969, drobna knjižica Zbirka Alma Karlinove, kratko geslo v Enciklopediji Slovenije ter dokumentarni film **Jureta Pervanje**, ki je bil na ogled na slovenski televiziji leta 1992, so dejansko redki skromni

nost biografske interpretacije, osredotoča se na zgodbo posameznice - in ne abstraktnega kolektiva ter aktualizira vrednost "ženskega pogleda" na lastno življenje. Največji čar predstave je gotovo v izjemni poetiki dramskega besedila in odlični interpretaciji **Polene Vetrlih**; minimalistična uporaba jezika in scenskega okvirja jasno podaja kompleksno podobo osebne tematike. To, da je avtorica predstave izbrala ravno intelektualno senzibilno osebo, kot je Alma Karlin, gotovo pripomore k spremembi ustaljenega videnja ženske in njene vloge v družbi. Zaradi svoje sporočilnosti je predstava gotovo eden izmed večjih dosežkov slovenske gledališke ustvarjalnosti zadnjih let. Značajska svojstvenost glavne junakinje je prišla v dramskem besedilu do polnega izraza. Toda... kje tičijo razlogi za spodsrljaj - gledališko delo ni preseglo golega feminizma, v lezbištvo

poskusi, ki obravnavajo delo in življenje Alme Karlin. Za vse je značilna stereotipnost in neanalitični pristop. O tem, da slovenska literarna teorija njenim leposlovnim objavam - objavila je več kot dvajset romanov - ne namenja pozornosti, ne kaže izgubljeni besed. Dovolj zgovorna je oznaka Alme Karlin, ki se glasi "Alma je bila zelo nadarjena, a tudi precej samsvoja osebnost" (op.cit.2). "Samosvojest osebnosti" je v tem kontekstu mogoče razumeti kot pomanjkljivost.

Monodrama *Alma* je tako prva in edina upodobitev te vsestransko nadarjene ženske, saj ne ostaja le na površju, temveč jo skuša razumeti globlje, predvsem pa intimneje. "Sem bitje ženskega spola" - so v drami izrečene besede Alme Karlin, iz katerih je mogoče razbrati ne le samosvojest, enkratnost vsakega človeškega bitja, temveč emancipacijske elemente in feministični duh, ki niti danes

se seveda sploh ne spušča. Nasprotno, diskretno ga uvije v komaj razpoznavne fragmente, ki le posredno in pogojno dovoljujejo plašne in popolnoma neartikulirane slutnje. Kje je torej običajno lezbištvo? In vendar je spolna usmerjenost ključna za osebnostno izoblikovanost, razvoj življenjskih in političnih nazorov; konkretne osebne akcije so vselej okarakterizirane z najbolj intimnimi vsebinami. Bistvene poteze naj ne bi ostale skrite, še manj pa naj bi bile predstavljene in ponujene kot nebitvene ravno v primeru, ko to niti najmanj niso. Individualizem, feminizem in spolna usmerjenost Alme Karlin so neposredno povezane z njenim načinom eksistence, ki je hkrati tudi način upora. Močna in vztrajna ženska je svoj način razmišljanja in dojemanja sveta uspela prenesti v realno življenje. Svetu je postavila svoje pogoje; brezkompromisnost, pogum in osupljiva doslednost vsem družbenim konvencijam navkljub. Gre za konketno življenje konkretne ženske, za čisto konkretne strasti, ki obstajajo v realnem, tuzemeljskem življenju, ne pa v presežkih umetniške domišljije ali z dolgočasenih, nepotešenih sanjarjih. Sicer pa, koliko žensk je konec 20. stoletja tako drznih, kot je bila Alma Karlin pred skoraj 100 leti?

Tatjana Greif

ALMA

Polona Vetrlih kot Alma Karlin, foto: Bojan Salaj

na tem istem geografskem prostoru ni tako običajen kot bi si želeli misliti, da je. Nekatere njene ideje so včasih posegle daleč naprej - prepričanje, da v prihodnosti spolna razlika ne bo pomembna, bi mirno lahko pripisali sodobnemu postfeminizmu.

Dramsko delo *Alma* prinaša v slovenski gledališki prostor umet-

1. M. Moškon, P. Štukelj, *10 let potovanja okoli sveta zbirateljice in pisateljice Alme Karlinove*, Katalog razstave, Grad Goričane, 1967.
2. V. Šlibar, Z. Šmitek, *Zbirka Alme Karlinove*, Ljubljana 1982 (zbirka vodnikov KNSS 113)
3. Z. Šmitek, *Karlin Alma*, Enciklopedija Slovenije, Ljubljana 199x, str. x

POGOVOR
Z REŽISERJEM IN PRODUCENTOM
FILMA **UMRETI ZA**
(TO DIE FOR)
- PETROM MACKENZIEM IN
GARYJEM FITZPATRICKOM,
KI STA BILA GOSTA NA
11. DNEVIH GAY IN LEZBIČNEGA FILMA

Dober večer. Hvala, da ste prišli v tem zelo hladnem večeru. Peter, režiser in jaz, producent sva bila res zelo vesela povabila v Slovenijo, še posebej, ko sva jo našla na zemljevidu, saj nisva dobro vedela, kje se nahaja - povabilo je namreč prišlo prek našega ameriškega distributerja. Ta film je za naju zelo oseben. Prek vikenda, ki sva ga preživela med vami, sva se pogovarjala z mnogimi ljudmi o sedanji aids krizi. O aidsu je bilo posnetih veliko krasnih filmov. To ni film o aidsu, hotela sva posneti film o tem, kako smo se ob tem počutili; humor je morda malce nenavaden. Zato se počutiva zelo zelo dobro v gej skupnosti v nastajanju, kakršna je tukaj, v Sloveniji.

Film ni film o aidsu, prav tako ne o gej skupnosti. Zdi se mi, da je to film o izgubi prijateljstva, da je to njegova poanta.

Film ima veliko poant, veliko občutij. V filmu sem želel izraziti veliko različnih stvari, verjetno preveč. Danes sem videl film prvič po več kot enem letu, to je bilo zelo zanimivo doživeti zame. Najbrž bi sedaj spremenil nekatere stvari, marsikaj mi ni bilo všeč. Ni bilo nobene druge posamezne poante, razen prikaza sentimentalne ljubezni, kar je povezano z osebnimi občutki.

Oprostite, najprej eno "mimo" vprašanje. Ali ste kaj jezni na kolega Gus Van Santa, ker vam je ukradel naslov? Ali ste mu ga mogoče celo posodili?

V ozadju je zgodba o tem. Ko smo snemali film *To Die For*, je Van Sant že delal na svojem filmu *To Die For*. Neki drugi Američani so nam sporočili, da je ta naslov njihova last in da ga moramo odkupiti. Rekli smo, da nimamo denarja in jih prosili za razumevanje. Bili so dobrodelni, saj so nam naslov dali zastonj. Potem jim je Gus Van Sant na žalost ponudil 30000 dolarjev in smo morali spremeniti naslov.

Vrnimo se sedaj k filmu. Koliko je tebe v filmu glede na to, da nisi samo režiser, marveč tudi soavtor zgodbe - Marc najbrž nisi, prej bi lahko bil Simon?

- Precej me je v filmu. Midva sva ljubimca in veliko najinega skupnega življenja je v filmu.

- Preveč. (Smeh.)

Marc se začne poslavljati od življenja takrat, ko ne more več zapeti pesmi *Queer Things Are Happening To Me*. Mislim, da je v tem nekaj simbolike.

Da, tu je že preprosto medicinsko dejstvo aidsa, ko vse svetlo v življenju izginja, dogajajo se čudne (queer) stvari.

Zdi se mi, da si spretno krmaril med solzami in smehom, s tragedijo in z osebami, ki so nekako razelektirale situacijo.

- O, ja, ja. Pravzaprav je bil to nekak eksperiment hitre menjave iz tragedije v komedijo. Včasih uspeva in takrat je zelo uspešno, včasih pa se ne posreči.

- To je tako kot v življenju.

- Ja, ja, tako kot v življenju. Življenje, saj veste, v eni minuti smešno, v drugi polno solz ...

Zdi se mi, da je film kljub temu tragedija, ne zaradi Marcove smrti, temveč predvsem zaradi Simonovega priznanja, da ga ni nikoli ljubil.

Že res, vendar mislim, da je končno le spoznal, da ga je ljubil. Bil je sposoben razumeti, kaj je ljubezen. Mislim, da to ni tragedija, je pozitivno. Gre za odpiranje lastnim občutkom, odkrito izražanje. To je osvobajajoče.

Ko sam Simon prebere pismo in spozna, da ga je imel oče pravzaprav rad, da ga ni zavračal, ampak mu samo ni upal povedati, da ga ima rad - takrat se sam šele odpre in vzljubi Marca. Marc je bil takrat že duh. Ali ni običajno za vse nas, da prepozno spoznamo ali prepozno povemo, da imamo nekoga radi?

Absolutno. Žal večina med nami nima druge priložnosti. Ne pričakuj druge priložnosti - reci zdaj in stori to zdaj, še preden bo prepozno.

Posebej me je presenetil prizor z mačkom - mislim, da ste ga vsi opazili. Ta maček je bil navezan na Marca, ker je Marc znal ljubiti. Simona ni maral. Mislim, da bi lahko parafraziral pregovor Človek človeku volk v Maček geju človek.

(Smeh.) To si zelo lepo povedal!

V filmu se sicer ne pojavi, vendar ga slišimo - Sira Iana McKellena. On je nekakšna ikona, steber angleškega gej gibanja. Kako ste ga privabili k sodelovanju?

On je najin prijatelj. Nobenega posebnega razloga ni bilo in je zelo rad sodeloval.

Mislím, da njega kot igralca filmska kamera ne ljubi. Verjetno veste, da sedaj snema glavno vlogo Riharda Tretjega.

Mislím, da je on zelo odličen gledališki igralec.

Vprašanje za producenta. Kako sploh priti do denarja za film o aidsu? Veliki režiserji - Barbra Streisand, Coppola, John Schlesinger - se že leta, celo desetletja trudijo, da bi prišli do denarja. Kje je problem, da oni ne posamejo filma o aidsu?

Mislím, da smo za ta naš film pisali vsaki večji korporaciji, ki smo jo našli v telefonskem imeniku - in jih prosili za katekolni denarno vsoto. Film nas je stal 75000 funtov. Bil je posnet za okoli 120000 ameriških dolarjev, to je zelo majhna vsota, saj smo snemali sedem tednov. To je bil zelo drag proces, saj smo sprva načrtovali manjši projekt. Nismo imeli denarja. Iskali smo prostovoljce, prosili za finančno pomoč, vendar nam nihče ni hotel dati denarja, vsi so nam želeli le veliko uspeha pri projektu. (Smeh.) Dva dni pred začetkom snemanja smo imeli srečanje producentov, sklicali smo veliko snemalcev, igralce ... Zelo znani angleški igralec komedij je recimo plačan 25000 funtov na dan, mi tega denarja preprosto nismo imeli. Zelo veliko ljudi ni zahtevalo denarja. Plačevali smo jim nekakšno žepnino, nekaj takega kot 20 funtov - običajno za to vsoto ne bi niti vstali iz postelje. Na koncu smo čisto bankrotirali, tudi privatno. Po snemanju nam ni ostalo čisto nič. Film smo odnesli na British Screen. Tam so nam rekli - fantje, naredili ste zelo iskren film, zato vam bomo dali isto vsoto denarja, ki ste jo porabili za film. Dali so nam denar, hvala bogu, in film je začel svojo pot po svetu. Najbrž ga je videlo več kot četrt milijona gledalcev. Vendar nič ne zaslužiš, če film samo daješ. Hollywood je nekaj povsem drugega, ni filmov z izključno gej sporočilom, ni videti seksualnih prizorov med nastopajočimi in podobno. V hollywoodskih filmih na primer ni transvestitov in transseksualcev, ker so se v Hollywoodu odločili, da so ti ljudje brezspolna bitja, ki ne živijo spolno. Sicer pa - ali ste že videli hollywoodski film, v katerem bi ljudje seksali? Jaz ga nisem.

Ali ste bili vsi - režiser, producent, igralci - debitanti? Da, vsi smo bili debitanti.

Zadnje vprašanje. Vajini načrti?

V Angliji sva ravnokar končala video *The Art of Cruising Men*, je gejev povsem drugačen in zelo komercialen. Je gej video s seks tematiko, zato upamo, da nam bo prinesel kaj denarja. Delamo veliko propagandnih spotov, vendar še naprej piševa, v mislih imava nov gej projekt o dveh policajih.

Hvala vama in vsem, ki ste prišli na pogovor. Zdaj, ko boste odšli v lajf ali pa v Roza disko, ne pozabite na svojega Marca - kjerkoli že ste ga pustili.

Gusti Leben
Kinoteka, 10.12.1995

Nenad Rackovic - igralec, performer, pisec, konceptualni umetnik - je eden najekstremnejših pojavov beograjskega undergrounda. Med drugim je sodeloval tudi v mnogih umetniških gej dogodkih v Beogradu. Po scenskih nastopih in performansih s *Satanom Panonskim* in nekaj konceptualnih razstavah je, skupaj z znanima beograjskima transvestitoma *Merlin* in *Sanelo*, zaigral eno od glavnih vlog v filmu *Marble Ass (Marmornata rit)* v režiji Želimira Žilnika. *Dupe od mramora* je dobilo 1995. leta na berlinskem filmskem festivalu *Teddy Bear*, posebno nagrado ILGA.

NENAD RACKOVIĆ

NEKA POVSEBNO DRUGA
(SRBSKA) TRANSVESTIJA:
TRANSVESTITSKI BOSANŠKI
LONAC ALI KOMUNISTIČNI
MICHAEL JACKSON

Zakaj je ta film o transvestitih-prostitutih, v ozadju najnovejše jugoslovanske vojne, doživel tako ekskluziven sprejem na mednarodnih filmskih festivalih?

Na beograjski sceni se je leta 1989 pojavil nov, da ne rečem balkanski, temveč azijski tip transvestita, ki v pelih letih ni le napredoval, ampak je zavzel tudi vodilne medije v Srbiji. Tako transvestiti v Srbiji postajajo glavne prerokinje, ki blestijo in zaigajo na novokomponirani turbo-estradi in v glavnih medijih. Danes Beograd fura tako psihadeliko, da se je transvestija povsem profanizirala oziroma desakralizirala in nima več značilnosti ekstravagančnega. Vsi, ki so želeli opustiti koncept srbskih rasnih tipov, po tistem Kantovem - transcendenca, transsubstancia ... transseks, so se odločili, da na oltar svoje umetnosti postavijo največjo mogočo žrtev - samega sebe, tako da so spremenili spol in se podali v povsem novo obliko življenja. Torej v Beogradu transseksualnost ni več nikakršna pervertirana stvarnost, ampak pravzaprav najbolj rafinirana oblika utopije. Tako *Vjeran Mladenovic* (*Merilin*), eden od transvestitov iz tega filma, človek star 37 let, pohaja po beograjskem asfaltu in se kurba z Balkanci. To je povsod po svetu - od Berlina do Montreala - sprožilo neverjetne odzive. Nagrada *Teddy Bear*, ki jo je film dobil od gej-lezbične aliance, je v nekaterih krogih pomembnejša od nagrade novinarjev na berlinskem festivalu. *Teddy Bear* se namreč ne podeljuje kar tako in tudi ne vsako leto, ampak za posebne, raritetne analize homoseksualne problematike, ki to problematiko ne obravnavajo toliko na artifično-umetniškem, temveč bolj na dokumentarnem in družbenem nivoju. Film je direktorja newyorške opere Metropolitan spodbudil k izjavi, da prihodnost moderne umetnosti v svetu pripada verodostojnosti samega umetniškega dela. Morda je prav zato ta svet popolnoma sprejel *Marble Ass*: mi smo del sveta v (tej) homoseksualni problematiki. Ta problematika obstaja povsod po svetu, toda mi smo v ta transseks padli v popolni odtujenosti od samih sebe, tukaj med nekakšnim slovanskim bramanom in komijem. In zdi se, da ta vojna in groza in sankcije postajajo pravzaprav zelo dobra reklama za film, najboljši marketing.

Dokumentarnost (s kombinacijo "igranih delov") je res temeljna poteza filma *Marble Ass*. Mislim, da je ta dokumentarnost oziroma avtenticnost največja vrednost filma. Prav zato me zanima družbeni kontekst, v katerem je film

nastati, tj. njegov underground in tudi geneza takih družbenih odnosov, ki so takorekoc ustvarili to avtentično srbsko transvestitijo. Koliko je na vse skupaj vplivala sedanja vojna?

Vsi moški, ki so se v tej družbi petdeset let zbirali na raznih okroglih mizah, komunističnih sejah, plenarnih CK-ja ... tam pravzaprav niso počeli nič drugega kot pušili muda v vsem tem času tega sestankovanja. In naenkrat so iz teh sestankov, "kolektivne odgovornosti", kritike in samokritike ... njihova sparjena jajca so tako pregorela, da so ti moški šli ven iz svojih komitejev in skupščin in enostavno odpeli zadrge. Ob tem so celi srenji oznanili, da fora ni več v parjenju, ampak v hlajenju jajc in razkazovanju kapitalnih primerov moškega falosa. Tako imata danes v Srbiji merjenje spolnega organa in poteg pištole isto veljavo - revolver in falos sta popolnoma izenačena na tej skali novih valorizacij. Konec koncev tudi srbski nacionalizem izvira iz te ljubezni do falosa. Ta proces v celoti in te novonastale okoliščine - propad komunizma in preboj nacionalizma, ta čisti politični dadaizem in psihadelika - so pripeljali do tega, da naši transseksualci zares živijo v prepričanju, da jim bodo v bližnji prihodnosti vgradili maternice in da bodo lahko rojevali. Transseksualci veljajo za tiste Srbe, ki so edini sposobni vzgojiti novo mlado generacijo.

Kako ti - kot nekdo, ki je že prej sodeloval v "ekstremnih", hard-core gej projektih, vendar je (vsaj glede na spolno usmerjenost) "nevtralen" - vidiš "filozofijo" te "pervertiranosti"?

Prej sem sodeloval s **Satanom Panonskim**, tj. **Ivico Čuljkom**. On je izbral norost, "da bi bil normalen", svoboden; zanj je bila norost neka oblika totalne svobode, "svobode v grehu". Pri transvestitih, s katerimi sem igral v Žilnikovem filmu, pa ne gre za izbiro neke norosti, niti za furanje kontre sistemu, temveč za tisto (psevdo)marksistično, pozitivistično zgodbo o Marxu, ki z rokoborsko potezo obrne Hegla z glave nazaj na noge. To je nek totalen anti-sistem, v katerem "sprevrženost" ne izhaja iz kake hedonistično-seksualne narave, ampak kot skrajna oblika - freudovsko povedano - psihoze tretje generacije.

Ko govorimo transseksu in transvestitiji, kd sta aktualna v današnji Srbiji, se nenehno vracamo v background. Ali je res mogoče reči, da je tovrstna oblika transvestitije nadaljevanje srbskih tradicij, skoz to metaforo?

V samem koitiranju transvestitov - vsaj teh, ki sem jih spoznal na snemanju filma *Marble Ass* na beograjski železniški postaji - ni veselja ob stoječem falosu in njegovi erekciji: vrhunec orgazma je mlahavi falos v svinkneru transvestitov, ki pričakuje, da bo partner uriniral v njegovo črevesje. Ker je urin toplejši in zdravilnejši od sperme, povzroča tudi izjemno čutno doživetje. Pri vsem pa je to dejanje tudi metafora, saj so se z urinom zdravile rane že v prvi srbski vstaji. Ne glede na to, kako bizarno to zveni, je treba razumeti, da je mešanje folklore, kiča, meta-poetike v slogu deseterca ... zares oplodilo neko novo ideologijo, značilno samo za to mesto.

Kateri so vzroki za to, da se ti, delujoč s pozicij ohce beograjske subkulture, tako pogosto ukvarjaš z gej subkulturo?

Vedno sem se zavedal, da je v tem okolju veliko neverjetnega, strasnega mačizma. Prav v tem ozračju močnatosti in junaštva na teh prostorih se je manifestirala grozljiva latentna homoseksualna energija, ki se od začetka sedanje vojne ni mogla v ničemer zaploditi. To me je vedno strašansko privlačilo, ker sem čutil, da v rojstvu nekega naroda, v rojstvu tega novega srbskega fašizma, tj. komunofašizma, obstaja neka grozna pervertirana gej seksualnost. Srbi so izrazili željo, da izgubijo vse, a dobijo sebe, da naj so pravzaprav pojebanj od lastnega seksualnega organa, da, - kot alkemična kača, ki grize lastni rep, - zagrijejo v lastno spolovilo. Srbom je zares uspelo postati neko tako bitje, ki mu prihaja vase in ki požira poslednjo kapljo lastne sperme. Nobeno jebanje za Srbe ni samo jebanje - to je celoten kozmos perverzности. Velika perverznost, ki jo sestavlja neskončno število drobce-nih dražljajev, se je trenutno skoncentrirala v nekaj, kar bi lahko poimenovali srbski hipermetafizični eros.

Čeprav je film *Marble Ass* proizvod subkulture (med drugim je posnet v produkciji B-92, alternativnega radia v politični in kulturni opoziciji), ti misliš, da je to, o čemer govori - transvestitija v tem sprevrženem smislu - v Srbiji ne le glavni tok, temveč tudi sestavni del establishmenta?

Če so naši transvestiti glavne spremljevalke io dive na vseh koncertih novokomponirane glasbe - od **Cece Ražnatović** (op. nove Arkanove žene) do drugih kriminalcev in kriminalk - sklepamo, da imamo res prvi na svetu tako originalno transseks turbo kulturo. Transvestiti so tudi v resnici povezani z beograjskimi bandami. Oni so - kot bi rekel Joyce - ulično pohištvo na novi ulici v tem mestu, ulici, ki ima nova pravila in zakone, novo ekonomijo. Izhajajo iz novega sistema in nove kulture. So nasledniki dobe čudes, tega groba prihodnjega sveta. Tako sem, ko sem delal z **Želimirom Žilnikom**, delal hkrati tudi z **Williamom Burroughsom** in **Warholom**, saj je Žilnik človek s tako energijo. Prihodnji generaciji, ki je pripravljena nositi križ svojega časa, Žilnik ni izročil samo vedenja o tem, kaj jih danes čaka v državi Srbiji, temveč tudi poslednje pričevanje, srbsko perspektivo. Pokazal je, da je danes v Beogradu najbolj normalno, če nekaj ponorelih transvestitov koga oropa, zakolje, vrže v kontejner za smeti in sežge.

Pogosto se sklicujem na definicijo Bogdana Lešnika, v kateri je zelo dobro označil razliko med gejem in homoseksualcem. Iz tega, kar ti govoriš, se vidi razlika med transvestiti, homoseksualci in geji. Transvestitska scena v Beogradu se zelo razlikuje ne samo od zahodnih transvestitskih in gej scen, marveč tudi od beograjske gej scene, ki definitivno ni v milosti tega establishmenta,

ki podpira tovrstno transvestitijo?

Čeprav se zavedam, da se bodo mnogi zgrozili nad tem, kako povezujem homoseksualnost z nekaterimi reči, to pravzaprav počnem namenoma, saj takih pravil gradacije in takih pravil evolucije ni nikjer na svetu. Povsod gej scena funkcionira ali sama zase, ali korespondira z establishmentom, ali kot njegov sestavni del, toda nikjer ne funkcionira v tako iznakaženi in militantni obliki in transcendentalni, utopični obliki, z vsemi pripadajočimi simboličnimi metamorfozami in mutacijami, kot tukaj na Balkanu. Zato zahodna transvestitija - kot je, na primer, rušenje berlinskega zidu - ni niti najmanj podobna specifičnemu balkanskemu kalamburju, da ne rečem transvestitskemu bosanskemu loncu. Seveda taka transvestitija nima zveze s političnim gej gibanjem, z njegovim pragmatizmom in pozitivizmom, pa tudi ne z "navadno homoseksualnostjo". Mi smo v filmu raziskovali umetno usodo transvestita na Balkanu - to je komunistični Michael Jackson.

Ti v *Marble Ass* igraš srbskega vojaka, ki se po vrnitvi z vojne v Hrvaški zaplete z beograjskim transvestitom. Skoz cel film se izraža ta povezava militarizem - transseksualnost.

Morda dvajseto stoletje res simbolizira povezovanje umetnosti s strašnimi ideološkimi sistemi, kot je bilo to v primerih **A. Rifentahla** in **Eisensteina** ali - konec koncev - čudno zvezo med **Miloševićem** in **Emirom Kusturico** v današnji Srbiji. Tudi mi smo med snemanjem tega filma, zaradi delikatnosti same teme - transvestitske prostitucije - stopili v milje službe državne varnosti in srbske policije, kajti - ti so glavne stranke transvestitov. Srbija je policijska država in vse, kar mi tukaj doživljamo, ni nič drugega, kot goli teror. Edini pooblaščenici so transvestiti - oni imajo del ulice, to je njihova ulica in njihovo delovno mesto. V policijskih patrolnih avtomobilih pa se vsako noč dogajajo fantazmagorične orgije; v teh kombijih "ide redaljška"; tj. izmena naše specialne policije, največjih in najpotentnejših fantov iz srbskih krajev z druge strani Drine, ki fukajo transvestite. Tako sem povsem razumel **Pasolinijev** film *Salo ali 120 dni Sodome*, ki sem ga gledal kot otrok in ki mi je veliko boljše od francoskih filozofov pojasnil **de Sadea**. V tem primeru sem spoznal korene fašističnih prividov, fašističnega somnobula in perverzности v obdobju fašizma. Trenutno je v svetu aktualna tema telo v komunizmu - mislim, da ni nikjer boljšega pokazatelja za to, kot je uporabna vrednost telesa transvestita v komunofašizmu na tukajšnjem prostoru. Kajti mi vsi, ljudje v komunizmu oziroma v post-totalitarnih družbah, smo na nek način transseksualci ali pa smo aseksualni. Komunistični človek je kastriran in edino, kar mu je ostalo, je marmornata zadnjica, *marble ass*.

Dejan Nebričaj
Beograd, november 1995

LUNA PARK

"pomeranjem tanjira lako ćete naći tačku u kojoj će tri akrobata biti u ravnoteži"

Šarlo Akrobata

("Pazite na decu I." z LP "Bistriji ili tuplji čovek biva kad...")

Romantična videnja sveta so se vsa razreševala z alkoholnimi deliriji. Modernisti so večinoma - razen v Sloveniji - preživeli. Zato še dandanes noče nihče početi nič njim podobnega. Postmodernisti vztrajajo v svojih transcendentalijah in njihove de profundis zazrtosti ne zmoti nič, vse sedanje vojne, fašizmi, epidemije in revščine se jim zdijo pravi profani ništrc in optimistična minljivost. Potek življenjske zgodbe je običajno ravno obraten od popularne ideje o obdobju in ravno obraten od zamišljene skupinske identitete, a presunljivo skladen z redom sistemske pravdnosti. Nosilci političnega liberalizma so izginili v najliberalnejšem desetletju sodobne zgodovine, rock junaki in gej avtorji ob njihovem vstopu v obči kulturni kod. Kajuhova biografija je morda nekoliko bolj osebna. K ljubici greš ne glede na okoliščine in posledice. Partizan.

Model hitrega in neprilagodljivega življenja je namenjen enkratni generaciji: dveh zaporednih impulzov ljudizma sistem že ne bi več zdržal. Kar sledi, je prenos energij v označevalne ekvivalente. Toliko rožljanja, pa nič. Izmenjave zgodovinskih obdobij, plus, minus, in njihove miniaturne preslikave, podobe osebne zgodbe. Kaj bi bilo v takšnih diskurzivnih navadah lažje pričakovati, kot da se najanonimnejša populacija imenuje gej. Vendar pa besede sprožijo refleks in fantazije lahko postanejo realnejše od življenja samega. Identifikacija z znakom, že zdavnaj iztrganim iz referenčnega konteksta, lahko poda osebni zgodbi idealno, ne pa tudi realno podobo: fikcijo, ne situacijo. Rock'n'roll povsem ustreza, dokler so riffi, stage diving in head banging izolirani akti malih koncertnih revolucij, ki se zaključijo s prvimi jutranjimi urami. Homoseks je pravo veselje, dokler se mu ne pridružijo socialne zahteve; tedaj se skrite in kratke zabave ter anonimne tožbe na gej sceni končajo, začne se baročni vsakdan part time identitet, celostnih lutk in javne tlake na odru družbene dinamike.

Mimogrede lahko pobereš kakšen razlog. Običajno so vsi precej neinovativni, razseljena osebnost, fraktalizirana sodobnost, preživetje, takšne trenutne odvisnosti v našem času, kjer se pasivne drže opravičuje s teoretskim konsenzom, da primarna realnost - pa naj bo ta še tako zobata - ne obstaja drugje kot v abstrakcijah, in edini sistem, ki centralizira pozornost, je industrija novosti. Množice so tako zelo obubožale, da njihova statusna znamenja že dolgo niso več materialni luksuz, temveč ideotipski

glamour. Ponos drži pokonci potrošnja pojmov svobode, individualnosti, mladosti, igre ali veselja, identitetni znaki, s katerimi lahko javno pokažeš, kdo bi si želel biti. Cela veriga artiklov samo za gej populacijo, obročki, slikice, pa rutice, če pozorno gledaš, bos prepoznal. Vsa komunikacija postane lažja brez besed, družba brez ugovorov. Oster profil označenosti in hkrati visoka stopnja anonimnosti, svet, prostovoljno koncentracijsko laborišče.

Gej populacija je gotovo najpopolnejši formalist lastne zgodbe: skorajda ne poznam nikogar netrendovskega. Skorajda gotovo jih je ogromno skladnih z mentalitetnim trendom prištevanja k moralni večini in tako lahko srečaš gej naciste, gej šoviniste in gej primitive. Stilizem videza zadoskuje. Keith Haring je z istim medijem, podobo, pokazal, da ni nič bolj komicnega od profesionalizma eksistencialnih vlog, modeliranih situacij, oseb kot diskurzov in personaliziranih oblik kontaminacije z družbenim. Dobro je, da postaja takšen način gledanja institucionalen, ker fancy art publika šele od tod dalje veruje v njegovo sporočilnost. Potem sem v knjižnici oddeka za umetnostno zgodovino ljubljanske Filozofske fakultete zama iskala karkoli o - komu??? - Keithu Haringu. Zato se tod še dalje in na vseh ravneh razume vsako pozicijo na religiozen ali absolutističen način in zato ostaja še vedno najuspešnejša oblika subverzije parodija, ne satira, oblika afirmacije pa pop, ne žanr. Zato se vedno ni sledu o artikuliranem, aktivnem in angažiranim dvomu v suverenost obstoječe hierarhije dopustnega. Marketinški kolapsi civilnega življenja.

Votta vizualizacija ahko nadomešča manko idenitetne iniciative in podaljšuje socialno utopijsko skupinske pripadnosti. Teror geta anonimnih je enak terorju institucionalne mašinerije: nikdar ni moč nikogar osebnost potegniti na svetlo in ves čas se od nekod sliši ropot socialnih prioritet. Tod se debelita tako homofobija drugačnih kot homofobija pravnih. Anonimnost ni posledica strahu drhtečih gej angelov, temveč konformistično naravnane občutenja osebnega ugodja, ki prebira pro & contra ločke med identitetnim ponosom in nakupom najnovjših oblačilnih in drugičnih statusnih igračk. Agature skrbi in strahu se pojavijo povsod tam, kjer ni zaupanja v razsodno moč posameznika: zato se najbolj diskriminirani z lahkoto prelevijo v kolektivizirane, militantne like, ki vedno znova podaljšujejo tale socio-trip. Zadržanost pred drznostjo, propagiranje potrpežljivosti in previdnosti ter navajanje siceršnjih neopriklasnih nasploh vračajo doživljanje osebne življenja v predmoderno čase, kar je še huje kot s postmodernisti, ki jim vsaj mar ni za nič, pa tudi za lastno vodljivost ne. Zelo religiozna je domneva, da je in bo vsak outing strašen. Lahko bo kar v recu. Jump. Tistim, ki imajo kakršnekoli opravke s socialno varnostjo ali so je že ali se deležni, torej več civilne nepokorščine in manj konformizma. Pa tudi ikonografije, kakršnekoli, zavoljo estetike, ne substitucije.

Slike življenjskega poteka so pogosto sestavine diskurza, ki utirja: kulturni kanon v določeni skupnosti. Biografije, ki so dovolj ilustrativne za možnost identifikacije, lahko podajo strukturo idealnosti. Če je nekdo homoseksualec, ni nikogaršnja stvar, le zasebna, ko pa je toliko drugih biografskih mest, ki so odločilneje vplivala. Ob vsem tem spoštovanju zasebne integritete zares ne razumem, čemu so vse Prešernove ljubice tako slikovito pomembne. Rekonstrukcije življenjepisov z vključitvijo homoeroticke postavljajo homoseksualnost kot socialno in osebno pomembno, hkrati pa skušajo pri radovednih odpravljati svoje pege v njihovi lastni zgodbi. Mapplethorpe ali Pasolini gotovo nista podlegla apokaliptičnim farlazzmam, ki jih individualnemu pogumu pripisujejo različni sistemi strahu, gotovo pa sta bila delezna takšnih in drugačnih stisk in gotovo sta prav z avtorsko in tematsko doslednostjo uspela ustvariti kulturni in estetski kod znotraj gej platform in daleč čeznje. Kultura daje življenjske vzorce: od tod socialni pomen gej umetnosti. Seveda pa lahko tudi nikdar nič ne povezuješ in potem padeš razred. Če želiš videti lastnosti skupnosti, poglej tudi biografske sheme idealnih posameznikov: v Cankarjevem domu me vedno, ampak resnično vedno spreletavajo nesramne misli in ko je v njem tekla drama o Almi Karlin, sem se mislila, še dobro, tako predstavljena zgodba sodi točno sem, v ta kronski simbol tukajšnje kulture zadržnosti in skritosti, med to publiko in pisce teatra nezrecenih veselj, nepreciziranih ljubezni in dvoumni interpretacij. Če želiš videti brutalizacijo individualizma in vulgarizacijo kolektivne identitete, glej taktike uporabe moči in vpliva: ko se zahteva varnost za prestrašene, ne pa relativiziranje pomena strahu samega, ko postanejo eksorcisti tisti, ki so skriti, dobiš vrednote strahopetnih, impotenco v javnosti in od svetlobe amputiran geto. Before Stonewall.

Ampak v tej galeriji sedanosti je vse prepleteno z vsem. Mi, moderni, z onimi srednjeveškimi. In vendar je zgodovina polna hudomušnosti: iz epohe v epoho brez preteklosti, a s polno zasedeno prihodnostjo. Trcimo ob nekaj zelo blizu, vendar se lahko veselimo zavoljo daljnjega Huairoja: dol goročno gledano bomo vse lezbične, bolne, pretepe, fizično, socialno, intelektualno in čustveno posiljene ženske uzile svoj delež spodobnega življenja, kratkoročno pa še malce ničesar, tod pa sploh ne. Iluzija razsvetljenskih perspektiv: kdo ve, razen profetov, prerokov, vidcev, državnih funkcionarjev in sanjačev humanističnih samoumevnosti, katero laicno smer bodo kmalu usekali volvc. Seveda pa bi bil Matija Gubec, če bi čakal, pa čakal, da se uboga gmajna sama le vkup, le vkup postavi, gospoda pa po humano spametuje, živel nekoliko dlje, umri bi naravne smrti od dhinarske izčrpanosti, podhranjenosti in ledene revščine, mi pa v končni posledici ne bi imeli vmes socializma, ampak kar dalje finančno aristokracijo na oblasti. Vrednostni sistemi se preobračajo, ponekod tudi v progresivni smeri, in če bodo homoseksualnost in ostale vsakdanjosti nekoč vpisane na listo socialnih običajnosti, bo to posledica aktiv(istič)nega pritiska, ne pa ležerne zaupljivosti v trdnost slonokoščene stolpa osebnega stoicizma.

A tudi znotraj zgodovine gej organiziranosti je bil najprej upor, nato platforme, potem vdor množic in zdaj pozaba. Kako razumeti takšne izmenjave zacetkov in večna vračanja k ničelni točki drugače kot boj za osebni monopol nad močjo, ne pa boj za socialno področje. Kako razumeti sklicevanje na socialno področje ob hkratnem zanikanju dosedanjih standardov drugače kot intelektualno negibljivost, znotraj katere je svet menda resnično tam nekje pri prvem dnevu, pust, ogolet in nepisem. Missing blank. Gej fašizem s svojim antiintelektualizmom, mobiliziranjem moči mase, ne posameznika, z vzpostavitevjo nasprotij med socialno patronažo in kulturo ter nenazadnje s prenosom individualnih bojazni v kolektivni kompleks ni tako presenetljiv glede na njegove mnoge mentalitetne vzporednice v teje nam vsem poznani državi pod Poncami, jo pa povsem nekoristen. Če seveda ne želiš hiše strahov. Ampak začetno custvo, ki je pognalo tok dogajanj, je še vedno nosilno ime vsakoletni gej parad in morda se bo ob takšnih pedagoških ponavljanjih nekoč le zapopadlo.

Nataša Velikonja

REQUIEM

za
FASSBINDERJA
in PASOLINIJA

SALO ali 120 dni Sodome

Položite si roko na srce in si priznajte, da **Rainer Werner Fassbinder** (1946 - 1982) ni bil nikoli vaš omiljeni režiser. Zakaj nekateri gaj režiserji med geji sploh niso priljubljeni, ni zadeva tega zapisa, vzemimo si trditev samo samo kot dejstvo. Ne, nikdar ni bil cenen in nikdar ni z za lase privlečenimi osladnimi zgodbicami trkal na srca in duše razneženih pedrov. Bil je umetnik, "auter maudit", kot je prekleto tudi to naše vedno bolj drugačno kot enakopravno življenje. Pri nas je tako v kinematografih kot na televiziji doživel več retrospektiv, kot vsi ostali gej režiserji skupaj. Straight gledalci so namreč vedno razumeli, dojeli in sprejeli teme norosti, agresije, jeze, revolta, bolečine, poraza, življenja, ki je hladnejše od smrti in izgubljenih iluzij, ki jih je tako do popolnosti radikaliziral skozi subkulturo šestdesetih let. In junaki njegove aristokracije, buržoazije, proletariata in takšnih, recimo rasnih, ter drugačnih, recimo (homo)seksualnih, manjšin, so vsi po vrsti zavoženi, notranje razcepljeni, travmatizirani in jasno, vsi po vrsti tudi narobe zaljubljeni. Je zato med geji tako neprijubljen, ker nimamo dovolj jajc, ker nas ni dovolj v hlačah (hvala slovenskim politikom za obogatitev besednjaka!), da bi si priznali, da smo tudi sami prav in natančno takšni? (Mimogrede: nikoli ne bom prebolel, da je bilo na retrospektivi **Jarmanovih** filmov tik po njegovi smrti obilo študentov AGRFT in ALU, medtem ko sem "scenske" geje lahko prešel na prste ene roke). Fassbinder je v svojem komaj dobrih 35 let kratkem življenju posnel več filmov, kot mu je bilo usojenih let, preden so se njegove kosti od alkohola, kokaina in workomanije dobesedno sesule v prah. Njegovo "družino", v kateri mu je bilo ime Mary, so sestavljali še igralci **Kurt Raab** alias Emma Potato (1942 - 1988; aids), **Dieter Schidor** alias Kitty Babuffke (1949 - 1987; aids), njegov prijatelj **Mike McLernon** alias Mascha (+1986; aids), **Harry Baer** alias Ilse Lo Zott, **Peter Kern** alias Paula, poznejši Warholov in Van Santov igralec **Udo Kier** alias Dodo, **Peter Chatel** alias La Schletelle (1943 - 1986; aids), pozneje uspešna režiserja **Ulli Lommel** in **Daniel Schmid** alias "teta", skladatelj **Peer Raben** alias Willi in snemalec **Michael Ballhaus** alias Sonja, ki si je pozneje ustvaril kariero enega najbolj zaželenih hollywoodskih direktorjev fotografije. Njegove dive seveda niso nosile moških imen, so pa zato nekatere še danes pojem evropskih filmskih igralk. Na prvem mestu njegova muza **Hanna Schygulla**, pa **Irm Hermann**, **Elisabeth Trissenaar**, **Eva Mattes**, **Margit Carstensen**, **Katrin Schaake**, **Barbara Valentin**, **Brigitte Mira**, **Barbara Sukowa**, njegova mati **Lilo Eder** z zvezdniskim imenom **Lilo Pempelt**, **Ingrid Caven**, ki je bila delčke časa celo poročena z njim in se seveda zaman trudila, da bi ga "spreobrnila" v heterosa in seveda še mnoga druga zveneča imena, med katerimi naj bodo omenjeni vsaj **Karlheinz Boehm**, **Lou Castel**, **Eddie Constantine** (1917 - 1993), **Mario Adorf**, **Dirk Bogarde**, **Ivan Desny**, **Anna Karina**, **Giancarlo Giannini**, **Mel Ferrer**, **Jeanne Moreau**, **Bulle Ogier**, **Franco Nero**, **Brad Davis** (1950 - 1991; aids) ... Fassbinder je kot prenekateri gej režiser poskrbel, da so ženske na filmu dobile vlogo in pomen, ki jim gresta, česar heteroseksualni režiserji niso nikoli zmogli oziroma znali. To dokazuje "zakon" Marije Braun, ki se ji pridružujejo še **Nora helmer**, **Martha**, **Effi Briest**, **Lale Andersen** alias **Lili Marleen** (1910 - 1972), **Lola**, **Verónica Voss** in predvsem **Petra von Kant**. Poleg vseh naštetih veličastnih, ki jih je ustoličil, pa jih je nekaj tudi uničil. Med njegovimi tremi velikimi ljubimci, ki so bili **Gunther Kaufmann**, **El Hedi Ben Salem** in **Armin Meier**, sta slednja naredila samomor, ker pač nista prenesla njegove ljubezensko seksualne begavosti, ki bi ji lahko zelo milo rekli kar promiskuiteta. Zaenkrat zadnjo Fassbinderjevo retrospektivo smo si lahko ogledali v mesecu novembru v znova prijetno obljudeni ljubljanski Kinoteki, nestrpno pa čakamo že naslednjo, če nam bo le končno pokazala tako željeno viden film *Leto s trinajstimi meseci*.

Drugega novembra pa je minilo tudi natančno dvajset let, odkar je bil umorjen **Pier Paolo Pasolini**. Ali samoumorjen? Kakorkoli že, njegova smrt bo ostala večna uganka. Če bi mu uspelo vstati od mrtvih, bi bil prvi, ki bi domnevnomu morilcu Pinu Pelosiju dal odvezo za zločin. Te pa prav gotovo ne bi dal kleru in politikom, ne glede na to, ali so ali niso imeli "prste vmes", dejstvo je namreč, da se jim je z njegovo smrtjo "odvalil kamen s srca"; bil jim je "trn v peti", kajti nihče ni tako prepričljivo, vztrajno, predvsem pa argumentirano kot "prst božji" kazal na njihovo sprevrženost. Zaman so se trudili, da bi kot pervertita označili njega samega - končno je bil tako homoseksualec kot heretik - a je njegova intelektualna moč v podobi pisatelja, pesnika, dramatika, esejista, slikarja, misleca, filmskega režiserja - skratka vsestranskega ustvarjalca - in povrh še tako kristjana kot marksista presegla njihov umski domek. Nekeč je zapisal: "Ali se izraziti in umreti ali pa ostati neizražen in nesmrten." To nas lahko napelje k razmišljanju, da je svojo smrt načrtoval in jo tudi uresničil. Kajti sam si ne morem predstavljati, kaj bi po perfidnem in sublim-

nem filmu *Salo* sploh lahko še povedal oziroma pokazal. Perverzni mehanizmi oblasti so teh *120 dni Sodome* komaj in le stežka ter počasi odkrivali gledalcem. Bil je pač njihova zrcalna podoba. Ko je od klasične fikcije prešel k podzemni degenerirani vsebini, mu ni preostalo drugega, kot da je tam tudi ostal. Zato njegova smrt ne bi smela biti vprašljiva in grozljiva, čeprav se na bolj okruten način ne bi mogla zgoditi. Razen v filmu, ki bi ga režiral Pasolini. Zato po temeljitem premisleku odgovorno trdim, da je svojo smrt, resda brez filmske kamere, realiziral sam. In prav zato si zdaj Italijani zaman po pilatsko umivajo roke, ker so se menda odločili, da bodo obnovili preiskavo njegovega umora. Pa komu mečejo pesek v oči, kreteni?! In zato je tudi film *Pasolini: Un delitto Italiano*, ki ga je na zadnjem beneškem festivalu predstavil režiser **Marco Tullio Giordana**, kar precej zmeden in omejen, pa čeprav dramaturško dovolj zanimivo montiran izbor tako dejstev kot domnev. Bi se pa ob tej priliki zahvalil spoštovani **Majdi Širca** s TVS, ki je v *Povečavi* v obliki filmskega eseja zares polno-krvno in celovito predstavila njegovo osebnost. Sprehodila se je od njegovega rojstnega kraja do pokopališča, kjer leži ob materi v grobu brez križa in s ploščico, na kateri se komajda še da razbrati njegovo ime. Pogovarjala se je s številnimi sodelavci, pa z njegovim igralcem in ljubimcem **Ninettom Davolijem**, najbolj pa je s pripovedovanjem navdušila njegova mladostna prijateljica, Slovenka **Pina Kalz**. O homoseksualnosti se nista nikoli pogovarjala, "ščitila" ga je pred resnico. A ko sta se videla zadnjič, mu je diskretno namignila, Pasolini pa ji je le mimobežno odvrnil: "In če bi bilo res?" Ob koncu naj pritisknem najčrnejšo piko slovenski kulturni politiki, ker ji še vedno ni uspelo izdati nobenega njegovega prevoda, čeprav vem, da nekateri že leta čakajo v predalu. In še črnejšo piko vsem, ki ga ponovno vlačijo po sodišču, čeprav bi se morali že zdavnaj zavedati, da je njegovo mesto v svetišču!

Gusti Leben

povedati, šele ko bi bila v zvezi z žensko. Sedaj sem v zvezi, vendar pa mislim, da jim bom povedala takrat, ko se bom odselila. Skratka, vedno se najde izgovor za odlašanje.

Pri kateri starosti si začela ugotavljati, da si lezbijka, in kaj te je navedlo k temu?

V drugem ali tretjem letniku srednje šole, ko sem imela šestnajst ali sedemnajst let, sem se začela spraševati, ali sem morda lezbijka. Prvič sem na to pomislila pri petnajstih, ko sem na morju spoznala nekega Nizozemca. Zelo dobro sva se razumela. Ker se nisem odzvala na njegovo osvajanje, mi je čisto prijateljsko namignil, da sem mogoče lezbijka. Takrat nisem vedela, ali sem ali ne, sem pa začela o tem razmišljati. Iz osnovne šole ali celo otroštva se ne spominjam ničesar posebnega. Mnoge lezbijke so v tistem obdobju bile zaljubljene v učiteljice ali sošolke - pri meni tega ni bilo. Šele v srednji šoli sem se zagledala v sošolko. Ob srečanju z njo me je kar stisnilo v želodcu.

Včasih mi je hecno poslušati druge, kako so ugotavljali, a so ali niso istospolno usmerjeni. Jaz sem si takrat pač rekla, da mogoče pa sem lezbijka, nisem se pa ubadala s tem. Kakšni so mi sicer svetovali, naj poskusim še s fantom, da bom vedela, pri čem sem. Vendar me moški niso nikoli spolno privlačili.

Iz otroštva in osnovne šole se ne spominjaš ničesar posebnega. Si morda le kaj slišala o lezbijstvu? Ali si v obdobju, ko si začela ugotavljati svoje istospolno nagnjenje, iskala kakšne informacije o tem?

Iz osnovne šole se spomnim zmerljivk "peder" in "lezbijka", to je sicer že od vekomaj. Omenila bi še nekaj, čeprav to še ni znak lezbijstva. Kot otrok sem se rada družila s fanti, plezala po drevesih in podobno. Mnogi so me zafrkavali, da sem taka kot fant, in na ulici sem večkrat slišala opazke, češ, a to je pa baba.

V spomину pa mi je ostal smešen pogovor z nekim prijateljem na morju. On je stanoval na Gornjem trgu, v času, ko je bil odprt disko Amerikanec z gejevsko klientelo. Povedal mi je, da je v njegovi ulici klub, kjer se zbirajo pedri in da jih je nekoč zalila voda. Če se prav spomnim, je bila menda poplava.

V srednji šoli sem imela še srečo, saj so moji sošolci bili zvečine bolj dovtetni za te stvari. In kakšni drugi šoli gotovo ne bi bilo tako. Sošolke so se zanimale za različne stvari in ena mi je povedala, da obstaja bilten *Lesbozine*. Prvo številko sem dobila za prebrati, drugo pa sem po naključju našla v Galeriji ŠKUC. Potem me je začelo zanimati, kje je sedež *Lezbične sekcije LL*. V disku K4 so me pomotoma poslali na sestanek feministične sekcije *Lilit*. Tam sem bila dvakrat, sicer bolj ob strani, vendar sem ugotovila, da to ni to, kar sem iskala. Potem sem pa leta 1990 prišla na *Roza klub*. Feministke so se na sestankih pogovarjale o različnih stvareh in mislila sem, da bo na *Roza klubu* podobno. Vendar so bila srečanja gejev in lezbijk bolj aktivistično usmerjena. *Roza klub* je bil takrat še precej nova organizacija, začel se je delati *Revolver*, pripravljala se je oddaja na radiu in še kaj. Vse teme so bile resne in nobeden se ni imel časa ukvarjati z mano. Kljub temu sem redno hodila na sestanke, čeprav mi še zdaj ni jasno, kje sem jemala vztrajnost. Najprej sem samo sedela in poslušala - to tudi ni slabo - potem pa sem le počasi navezala pristnejše stike.

S kom si se najprej pogovarjala o svojem nagnjenju? Si čutila potrebo govoriti o tem?

Seveda sem se želela pogovarjati s kom, ker je šlo za pomembno stvar. Mislim, da nisem dosti oklevala. Sošolki, s katero sva bili zelo dobri prijateljici, sem se zaupala. Sprejela me je brez zadržkov in veliko sva se pogovarjali o tem. Najprej sem povedala samo njej. Potem pa se mi je zdelo najbolje, da s svojim nagnjenjem seznanim tudi druge prijateljice, da pozneje ne bi bilo nobene zadrege glede tega. Tako sem povedala še trem sošolkam, ki so me prav tako sprejele, tako rekoč brez kakršnegakoli odziva. Naslednji korak pa je bil pogovor z bratovo ženo, s katero sva se precej dobro razumeli. Preprosto sem čutila potrebo komu povedati in slišati kaj o tem od drugih. Najprej je bila šokirana in mi rekla, da je vzrok za to v mojih najstniških letih in da še marsičesa nisem poskusila. Potem pa ji je le postalo jasno, da ne gre za kakšno pubertetniško muho, temveč za povsem resno zadevo. Pozneje sva imeli nekaj dobrih pogovorov na to temo.

Si kdaj pomislila, da bi se pogovorila tudi s starši?

Moji starši ne vedo ničesar. Pri nas je tako, da se še o običajnih stvareh bolj malo pogovarjamo, zato sem misel na izpovedovanje svojega nagnjenja povsem opustila. Razmišljala sem sicer, da bi se potem mogoče bolje razumeli - po obveznem začetnem šoku. Zdi se mi, da mama sumi - enkrat sem našla vse svoje lezbične in gejevske časopise na mizi. Rekla sicer ni nič, ker me tudi drugače nikoli ne sprašuje o stvareh, če jih sama ne načnem. Mislim pa, da bi najprej povedala bratu. Kar se tiče staršev, pa ne vem.

Bi jim morda lažje povedala kdaj pozneje, recimo če ne bi več živela z njimi?

Mogoče je lažje potem, ko odideš, čeprav je to bedarija - vem, da me ne bi vrgli iz hiše. Kolikor sebe poznam, gotovo ne bi izbrala lažje poti, ampak najtežjo in jim, na primer, povedala, da sem lezbijka, ko bi še živela z njimi. Najprej sem jim mislila

Se tvoje predstave, če jih imaš izdelane, o lezbični zvezi bistveno razlikujejo od heteroseksualnih? In kam bi postavila vzorce lezbičnih zvez, kot je denimo igranje aktivno-pasivne vloge oziroma butch in femme?

O butch in femme sem izvedela iz lezbične literature in tudi od drugod. Mislila sem, da v realnem življenju že ne more biti tako, saj je igranje nasprotnih vlog za dve ženski nesmiselno. Potem sem le začela ugotavljati, da so taki pojavi tudi v realnosti, čeprav ne vedno tako izraziti. Tega, da neka ženska - ne vem, ali zaradi osebnostnih lastnosti ali načina razmišljanja ali česa - razmišlja in postopa nekako bolj po moško, kot klasičen heteroseksualni moški, si nikakor nisem mogla predstavljati. Sedaj sicer vem, da tudi to obstaja, zase pa si nikoli nisem predstavljala kaj podobnega. Nisem ne butch ne femme, ampak nekaj povprečnega. Četudi bi bila butch, si ne predstavljam, da recimo ne bi smela pomivati posode. O vlogah v lezbičnih odnosih v bistvu nikoli ne razmišljam, ne zdi se mi pomembno.

Kar se tiče lezbičnih zvez na splošno, pa imam eno vprašanje, na katero sem morda že našla odgovor. Zmeraj se je govorilo, da homoseksualne zveze niso obstojne, to naj bi še posebno veljalo za geje. Vzroki za to naj bi bili ti, da se ne moremo poročiti, ustvariti klasične družine in podobno. Vendar sem ugotovila, da sploh ne gre za to. Heteroseksualne zveze niso prav nič drugačne in sprašujem se, zakaj se tako poudarja kratkotrajnost le pri homoseksualnih zvezah. Edina razlika je verjetno v tem, da si heteroseksualni pari po večini prikrivajo skoke čez plot, lezbični oziroma gejevski pari pa svojih ljubimk oziroma ljubimcev ne skrivajo tako zelo oziroma si to povejo.

Se ti zdi, da se je, odkar si tudi sama postala dejavna soustvarjalka gejevske scene, kaj bistveno spremenilo? Kakšen je tvoj občutek glede naše scene in česa primanjkuje?

Stvari se premikajo, o tem ni dvoma. Po lastnem okusu bi sicer bila najraje nekaj let starejša, tako da bi prišla na sceno nekje leta '85, ko je bil drugačen folk oziroma drug feeling. Česa posebnega ne pogrešam. Včasih mi kaj pride na misel, vendar ni tako življenjsko nujno. Od bolj stvarnih reči pogrešam kak lokal, pa morda še kako diskoteko.

V vsakdanjem življenju me moti, ker se ne moreš v Ljubljani sredi belega dne sprehajati z roko v roki ali poljubljati s svojo partnerko. Saj lahko to narediš, ampak takoj nehote vzbujáš pozornost. Sicer pa te stvari najbrž nikjer na svetu niso povsem neopazne, vsakdanje.

Kar se tiče publikacij, mislim, da jih seveda nimamo dovolj, vendar pa sem vesela, da jih sploh imamo.

Na sami sceni pa, imam občutek, nastaja več skupin in smo premalo povezani. To velja tako za lezbijke kot geje. Ljudje pridejo na sceno, potem se skregajo ali razidejo in obtičijo v nekih ločenih skupinicah. Tako se folk porazgubi. Nekatere združbe so na Kersnikovi, mnoge še marsikje drugje ... Povezanosti ni.

Kaj, po tvojem mnenju, botruje takemu stanju?

To gotovo ni posebnost slovenske scene in tudi ne bi želela preveč posploševati. Najbrž gre za različne interese. Ker nas je v bistvu zelo malo, medsebojno pa smo si zelo različni, so osebna trenja zelo pogosta. Zdi se mi, da je tega vse več ali pa jaz prej nisem bila tako pozorna. Zdajle mi je prišlo na misel še nekaj. Vsa ta velika skupina lezbijk in gejev mogoče

Foto: Oldrich Malina

sama sebe pretirano razume kot nekakšno družino, ki naj bi kot taka funkcionirala. V resnici pa stvari niso čisto take - tudi heteroseksualci ne predstavljajo neke velike družine v tem smislu.

Kako pa vidiš različne lezbične in gejevske družabne kroge na naši sceni? Misliš, da imajo kakšne posebne značilnosti ali so to bolj naključna prijateljevanja?

To stanje me nekoliko spominja na srednjo šolo, ko smo se razdeljevali v manjše prijateljske skupine, zvečine predvsem po interesih, recimo, kakšno glasbo poslušas, se zakajas ali ne, piješ ali ne, žuriraš vsako noč ali se pridno učiš ... Na gejevski sceni so sicer navzoče tudi druge stvari, vendar ne vem natančno, katere. Najbrž so pomembne tudi interesne razlike - nekatere na sceni zanima le zabava, druge kaj drugega - pa tudi razlike v življenjskem slogu. Posebno vlogo igrajo gotovo tudi statusni simboli ali situiranost, čeprav ne toliko - vsaj pri lezbijkah to ni tako izrazito. Zdi pa se mi tudi, da se medsebojno raje družijo tisti, ki so bolj nagnjeni k stalnejšim zvezam, oziroma pari - ampak tudi to je povsem razumljivo.

Posilstvo je seksualno dejanje, ki ga vsili neizvoljen partner. Metoda impozicije je vedno nasilna, razvije pa se lahko tudi skozi zastraševanje ali zlorabljanje (domnevnega) ugleda) in vpliva oziroma položaja. Posilstvo je eden najbolj nerazumljenih od vseh zločinov in ko je žrtev moški, so napačne predstave še posebej navzoče. Mnoge zakonite pravne in sodne oblasti posilstvo zoper neko moško žrtev ne obravnavajo vedno kot

prezremo oziroma prikrijemo dejstvo, da je večina tako posiljevalcev kot tudi žrtev zvečine heteroseksualnih. Iz svoje lastne strokovne prakse prof. Lokar to vidi takole: "Vsi moški, ki so posilili drugega moškega, tega niso storili zaradi same homoseksualne usmerjenosti, temveč zaradi svojih osebnostnih svojstvi, motenosti. To moram poudariti, da ne bi prišlo do napačnih interpretacij. Tako kot so lahko osebnostno

nih. Že mnogo poprej, v 7. st. pr. n. št., pa je nastala danes že nekoliko pozabljena verzija pripovedke, ki je, če je to sploh mogoče, še bolj tragična. Ker se je počutil onečaščenega in oskrunjenega, si je Hrisipos z Laijevim mečem sam vzel svoje mlado življenje. Nadaljevanje zgodbe, uresničitev prekletstva, ki ga je nad Laijem izrekla Hera, pa nam je dobro poznano iz Sofoklesove tragedije "Kralj Oidipus".

TUDI MOŠKE POSILJUJEJO, MAR NE?

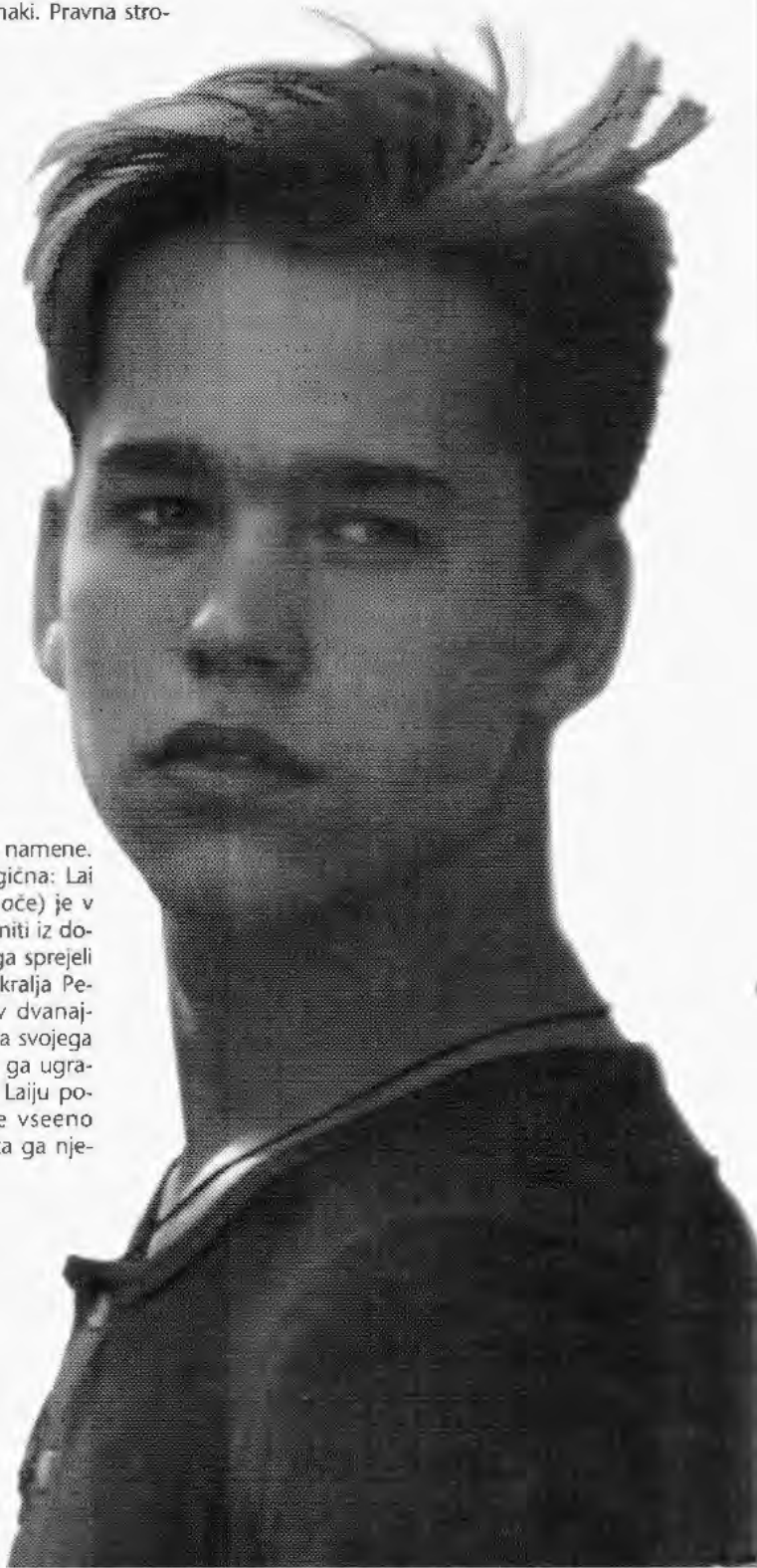
zločin oziroma kriminalno dejanje kot tako, ampak namesto tega raje uporabljajo termine kot "nasilna sodomija" ali "zloraba otroka". "Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju tako, da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo, se kaznuje z zapornim od enega do desetih let," se glasi prvi odstavek 180. člena kazenskega zakona, ki smo ga Slovenci dobili z novo državo, oz. 1.1.1995. Doslej je bilo posilstvo zgolj dejanje nad žensko osebo, medtem ko se je posilstvo moškega vodilo pod "spolno nasilje", kjer so vsi ostali seksualni delikti skupaj. Vendar so posilstva moških v nelegalnem smislu navzoča mnogo bolj kot si sploh upamo pomisliti, kaj šele priznati oziroma na glas izreči. V navado nam je prišlo, da jih pogosto oziroma redno zavijamo v molk, a če bi k njim pristeli še vsa dogajanja v zaporih, bi bile številke zelo drugačne. Pa vendar je *Dela* septembra 1995 objavilo članek (pustimo njegovo zlonamernost tokrat ob strani) z naslovom "Nova oblika posilstva". Kako je to mogoče, se sprašujem, ko primerjam enormno visoke številke posiljenih moških v zahodnih državah s tistimi pri nas. **Marko Oražen**, svetovalec načelnika, odgovoren za stike z javnostjo pri UNZ Ljubljana (ki pokriva približno 40 odstotkov države), pravi: "Nismo imeli prijav. Letos smo imeli samo eno prijavo posilstva moškega in še tu je bila žrtev mladoletna." Prof. dr. **Jože Lokar**, psihiater, predstojnik *Centra za mentalno zdravje*, pa meni: "Bila so ves čas, tako kot povsod. Med posilstvom, ko moški posili žensko, in posilstvom, ko moški posili moškega, v načelu ni bistvene razlike. Oboje je stvar agresivnosti, kajti bistvo vsakega posilstva je nasilje. Odstotek agresivnih med homoseksualci je najbrž tudi približno tak kot odstotek agresivnih pri heteroseksualcih. Nobenih vzrokov ni, da bi bil ta odstotek drugačen. Če vzamemo znano število štirih odstotkov moške populacije, ki je homoseksualna, potem je povsem jasno, da je v absolutnem znesku število homoseksualnih posilstev pač 25-krat manjše od heteroseksualnih in se nam zato zdi ta pojav tako redek. Torej, homoseksualna posilstva so bila od nekdaj, ker pa so redka, niso bila tako odmevna v javnosti. Po naključju so navedli en primer, jaz bi vam iz prakse za dvajset let nazaj lahko navedel druge." Tu naletimo že na drugo svojost Slovencev. Uporno namreč uporabljamo frazo "homoseksualno posilstvo" in pri tem dokončno zaznamujemo oziroma zakoličimo moško-moško posilstvo, pri tem pa popolnoma

moteni heteroseksualci, so lahko osebnostno moteni tudi homoseksualci." Z besedami prof. Lokarja pa lahko sesujem tudi svoj uvodni stavek, saj pravi: "Glede posilstva je zakonodaja ves čas malo svojska, ker strokovna in pravna razlaga, kaj je posilstvo, nista enaki. Pravna stroka uvršča posilstva med t. i. spolne delikte, po strokovnih načelih pa so to agresivna dejanja. Posilstvo je akt nasilja, ki je sicer res narejen na področju spolnosti, ampak je v osnovi zelo agresiven. Spolna vsebina posilstva ima v določenih primerih neko težo, v glavnem pa je močna prevladujoča oblika nasilnosti." Res, posilstvo je zelo težko razumljeno dejanje. O tem priča izjemna občutljivost tistih, ki so ga tako ali drugače izkusili, kot tudi vsi mogoči pogledi raznih strok nanj.

Zgodovina

V antiki so bila posilstva moških močno navzoča, a tudi priznana, torej ne- (ali zelo redko) sankcionirana. In dopuščena, kot v primeru *Zevsa*, kralja bogov, ki je Ganimeda ugrabil v seksualne namene. Druga legenda je bolj tragična: Lai (tebanski kralj in Ojdipov oče) je v svoji mladosti moral pobegniti iz domovine in gostoljubno so ga sprejeli na Peloponezu, na dvoru kralja Pelopsa. Tam se je zaljubil v dvanajstletnega dečka Hrisipa, sina svojega gostitelja in neke nimfe, in ga ugrabil. Oče ga je v boju proti Laiju ponovno iztrgal, a deček je vseeno zalostno končal. Umorila sta ga njegova polbrata, k čemur ju je nagovorila mati, ljubosumna Pelopsova žena Hipodamia. Tako je ta dogodek videl *Evipid* in napisal dramo "Chrysippus" (ok. 409 pr. n. št.), ki pa je danes žal ena od številnih njegovih izgubljenih.

"V nekaterih "družbah" se je posilstvo poraženega sovražnika smatralo kot posebna pravica zmagovalca. Sodi- lo je k "celostni podobni" zmagovalca in "dokončni usodi" poraženca. Celo v starodavnih časih je bilo namreč na daleč razširjeno prepričanje, da odrasli moški, ki je seksualno penetriran, četudi

prisilno, "izgubi svojo moškost". Vsak, tudi vojak, gospodar in celo vladar. Iz 20. stoletja je najbolj znan primer tovrstnega ponižanja tisti, ki ga je bil deležen angleški politik, pisatelj, arheolog ter pustolovec in homoseksualec **Lawrence Arabski** (T. E. Lawrence; 1888-1935), ki je organiziral uspešen arabski odpor proti Turkom. Ko so ga slednji zajeli, so se predali "narodnemu običaju", saj so Turki med vojnama prav "sloveli" po tem početju. Poznejše opise Lawrenceovega življenja, predvsem spomine "*Sedem stebrov modrosti*", ki so tako presenetili njegove sodobnike, lahko danes prepoznamo kot tipično posledico potravnatskega stresnega sindroma.

Skupinsko posilstvo moškega je kot skrajna oblika kaznovanja veljala in bila kot taka poznana že pri Rimljanih (za nezvestobo) in Francih (za skrunitev svetosti harema). V Italiji je danes kakršnokoli posilstvo še vedno le moralni prekršek, če niso ravno med tem pisanjem končno sprejeli zakon, ki bo ovrgel tolmačenja o tihem pristanku žrtev, ki so veljala še iz časov fašizma. "*Bogovi se smejejo v ponedeljek*" pa je prvi roman šestindvajsetletnega **Reze Košnazarja**, ki je pravkar izšel in nikakor ne predstavlja značilnega iranskega leposlovnega dela. Je grozljiva kronika sodobnega Irana, v katerem junaka moškega spola posili njegov sošolec, on pa ne ve, ali mu je to všeč ali ne. Res več kot nenavadno, da se je knjiga izmuznila cenzuri ministristva za kulturo in islamskega vodstva, ki pred objavo pregleda vse knjige. V zahodni civilizaciji pa so skoraj prav do nedavnega posilstvo moškega smatrali za nekaj, kar je izključna domena življenjskega sloga v zaporih. Tudi pri nas, vsaj dokler smo bili še sestavni del SFRJ in so bili posebno aktualni t. i. politični zaporniki. **Vladimir Šeks**, nekdanji hrvaški disident, v svojih spominih "*Intimni dnevnik i razmišljanja*" (Krt, Ljubljana 1989) pripoveduje: "Moj novi učitelj bio je mladji osudjenik, star oko 25 godina, kojeg su ostali osudjenici zvali 'Balerina'. Ubrzo sam shvatio zašto ima takav nadimak: bio je homoseksualac i radi te svoje sklonosti, koju nije skrivao, objekt podsmjeha i dobacivanja jednog djela osudjenika. Već je odnekud doznao moj identitet i odnosio se prema meni s poštovanjem. Ostalo mu je još nekoliko mjeseci do isteka kazne koju je izdržavao jer je pokrao svoga 'dobrotvora'. Rekoh mu, da nemam nikakvih predrasuda prema njemu radi njegova homoseksualizma. Pozorno me slušao. Potpuno sam zadobio njegovu povjerenje i simpatije kada sam mu, navešši imena, ispričao kako je niz velikih imena u ljudskoj kulturi i civilizaciji imalo istu sklonost kao i on. Ispričao mi je da se od djetinstva nalazi u zatvorima. Kao dijete smetao je majci, oca nije pamtio, koja je mijenjala ljubavnike, tako da se stalno nalazio na ulici. Počeo je sitnim krađama i uz svesrdnu pomoć svoje majke bio je smješten u odgojni dom - Glinu. U Glini je u društvu malodobnih prijestupnika postupno prihvaćao navike i sklonosti ka kriminalu, tako da je izašavši na slobodu na nekoliko mjeseci zaglavio u zatvoru zbog kradje. Tada je osuđen na trogodišnje zatočenje u kaznioni Goli otok, gdje danas izdržavaju kaznu prijestupnici do navršene dvadesetitreće godine života. Prema njegovu svjedočenju, na Golom

Obseg moških posilstev v "družbi"

otoku teško je ne postati homoseksualac. Mladici-dječaci u dobi od 18 do 23 godine zatočeni na vrelom jadranskom otoku, burne krvi i seksualnih želja, ulaze masovno u homoseksualne odnose. Neki i silom, kao što se i njemu dogodilo, kada su ga dvojica 'starijih' snažnih osudjenika silovali, zaprijetivši da će ga zaklati ako se bude pritužio. U strahu od ispunjenja njihovih prijetnji počeo im je, kada god su to tražili, ispunjavati želje, postao im je ljubavnikom. Ispričao mi je više slučajeva silovanja novih osudjenika, kao i teških sukoba u slučajevima ako bi jedan osudjenik 'preoteo' drugom njegova ljubimca. Za ovakve slučajeve sam znao, ali me je ipak iznenadila masovnost homoseksualizma, koja je po njegovim riječima, carevala na Golom otoku. Iz njegove priče doznao sam nešto što nisam ranije znao - o postojanju osudjeničke prostitucije na Golom otoku, koja je veoma raširena. Osudjenici, koji slabo zaraduju, pa si ne mogu priskrbiti za cigarete, kavu i ponekad konzervu iz osudjeničke kantine, ili koji nemaju na slobodi nikog tko bi se brinuo o njima i ponekad im poslao paket, prostituiraju se za određenu cijenu, ponekad za kutiju cigareta. Upravo ovo iskustvo s osudjeničkom prostitucijom na Golom otoku stvorilo je od njega mušku kurtizanu. Po izlasku s Golog otoka počeo se baviti prostitucijom. Ali, došao je u iskušenje i okrao jednog 'klijenta', tako da se našao u kaznioni Stara Gradiška, gdje, između ostalog, uči mene šivati dugmad. Dobio sam, dakle, za učitelja Balerinu: mušku kurvu. Nisam se mogao oteći dojmu da nije slučajno što sam raspoređen da radim upravo s njim za istim radnim stolom. Možda je netko, ovakvim 'sparivanjem', imao nakanu naučiti mojem ugledu? Stari logorski štakori tvrdili su da je to očito i jasno, ali dokaza nije bilo, niti ih može biti." O posilstvih moških se je nazadnje mnogo bralo pri obravnavanju vojne na Balkanu. Zagrebski *Globus* je z velikimi črkami zapisal: *Šrbi situju i muškarce*. V knjigi **Zvonimira Šeparovića**, *Masovna silovanja kao ratni zločin* (Documentia Croatica, Zagreb 1993), pa lahko med drugim preberemo: "Nasilje se vrši i nad muškarcima, prisiljavanjem na spolne radnje, čak među braćom. Bilo je slučajeva kastriranja."

Dejansko je vsa - marsikje tudi najnovejša - kazenska literatura o posilstvih dopuščala le, da je žrtev ženska; policija ni nikoli (in običajno še vedno ne) zbirala statističnih podatkov o "moških posilstvih". Ko je feministično gibanje v 70-ih letih v Ameriki ustanovljalo krizne centre za posiljene, je kaj kmalu postalo očitno, da je bila večina moških posilstev skritih oziroma zatajenih. Mnogi ti primeri pa so takrat pritegnili pozornost odvetnikov, saj poškodb, ki so bile ob tem storjene (običajno analno), medicina ni mogla prikriti. Ti centri so se bili k sreči pripravljeni ukvarjati tudi z moškimi, o visokih številkah so obvestili javnost in tako pokazali na potrebo po samostojnih kriznih centrih za moške žrtve posilstev. Posledica tega je bila tudi antologija *Male Rape* (AMS Press, New York 1982), ki jo je uredil **Anthony M. Scacco** in z njo presenetil skoraj vsakogar, ko je razodel izjemno visoko število posiljenih moških v Severni Ameriki. Raziskovalci so v 80-ih začeli objavljati številne raziskave, s katerimi se jim je celo posrečilo predreti zid molka oziroma zlomiti nerazumljiv odpor žrtev, da bi spregovorili o svojih izkušnjah, z njimi pa so opozorili tudi, da imajo kot seksualne žrtve "enakovredne možnosti" tako dečki kot deklice. Povzetek teh študij je v delu *Treatening the Young Male Victim of Sexual Assault* (Safer Society Press, New York 1986) objavil **Eugene Porter**. O točnih številkah je težko oziroma nemogoče pisati, a splošno oblikovano mnenje je, da je v "družbi" (fraza izključuje življenje iz zaporniških zidov) med vsemi posilstvi nekje med ena proti sedem in ena proti štiri žrtev moških. Gospodinjstva, ki so bila zaobjeta v obsežni anketi, ki jo je izvedel Ameriški urad za statistiko, so pripomogla k podatku, da je bilo med vsemi posiljenimi 26 odstotkov moških, to naj bi na gostoto prebivalstva pomenilo 12300 posiljenih moških na leto. Seveda pa lahko verjamemo, da je ta številka podcenjena, glede na vzroke zadržkov, ki so jih nekateri intervjuvanci ob tej temi prav gotovo imeli. Naše številke niso alarmantne, to zagotavlja tudi **Ivan Kern**, vodja skupine za mladoletno prestopništvo iz Urada za kriminalistične službe pri UNZ Ljubljana: "O sklopu posilstev, o katerih ste se hoteli pogovarjati, vam težko kaj povem. Govorim vam lahko le o posilstvih, kjer so bili žrtve mladoletniki ali pa so jih storili mladoletniki. Toda tudi tukaj je težko govoriti o nekih dokončnih številkah, ker se s posilstvi mladoletnikov ukvarjata pravzaprav dve skupini, skupina za mladoletnike in skupina, ki obravnava krvne

delikte. Če pa povem skupno število, lahko rečem, da je bilo v letu 1994 28 prijavljenih dejanj posilstva in v letu 1995, do sedaj, 17. Od teh je bilo pri mladoletnih lansko leto prijavljenih šest kaznivih dejanj posilstva, letos pa samo tri. Beležimo torej upad teh dejanj. To je res majhno število in ta problematika za nas ni problem."

Kako je s temi številkami pa mi je med drugimi pripovedoval mag. Dragan Petrovec, z Inštituta za kriminologijo pri Pravni fakulteti: "V zvezi s podatki, ki jih daje policija o kriminaliteti, je potrebno vedeti, da so lahko skoz njihove oči ti podatki bolj ali manj točni, lahko pa so odvisni tudi od tega, koliko se policija angažira. Policija strogo pravno nikoli ne ujame kriminalca, ampak samo osumljenca. Kdo od teh bo resnično obsojen, kdo od teh bo resnično spoznan za storilca, pa je odvisno samo od sodišča oziroma od pravnomočne sodbe. In ta odstotek med tistimi, ki so prijeti in med tistimi, ki so pozneje obsojeni, je praviloma nekje polovica. Čeprav tudi to ne daje prave slike o kriminaliteti. Imamo t. i. 'temno število', to je tisto, kar slutimo nekje v ozadju. Torej končno statistično število je še za pol manjše, medtem ko 'dark number' molči."

Fenomenologija moškega posilstva

Ameriški podatki kažejo, da se največ posilstev zgodi na prostem, na kakšnih zakotnih krajih ter v avtomobilih med šoferji in štoparji. Dečki v zgodnjih najstniških letih so bolj "priljubljeni" kot starejši moški - podatki kot povprečno starost žrtve navajajo sedemnajst let. Oblika napada je običajno analna in/ali oralna penetracija, le redko pa je pri tem vključeno draženje penisa žrtve.

Če primerjamo posilstva žensk s posilstvi moških, lahko ugotovimo, da so v primerih, ko so žrtve moški, skupinska posilstva mnogo bolj razširjena, raznovrstni tipi seksualnih aktov so večkrat zahtevani, večkrat je uporabljeno orožje in psihični pritiski so pogostejši, predvsem pa resnejši oziroma nevarnejši. Medtem ko primere napadov na deklice največkrat zagrešijo znanci ali družinski prijatelji, pa mlade fante največkrat izrabijo neznanci in ugledne osebnosti v inštitucijah, kot so cerkev, šola, telovadna društva ter taboriške in skavtske organizacije. Zanimivo je tudi, da moški, ki posiljujejo dečke, počnejo to trikrat pogosteje kot tisti, ki posiljujejo deklice. Tako pravi študija, v kateri je naveden tudi podatek, da je nekdo v enem samem poletju izrabil okoli 300 mladih fantov. Aretirali so ga takoj, ko ga je eden izmed njih prijavil policiji, lahko pa si mislimo, koliko jih je molčalo. Predvsem pa, zakaj! "Nekdo" mi je zagotovil, da "posilstev" v cerkvenih inštitucijah praktično ni, ker se vsakdo podredi osebnosti, ki ga tudi sicer na "žrtvovanje" dalj časa pripravlja. "Nekdo drugi" mi je zagotovil, da bi bil danes, če ne bi bil kot mladenič "posiljen", prav gotovo heteroseksualec. Tako pa je, ustvaril si je družino, zavezan biseksualnosti, ker mu je posilstvo v resnici "ustrezalo". Res, prav vsako posilstvo je kot "svet zase".

Čeprav so geji tudi posiljevani, pa ni mogoče reči, da bi bili prav oni žrtve v upoštevjanju vrednem večjem številu. Nasprot-

no, njihovo število je sorazmerno s siceršno razširjenostjo med ostalo populacijo, to pomeni, da je večina žrtev heteroseksualnih. In kar je še bolj presenetljivo, večino posilstev moških povzročijo moški, ki so glede na svojo samopredstavo oziroma glede na temeljna spolna nagnjenja predvsem heteroseksualci. Po Groth-Burgessovi študiji *Men Who Rape* (Plenum Press, New York 1979) je samo sedem odstotkov moških posiljevalcev homoseksualnih. To bi lahko bilo res, saj se homoseksualnim moškim ni potrebno toliko "ukvarjati" s posilstvi, ker so si za priložnostni seks izvolili kruzinger place, česar heteroseksualci še ne posedujejo.

Teoretiki torej razlagajo, da korenine iz katerih izhaja bistvo posilstva, tičijo prvenstveno v dejanju moči in dominacije skozi nasilje in ne toliko v samem spolnem aktu, čeprav je najbrž vsakomur jasno, da mora imeti tudi seks nekaj opraviti s tem. Natanko ločnico razmerja med vprašanji vzrokov o moči in dominaciji na eni in seksualnem vzgibu na drugi strani je nemogoče potegniti. Jasno je, da vseh posiljevalcev žrtve erotično ne privlačijo oziroma stimulirajo, zato so primeri seksualnih disfunkcij (impotenca, prezgodnji izliv ...) pri posilstvih pogosti. Po drugi strani pa lahko ugotovimo tudi primere "zakonskih posilstev", ki se zgodijo med homoseksualci in pri katerih zna svojo vlogo odigrati tudi erotični moment oziroma element.

Ugotovljeno je, da vzroki pri kar 80 do 100 odstotkih posiljevalcev - odvisno od študije - izhajajo iz otroštva, v katerem so bili sami žrtve. Posilstvo tako pristane v začaranem krogu, v katerem dečki, ki so nezmožni razčistiti s svojimi lastnimi travmami - še posebej, če pri tem ostanejo brez pomoči drugih - odrastejo in se tako maščujejo drugim na njim že dobro znan način.

Odnos javnosti do moškega posilstva

Grobo rečeno, a resnično je, da je moško posilstvo za javne razprave tabu. Še več. Za večino, tako moških kot žensk, sploh ne obstaja. Če pa že, potem je treba nujno opozoriti na pomembne zmote, ki so razširjene med moško populacijo. Te so, med drugim, da je moško posilstvo zelo redko; da biti posiljen kaže na značajsko slabost, ki jih pri "pravem" moškem ni mogoče najti, zato "pravi moški" ne more biti posiljen; posiljevalci moških so neogibno oziroma nedvomno homoseksualci; posiljena žrtev se nujno prelevi oziroma spremeni v homoseksualca, če to že ni; in najpomembnejše, to je najhujše, posiljeni moški za vedno "izgubi svojo moškost". Ker je moško posilstvo obdano s takšno avro totalnega ponižanja, ni čudno, da žrtve (še posebej to velja za najzgodnejše najstnike) s tem ne seznanijo niti družine ali prijateljev, kaj šele, da bi dejanje

prijavili policiji. Če je kakšen zločin prikrit s plaščem molčanja, potem je to moško posilstvo. Mnogi pa ob tem na žalost še mislijo, da se je to zgodilo samo njim, a tudi če ne razmišljajo tako, si dodatnih pozornosti enostavno nočejo ali ne upajo privoščiti. Zato tudi ni čudno, da je tako malo posiljevalcev obtoženih, kaj šele pravnomočno obsojenih.

Sindrom travme posilstva

Posilstvo je ena najbolj skrajno travmatičnihkušenj, ki temelji na popolni izgubi nadzora nad lastnim telesom, običajno pa tudi njegove notranjosti. S to travmo se srečajo vse žrtve, heteroseksualci pa pri tem dodatno trčijo še na skušnjo seksualnega pomena inverzije in tako na populistično mitologijo o "izgubi moškosti". Psihični šok, ki nastane ob posilstvu, si nekdo, ki nima podobnih izkušenj, pravzaprav izjemno težko predstavlja; tudi zato je tole pisanje "površ(i)n(sko)" in ne sega "pod kožo". Tisti, ki so doživeli posilstvo, deloma pa tudi tisti, ki so doživeli le poskus posilstva, običajno kažejo nekatere oblike obnašanja, ki jim pravimo PTSD (posttravmatske stresne motnje) in se jih po navadi ne da znebiti leta, desetletja ali sploh nikoli. Pri odpravljanju motenj imajo lahko ključno oziroma pomembno vlogo t. i. "drugotne žrtve" kot ljubimci, zakonci ali starši, njihova bližina in njihovo razumevanje. Otroške žrtve pa lahko doživijo amnezijo, delno ali popolno; spomin se lahko povrne šele leta pozneje in tako žal tudi pozneje povzroči psihološke krize. Krizo povečuje občutek krivde, sramu in ponižanja, dostikrat pa žrtve za posilstvo krivijo tudi same sebe. Najresnejša depresija se zna končati tudi s samomorom, prav vsako pa spremljajo pojavi kot so vsesplošna ranljivost oziroma pretirana občutljivost, večer strah,

nebogljenost, nočne more, paranoja, moten spanec, nagnjenost k incidentom, nezmožnost koncentracije, strah pred intimo, kaotična razmerja, odvisnosti od droge in alkohola ...

G.L.

Po mnenju strokovnjakov so lesbijke v lezbičnih zvezah pretepeane prav tolikokrat kot heteroseksualne ženske. Vsaka pretepeana ženska težko najde pomoč, ženski, ki jo zlorablja ženska, pa je to še nekajkrat težje. Priznavanje nasilja v istospolnih zvezah je za ljudi nekaj povsem novega.

Po podatkih *Ameriškega medicinskega združenja* (American Medical Association) lahko četrtilina ameriških žensk pričakuje, da jih bo njihov sedanji ali bodoči partner pretepal. Številke, ki go-

NASILJE V LEZBIČNIH ZVEZAH

vorijo o nasilju v lezbičnih zvezah, se glede na rezultate različnih raziskav med seboj razlikujejo. Vendar se ljudje, ki se ukvarjajo s pretepenimi lesbijkami, med seboj strinjajo, da nasilje v lezbičnih razmerjih ni nič manj pogosto kot nasilje v heteroseksualnih zvezah. Po besedah **Amy Huber**, ki dela v *The Family Violence Project*, organizaciji za svetovanje in pravno zastopanje v primerih nasilja v družini v San Franciscu, je pretepeana ena izmed petih lesbijk.

Letno poročilo *New York City Gay and Lesbian Anti-Violence Project* za leto 1992 navaja 1202 primera nasilja v družini. V 41% primerov je šlo za lezbična partnerstva. **Beth Leventhal** iz organizacije *Network for Battered Lesbians* iz Bostona verjame, da se število lesbijk, ki priznajo, da živijo v nasilnem razmerju, viša zaradi dviga ravni zavesti.

Nasilje v razmerju se lahko pojavlja v različnih oblikah, vključno s fizičnim nasiljem kot je pretepanje, pehanje in zaklepanje v prostor ali izven njega. Nasilna partnerka izpostavlja svojo punco ponižanju in posmehu in tako spodkoplje njeno samospoštovanje. Ta vrsta nasilja postane tako močna, da žrtev celo začne verjeti kritiki. Postane odvisna od partnerice, ki se je boji in ki jo velikokrat potiska v osamo, tako da izbira ljudi, s katerimi se lahko družijo, določa s čim se lahko ukvarja ali nadzoruje njen denar.

Druge vrste nasilja vključujejo uničevanje lastnine, grožnje in spolno zlorabo. Zatirana ženska lahko partnerkino zavračanje seksa dojema kot nadaljevanje pretepanja, ki mu je bila izpostavljena. Če nasilna partnerka uporabi seks kot orožje, ki ima namen raniti ali nadzorovati njeno žrtev, potem gre za nasilje.

Bistvo pretepanja je nadzor. Žrtvina identiteta je uničena ali zanikana. Žrtve se čutijo odgovorne za svoje partnerke in krive za nasilje. "Ves čas je poudarjala, da sem kriva jaz." Ko nasilna partnerka začuti obžalovanje za svoja dejanja, se njena opravičila ponavadi mešajo z obtožbami.

Ženske, ki so izpostavljene pretepanju, izkusijo krog pozornosti in nasilja. Razmerje je na začetku ljubeče, a napetost se stopnjuje in izbruhne v nasilnem dejanju. Nasilnica se opraviči, obljubi, da tega ne bo več počela, in oproščeno ji je. Vendar ponovno pride do napetosti in ciklus nasilja se ponovi.

Kljub nenehnemu terorju, ki mu je izpostavljena, pa ima zlorabljana ženska do partnerke često ambivalenten odnos. "Ni bilo vedno tako. Med nama so bili tudi trenutki pristne intimnosti, kar pa ne spreminja dejstva, da je šlo za kontekst pretepanja."

Žrtve so zmedene. Čeprav se osvobodijo nasilnega razmerja, še vedno čutijo naklonjenost do bivših punc. "Ljubim jo.

Želela sem si preživeti življenje z njo. Še vedno si ga."

Lezbijke se često niti ne zavedajo, da so v nasilnem razmerju. "Zavedla sem se šele, ko sem svojo zvezo primerjala z življenjem heteroseksualnih žensk, ki sem jih srečala v zavetišču za pretepeane ženske, kjer sem delala." "Vedela sem, da je zlobna, in da sem zato nesrečna, ampak vseeno nisem vedela, da gre za zlorabo in nasilje."

Miti o lesbijkah, kot je tisti, da ženske druga druge ne morejo prizadeti, prispevajo k zmedenosti. "Mislim, da večina žensk minimalizira in zanika taka nasilna dejanja in noče razmišljati o tem, da jih oseba, ki jih domnevno ljubi, pretepa."

Nasilje je težko ovrednotiti, večina lesbijk o tej temi sploh ni pripravljena govoriti. Soočanje z nasiljem je na individualni ravni zelo travmatično. Žeskam je težko reči: "Ne počutim se varno v družbi drugih žensk". Zloraba v lezbičnih razmerjih ni osebni problem, je problem lezbične skupnosti.

(M. J. V.)

KLAUS

ODŠLI SO PREZGODAJ

NOMI

Se danes težko verjamem, da ga ni več in da letos mineva že dvanajsto leto od njegove veliko prezgodnje smrti. Če bi za aidsom zbolel pozneje, bi mogoče se danes bil med nami, saj se je na področju zdravljenja odtlej veliko spremenilo na bolje. Klaus Nomi je imel to nesrečo, da je bil med prvimi obolelimi, bil pa je tudi sploh prvi eminentnejši primer smrti zaradi aidsa.

Ko je 6. avgusta 1983 umrl, sem bil pretresen, kakor da bi mi nekdo iztrgal najboljšega prijatelja. Po avstrijskem radiu sem izvedel, da je umrl star komaj 33 let. Po taistem radiu sem se tudi seznanil z njegovo glasbo. Takrat sem ga "poznal" že slabi dve leti - nekega dne sem slišal njegovo izvedbo pesmi *Simple Man* (Preprost človek). Sokiralo me je, saj česa podobnega se nisem bil slišal. Glasba, njegov glas in izvedba so mi polzeli skoz vse telo, mi lezli pod kožo in

povsem prevzeli moja čustva in občutke. Takoj sem si zapisal njegovo ime, da ga ne bi pozabil, saj sem hotel o njem izvedeti več. Ko sem ga kmalu zatem "spoznal" tudi po televiziji, sem kot začaran spremljal njegov performans. Le človek s takim razponom glasu in petjem lahko tudi tako izgleda. Moja domišljajska predstava o njegovi podobi, ki je do takrat se nisem poznal, se je povsem ujemala s tem, kar sem videl. Njegovo premikanje je bilo podobno gibanju robota, sminka obraza rezka in kriceča, oblačila ekstravagantna - njegov nenavaden, sopransko obarvan moški glas - tako vzvišen kot sam bog - je stopil pred gledalce kot neko drugo Bitje iz oddaljenega ozvezdja, zunaj zemeljskega časovnega ustroja in pred njih je stopil takšen in tako, kot da prinaša sporočilo iz daljnega, neznanega sveta ... Bil je neprimerljiv s kornikoli; ver-

jamem pa tudi, da je neponovljiv in bo tudi ostal edini in samo en - Klaus Nomi.

Seveda sem se takoj podal v "lov" za njegovimi ploščami, ki so bile doesgljive le v Nemčiji, saj ga tudi Avstrija, razen redkih predvajanj po radiu O3 ali video posnetkov po televiziji, ni kaj preveč poznala. Naše države ne bom niti omenjal, saj je bil pri nas popolna neznanka. Lahko se pohvalim, da sem tudi sam veliko pripomogel k spoznavanju Klause Nomija pri nas, saj sem njegove plošče nosil kar glasbenim urednikom na radiju. Za nameček pa sem deset let pozneje, natančno 10. septembra 1994, doživel veliko zadovoljstvo, ko sem ob prvi obletnici Metelkove na otvoritvi razstave svojih fotografij v Channel Zero predstavil Klause Nomija "v živo" - v izvrstni interpretaciji ga je upodobil Mirč.

Toda povrnimo se k pripovedi. Takrat sta bili na tržišču edini plošči "*Klaus Nomi*" in "*Simple Man*". Ob poslušanju sta mi vzbujali vso mistiko zunajzemeljske navzočnosti, pa tudi preprosto kurjo polt in razumljivo da tudi neizmerne užitke ob poslušanju njegove glasbe.

Kdo je bil pravzaprav Klaus Nomi?

Enkrat v letu 1982 je dejal: "V zgodovino bi rad prišel kot lik iz stripa, kot potujoči papirnati heroj, ki potuje skozi galaksijo." Številni časopisni članki so ga opisovali kot nedostopnega, trmastega in vase zaprtega človeka. Lakiran smoking, ki ga je nosil na mnogih nastopih, je bil videti kot oklep ranljivega Bitja. Z apneno belim obrazom, črnimi ustnicami, ekstravagantnimi oblekami, presunljivim mezzosopranom in tenorom je bil kot popoln umetni Nestvor, ki stopi iz stripovske lepjenke in zaživi kot nadčloveški papirnati heroj perfektnega umetniškega izraza - kot je sam sebe razumel - sposoben svoje gledalce in poslušalce navdušiti, v najslabšem primeru pa jih sokirati že samo s svojo pojavnostjo.

Uspelo mu je izraziti glasbeno protislovnost rocka, popa in klasike ter vse povezati v ustvarjalno nov glasbeni slog. Mnogi glasbeni strokovnjaki so ga poimenovali New Wave. Kot popolni izrazno-umetniški (ne le glasbeni) osebnosti mu je uspevalo z izrazno močjo duha, telesa in glasu izvajati izvrstne in svojstvene interpretacije tako evergreenov kot npr. *Falling in Love Again* Marlene Dietrich, *The Twist* Chubbyja Checkerja ali pa *Lightning Strikes Louja* Christyja kot tudi klasikov od Purcella, Saint-Saensa do Schumanna, verjetno tudi z namenom, da bi jih približal rock in pop generaciji. Med njegove največje uspehe štejejo Purcellov *The Cold Song* in *Mon coeur s'ouvre a ta voix*.

iz *Samsona in Delilah*, pop komada *Simple Man* in *Total Eclipse*, s katerima smo ga lahko videli v glasbenem filmu *Urgh - A Music War* **Dereka Burbidgea**, v katerem je postal pozneje tudi opažen.

Se v času njegovega življenja sta izšla albuma "*Klaus Nomi*" (1981) in "*Simple Man*" (1982). Posthumno je izšel še "*Encore*" (*Nomi's Best*, 1983) kot tudi "*The Concert*" (1986), posnetek live performansa iz leta 1979 ter še "*Collection*" (1991).

Nekoč je povedal: "Kot otrok sem materi nekoč ukradel denar in si kupil ploščo Elvise Presleyja. Ko je to ugotovila, je bila ogorčena. Vzela je ploščo in odšla v trgovino, vendar ni zahtevala denarja za ploščo, ampak jo je zamenjala za ploščo Marije Callas."

Nomijeva biseksualnost oziroma homoseksualnost je bila sicer povsem vsakdanja reč, pa vendar, nenavaden kot je bil, jo je živel povsem nekonvencionalno - imel je ženo in prijatelja hkrati, vendar je presegel povprečje stereotipov strahotne in pokvarjene spolne morale dvajsetega stoletja. Tudi na tem področju je bil pred svojim časom in tako nehote postal vzornik za mnoge fante, ki so bili v dvornih ali osebni stiski.

Življenjska pot Klaus Nomi je, tako kot on sam, nenavadna: rodil se je v Berlinu, pri šestnajstih je pustil gimnazijo in tudi njegovo šolanje za črkostavca se ni obneslo. Tudi svojega pevskega izobraževanja na Berlinski glasbeni šoli in pozneje v Švici ni končal. Za preživetje je delal kot biljeter in prodajalec programov v Berlinski operi. Svojih sanj, ki mu jih je tkal njegov umetniški čut, namreč da bi združil rock s klasično glasbo, tam zaradi vsesplošnega nerazumevanja ni mogel

uresničiti. Zato je leta 1973 zapustil Nemčijo in odšel v New York, kjer je hotel stopiti v glasbeno sceno. Tudi tam v začetku ni imel sreče, zato se je moral ukvarjati z vsem mogočim - kot čolnar, pomivalec posode, kuhinjski pomočnik, pa tudi kot slaščičar, pri tem je imel veliko uspeha, saj so njegove torte postale znane in priljubljene. Pa vendar je po naključju spoznal "prave" ljudi, jih navdušil tako, da so posneli njegov nastop na super-8. Posnetek se je pozneje, prav tako po naključju, znašel na pisalni mizi **Davidu Bowieja**. Z njim je nastopil na amerškem *Saturday Night Live - TV - Show* na mreži NBC. Sledili so zelo uspešni nastopi po newyorskkih klubih in pogodba z RCA za snemanje plošč z **Ex-Kiss** producentom **Ronom Johnsonom**. Evropsko tržišče se je za Nomi začelo zanimati šele leta 1981, vendar je pravo zmago slavje požel le v Franciji. Njegovi plošči sta postali uspešnici. Nomi je načrtoval veliko evropsko turnejo, na kateri bi se predstavil v vsej svoji veličini - v musicalu, risanem filmu ter v vlogi, ki si jo je najbolj želel: kot carovnica v **Engelbert Humperdinckovi** operi *Hansel und Gretel*, saj je popolnoma obvladal tako tenor kot mezzosopran.

V januarju 1983 so vsi njegovi načrti propadli. Nenadoma je začutil mocne bolečine, evropsko turnejo je moral prekiniti. Vrnil se je v New York, tam se je moral v marcu - tako on kot ves svet - soočiti z novo boleznijo, z aidsom.

V naslednjih mesecih je hotel z največjimi napori in voljo premagati novo bolezen. Ko je spoznal, da bo ta neenakopraven boj izgubil, je poklical svojega odvetnika v newyorsko Memorial Hospital, da bi uredil

Mirč alias **KLAUS NOMI** v Channel Zero na Metelkovi 10.9.1994
Foto: Frenk Fidler

poslovne zadeve kot tudi oporoko. Odtlej se je njegovo zdravje naglo slabšalo in 6. avgusta 1983 je umrl v krogu svojih najbližjih; žene **Lise Moon**, tajnice **Josephine** in dolgoletnega prijatelja **Jeana Dierra Bommela**.

Umril je pre zgodaj. Vsi mi, ki smo ga imeli radi in ga imamo radi, ga naj ne bi pozabili.
Frenk Fidler

RAZSVETLJENA

Ne ve se, ne kdaj je ravno njo doletelo. Kakorkoli že, pripadnica te kategorije je doživela razsvetlitev v obliki znanstvene trditve (1. znanstvena trditev o nezvestobi): "Spolnost je le fizičen akt in ni povezan z ljubeznijo," zraven pa seveda zahteva: "Zveza lahko obstaja le, če je odprta" (vsaj zanjo). Kot ideološki temelj pa ji rabi stavek: "Zvestoba je le alibi za skrivanje nesamozavesti in posesivnosti." (Vsekakor se sliši bolje kot: "Želim v posteljo z njo, čeprav sem s teboj.")

Značilnosti:

Razsvetljenka to prejeta razodetje vzame kot neko vrsto misije. Zatorej, če govori z vami več kot 30 sekund, je skoraj sigurno, da le preverja teritorij. Če pa odide v treh minutah, je gotovo njena skrita misel že jasno izražena želja po seksu z vami (prav nič je ne moti, če poleg stoji njena partnerica). Dogovorite se le še za uro in prostor... (morda bo vse skupaj izgledalo kot naročanje pri zobozdravniku, toda menda niste tako starokopitne, da bi mislile, da se želje ne morejo programirati?!).

Kaj storiti?

Če si želite pikantnih srečanj (kajti z vami ne bo počela običajnih reči, le-te lahko počne s svojo partnerko) ali pa ljubico, ki vas ne bo obremenjevala z načrti za prihodnost, je Razsvetljenka prav za vas. Torej zgrabite priložnost in bodite sproščene (ne dovolite, da bi na vas vplival sovražni pogled njene drage). Ne pozabite pa, da k njenemu prepričanju sodita resnicoljubnost in izmenjava izkušenj (seveda spolnih). Torej je mogoče, da bo vaša zasebnost malo oškodovana zaradi tega srečanja (ne le ona, temveč tudi njena partnerka in prijateljice bodo vedele od začetka do konca, kaj počnete in govorite v postelji).

ODPRTA ZVEZA

Tovrstni par lahko nastane ob srečanju dveh razsvetljenk, pri katerih je podvojitve svetlobe omogočila vzpostavitev neke višje oblike odprte zveze. Druga možnost pa je, da sta dve "standardni" lezbijki po nekem čudnem naključju (X je z Y, X postane ljubica od Z in potem Z ljubica od Y ... ali vam tudi zveni nekako družinsko?) končali v postelji s tretjo osebo in se zavedli, koliko užitkov nudi življenje. Najpomembnejši element za obstoj takšnega para je seveda tretja oseba; če pa tega zadnjega člana ni, sta na lovu na mladenke, ki bi popustile in nasedle laskanju naših dveh in jih pripeljale do primitivne blaženosti.

Zaradi obnašanja so vedno na tapeti in takšni pari kaj hitro postanejo slavni in po drugi strani dolgočasni, saj za svoj uspeh uporabljata tehniko, ki bi se ji lahko reklo "reklama, ki udari v glavo", saj je v kakršnikoli situaciji ali trenutku argument trikotnik in o tem razpravljata brez konca in kraja (zato ju ni ravno priporočljivo povabiti na večerjo).

Značilnosti:

Dinamična samostojnost odprte veze je bolj ali manj takšna: pogovarjate se z eno, o kateri se vam zdi, da še ni zasedena in si mislite: "Sedaj je pečena." Toda čez 5 minut

LEZBIJKE PO SORTAH

2. del

pride še ena in se vama diskretno približa in daje zapeljive pripombe, medtem pa vsake toliko poljubi vašo prvo sogovornico. Medtem ko vi stojite tam kot lolek in se sprašujete, kaj za vraga se dogaja, vam onidve pojasnita, da sta skupaj, vendar pa to ni ovira. Takrat vam bosta izrazili željo po odnosu v troje in to podprli s pripovedmi o preteklih tovrstnih izkušnjah. Medtem ko vi še vedno stojite tam in vam nič ni jasno (saj ne morete verjeti, da vam tako mirno predlagata trikotnik, kot da bi bila to najbolj normalna stvar na svetu, ko pa se vendar komajda poznate), se okoli vas širijo razni ko-

mentarji: "zopet poskušata", "pa ne da sta spet začeli", "spet govorita o trikotniku" ...

Kaj storiti?

Če se znajdete v zgoraj opisanem položaju, so vaše možnosti izbire bore majhne: če se boste še naprej razgovarjale z njima, si nikar ne delajte iluzij, da boste obdržale neovtrano pozicijo, češ: "Pogovarjam se o trikotniku, toda to še ne pomeni, da sem za stvar," kajti pogledi okolice so neprizanesljivi: "Končno sta jo našli." Torej vam bo vloga tretje takoj podeljena. Edina možnost pobega - če si to sploh želite - je popoln umik brez vpljudnih besed.

GREŠNICA

To je zaročenka brez napake, popolna ljubica - nobena ne zna bolje laskati; je zenska, ki se jo lahko pelje kamorkoli in s komerkoli, vedno ve, kaj reči, kaj storiti in v katerem trenutku. Je lepa, očarljiva... vsekakor je ona vse to, kar bi želele biti ve ali pa bi želele vse to v nekom najti (seveda vse to niste ve in tega tudi ne najdete v kakšni drugi.) Tako je popolna, da si je ne predstavljate v banalnih vsakdanjih neprijetnostih in res se ji po čudni igri usode ne dogajajo neprijetnosti (da pa se tehtnica uravnovesi, se jih zgodi toliko več vam samim). Očitno jo takšna perfekcija (ki je nobena ne more spregledati, saj se nenehno hvali) skoraj naredi nepremagljivo in njena pot je posuta z "žrtvami", ki jih žanje brez problema in na katerih pusti neizbrisen pečat (vse to se izve, ker Grešnica, hvala bogu, ne zamudi priložnosti, da bi se pohvalila, s kolikimi je bila in da so bile tudi tiste "za čez noč" noro zaljubljene vanjo).

Značilnosti:

Njena služba je absolutno zanimiva in trendy, pozna zanimive in trendy ljudi, z njimi hodi na zanimive in trendy zabave in ker veliko zasluži, si kupuje lepa in trendy oblačila, njeno stanovanje je urejeno skrbno in trendy, obiskuje le lokale in diskoteke, ki so trendy... Seveda spi malo in je izredno produktivna (zopet tista usoda, ki nam dovoli 10 ur spanja, v preostalih 14-ih pa tudi ne naredimo skoraj nič), bere in razmišlja, tako da lahko govori o katerikoli temi in hkrati noben zunanji impulz ne poškoduje njene granatne konstrukcije (torej se ji ne pojavljajo dvomi, kot so: "Ali sem navsezadnje le takšna kot vsi drugi?", "Ali je na tej zemlji sploh kakšna zenska, ki se ne bi zaljubila vame?" ...)

Na področju sentimentalnosti pa se Grešnica - kljub zgoraj naštetim osvajalnim sposobnostim - bolje počuti v zvezi, ki naj bi težila k še večji popolnosti (popolnost na kvadrat, Marija pomagaj!), v resnici pa jo rabi po eni strani v trenutkih nepazljivosti usode

(če se zamaši lijak, ima koga, ki bo prevzel krivdo) in po drugi strani za dokazovanje sebi in celemu svetu, da obilje perfekcije pomaga ustvariti odnos in omogoča "razdajanje" ene drugi (tista druga je potem kmalu "odpuščena", saj vendar ni krivda Grešnice, če ji nobena ne seže niti do kolen).

Kaj storiti?

Upiranje Grešnici je podobno težko kot upiranje modnim muham. Toda zapomnite si, da ima vsaka modna stvar svojo ceno (ponavadi dosti višjo od stvarne vrednosti) in plačate jo boste ve: morda s svojo podobo v javnosti (tudi če se je ne spomnite več, bo ona pripovedovala celo življenje, kako zelo ste jo ljubile) ali pa le s svojim časom (kajti poslušati nekoga, ki govori le, koliko žensk je imela, jih ima in koliko jih bo šele imela, ni ravno pametno porabljen čas). Torej - presodite same! Ne mislite pa si, da bo vaš "Ne" kaj bistveno spremenil zadevo - Grešnica bo našla svojo razlago in sicer bo mislila, da jo preveč ljubite.

NEDEFINIRANA

Že na prvi pogled je sumljiva. Potem ko jo spoznaš, pa ni več dvomov: lezbijka je. Lezbijka prav v vseh pogledih in mnogo bolj lezbijka kot ve vse skupaj. To potrjuje tudi dejstvo, da se intimno bolj razume z ženskami.

Toda če jo boste poklicale s takšnim nazivom (ali pa z bolj nevtralnimi "homoseksualka"), bo takoj vzklopela in vam razložila, da takšne etikete omejujejo, da smo najprej "osebe" in da je vsaka med nami v resnici biseksualna (in če se vam zdi, da z vami ni tako, je to le zato, ker ste topoumne in starokopitne in niste brale Freuda). V oporo takšnemu mišljenju pripomore tudi vmešavanje različnih oseb v življenje tiste, ki se ne definira: mama (zelo zvrta, namesto da bi naredila tragedijo, uporablja vzvišene prošnje), hetero prijateljice (seveda tiste najhujše, ki jim je iskanje primernega moža najvažnejše opravilo), psihiater (ki je poleg vsega še plačan), spiritualisti različnih vrst (npr.

budizem je pot, na kateri bo spoznala, da srž problema ni zatrti homoseksualnost, temveč kakšen nesluten del lastne osebnosti, kot sta na primer "lenoba" ali "požrešnost").

Značilnosti:

Biseksualnost, ki je v nas, se mora nekako pokazati (kako naj bi se drugače razlikovala od homoseksualnosti), zato je nedefinirana fura nekakšen hetero-športen stil (toda skoro vedno izpade "hetero-smotka" in povrh vsega še brez okusa) ali pa dvoumen stil (hvale vreden trud, a še manj uporaben: dolgi lasje, kape in pridih new agea). Poleg estetike je pomembno tudi s kom in kje se družijo. Njeni prijatelji in prijateljice so hetero in zvečine "drugačni" (tudi oni so zatrti homiči) in zahajajo v lokale, kjer se srečujejo z geji in lezbijkami (nedefinirana nerada zahaja v takšne lokale, saj bi lahko srečala soseda, po drugi strani pa pravi, da se počuti kot v getu). Glavna sestavina tako opevane biseksualke pa so seveda intimni odnosi z moškimi. Tukaj se ponujata dve možnosti: ali je ženska brez zadržkov (in gre v posteljo z moškimi, s katerimi se srečuje na bolj zapuščenih krajih, saj gre le za nekakšen interes) ali pa motivira svojo nedruhačnost do moškega spola z nekakšno frigidnostjo (ki je lahko le namišljena ali pa ostane resnična, vsekakor pa ji reši vsak problem: "Očitno nisem lezbijka, če me ne vznemiri dotik ženske.")

Kaj storiti?

Kot prvo, nikar je ne ogovorite kot lezbijko (za vedno ji boste skrajno antipatične). Če jo res želite osvojiti, se pokažite tudi ve kot "drugačne" (in privlecite na dan stare spomine, ko ste bile še s fanti - če pa niste, si jih izmislite tisti trenutek). V nobenem primeru ne uporabljajte preveč direktnih tehnik zapeljevanja in ne naredite prvega koraka (kajti če ona naredi prvi korak, bo naredila nekaj, kar ni v mejah običajnih družbenih vzorcev, če pa se prve premaknete ve, boste navadne lezbijke, ki pecajo - o bog, kakšen gnus!).

EKLEKTIČNA

V začetku je nerazpoznavna, vendar se jo lahko takoj identificira ravno po njeni spretnosti, na zunaj in znotraj. Njena kameleonka narava (lahko bi se reklo tudi pomanjkanje osebnosti) se ne more upreti niti najmanjšemu impulzu, ki pride od kake stvari ali osebe, ki jo zanima. Če imate voljo - za svojo lastno zabavo - in čas, ji kdaj pa kdaj posvetite 10 minut in nabrale boste dovolj snovi za večanje vašega samo-spoštovanja ali pa za nedolžno tračarjenje s prijateljicami.

Značilnosti:

Pri taki osebnosti bi bilo smešno govoriti o tipičnih lastnostih, saj jo en dan lahko srečamo na sestanku lezbične skupine in čez mesec bo že zagrizena lezbična separatistka - brez kakršnegakoli političnega prepričanja, potem postane zagreta obiskovalka rave diskotek in koncertov, čez čas pa se ji razsvetli razum in veliko ur prebije med knjigami, v teatru in na debatih krožkih. Skratka, njen okus se prilagaja tistemu, ki ga ima zaročenka nekega obdobja.

Edina značilnost, ki je samo njena, je ravno neizmerna sposobnost prilagajanja in spreminjanja; to lastnost mora imeti, če hoče, da so njene številne življenjske faze videti resnične (spreminja način oblačenja, prebere nekaj ustreznih knjig, zbere nujno potrebne informacije, skratka počne vse le, da bo potem lahko rekla: "Jaz sem že od vedno takšna, to so od nekdaj moji interesi...").

Kaj storiti?

Če jo želite osvojiti, se nikar ne obremenjujte z njenimi interesi (kot smo že rekli, sploh niso njeni, temveč od partnerke), ampak pokažite svoj trden in odločen značaj ter nemudoma začnite z oznanjanjem "vsesplošnih resnic", ki ji vzbujajo občutek, da ima pred seboj zelo markantno osebnost. Privlačijo jo novosti, zato je morate biti nekaj povsod drugega kot njena sedajšnja.

Če vam jo bo uspelo osvojiti, ne pozabite, da se bo tudi vas nekega dne naveličala in ko bo konec zgodbe, boste le še ena izmed mnogih, eklektična pa se bo spraševala: "Le kako sem lahko bila z njo?"

MITOLOŠKE LEZBIJKE

To so lezbijke, o katerih se govori, da obstajajo, vendar pa se jih bolj poredko sreča.

1. LJUBIMKA se zaplete z vami v odnos, ne da bi zahtevala zaroko ali ljubezen do groba (in še naprej!) v najkrajšem času, ne govori vam že v prvem mesecu o svojih eksistencialnih problemih, ne zahteva od vas, da ji poveste kam in s kom greste in ne programira počitnic za dve leti vnaprej.

2. NEOBREMENJENA LEZBIJKA je tista, ki v tem trenutku ni v zvezi, ki ni ravnokar tragično prekinila in ni položila svojega srca v že pogorel ogenj. Torej tista, ki ne govori vsak dan: "Na žalost imam za seboj težke izkušnje, zato ti ne morem dati več kot toliko, ne morem biti bolj razumna kot sem..."

Tistim, ki bi jo želele najti, priporočamo iskanje med štirinajstletnicami (morda).

3. DOSTOJANSTVENA LEZBIJKA je tista, ki prekine ljubezenski odnos z vami in:

- vam ne telefonira trikrat na dan, niti vas ne čaka na dvorišču vsa objokana in ne vztraja, da poskusita vnovič potem, ko ste ji že povedale, da je ne ljubite več;

- med prijatelji se ne pretvarja, da je žrtev, s čimer naj bi dosegla, da ve ne bi bile povabljene nikamor, ona pa povsod;

- ne bo izrabila vaših najboljših prijateljic za črpanje informacij o vas ali pa jih celo potegnila na svojo stran;

- ne poskuša zapeljati vaše nove izbranke niti se ne spusti v zvezo s tisto, na katero ste bile ve ljubosumne med vajinim odnosom;

- ne pripoveduje komurkoli, kako trpi in kako je bila vedno dobra in zvesta in kako ste vi oseba, ki je ne bi nobeni priporočila.

4. LAHKA LEZBIJKA se zaveda, da odnosi neigibno potekajo kot po paraboli in jih zato poskuša čim bolj izživeti v danem trenutku. Ne sili vas porabljati energije za "gradnjo in načrte". Na koncu pa vam še prihrani 6 do 12 mesecev tragedije, pripisovanja krivde in analiziranja storjenih napak.

Prevedla in priredila J. K.

UČENJE LJUBEZNI DO SEBE

AFIRMACIJA: HOČEM SE IMETI RAD IN SE CENITI!

Ko govorim o ljubezni do sebe, se vedno najde kdo, ki pomisli, da govorim o napuhu in domisljivosti. To nima nič skupnega z ljubeznijo do sebe. Samozadovoljnost in domisljivost odseva pomanjkanje občutka lastne vrednosti. Seveda hočemo dobro izgledati, toda če smo preza-posleni s svojo telesno pojavnostjo, to pomeni, da se nam zdi, da nismo dovolj dobri taki, kot smo. Primanjkuje nam samozavesti, zato se skušamo narediti take, da bomo sprejemljivi za druge. Če bomo drgnili samo našo "fasado", nam to ne bo prav nič pomagalo, saj to pomeni, da lastno vrednost polagamo na zunanji izgled, ki se vedno spreminja. Občutek lastne vrednosti nima nič skupnega s tem, kako izgledamo, ampak temelji na tem, koliko se imamo radi.

Ljubezen do sebe je res zelo preprosta. Pomeni le odločitev, da se bomo dobro počutili v svoji koži in skrbeli zase. Ko sprejmemo to odločitev, se vse drugo zgodi zlahka samo. Ljubezen do sebe pomeni opustiti vsakršno samokaznovanje. Pomeni, da si odpuščamo. Da bomo pozabili preteklost. In si rečemo, da smo "okej". Sebe odobravamo. Uživamo sami s sabo. Radi se imamo take, kot smo. V procesih spreminjanja smo nežni s sabo.

KAKO IMAMO RADI DRUGE?

Kako imamo radi druge? Sprejemamo jih take, kot so. Pustimo jim, da so taki, kot so. Ne spreminjamo jih. Naj sami skrbijo za svoj proces rasti. Ne moremo se učiti za druge. Če nam njihovo obnašanje škodi, potem se lahko odločimo, da ne bomo v njihovi bližini - in to je prav. Moramo se imeti dovolj radi, da nam samouničevalni posamezniki ne bodo jemali moči. Če imamo okoli sebe veliko negativnih ljudi, potem poskušajmo ugotoviti, kateri vzorec v nas samih privlači te ljudi v našo bližino.

Ko se spremenimo, ko opustimo nekatere vzorce in postanemo drugačni, bodo tudi drugi spremenili svoj odnos do nas tako, da bo v skladu z našo novo osebnostjo ali pa bodo odšli in dali prostor novim ljudem, ki nas bodo znali ceniti. Ne glede na to, kaj se zgodi, sta ljubezen do sebe in sprejemanje sebe za nas vedno pozitivna koraka.

Drugo zelo močno orožje za zdravljenje vseh odnosov - družinskih, delovnih, pri-ložnostnih ali intimnih - je "blagoslavljanje z ljubeznijo". Ko kdo počne kaj takega, kar moti harmonijo vašega življenja, ga blagoslovite z ljubeznijo. Lahko rečete: "Blagoslavljam te z ljubeznijo in vnašam harmonijo v to situacijo," ali "Blagoslavljam te z ljubeznijo in 'jaz' ti dajem odvezo, da odideš," ali "Dajem ti odvezo za tvoje najvišje dobro."

Če to vztrajno počnemo, se nekaj zgodi na nevidni strani življenja in položaj se popravi. Videla sem, kako je ta proces zdravil vsakovrstne odnose. Šefi so postali prijetni, družine so začele izkazovati ljubezen, težavni ljudje so odhajali, intimni odnosi so postajali iskreni. Vsi mi, ki smo prakticirali blagoslavljanje z ljubeznijo, smo navdušeni nad rezultati.

KAJ VERJAMEM

Verjamem, da so vse dogodke, ki smo jih doživeli v življenju, ustvarile misli in prepričanja, ki smo jih imeli v preteklosti. Misli so močne; misli so ustvarjalne. Naše misli ustvarjajo našo realnost. Ta zakon narave šele začnemo razumeti in prakticirati, čeprav smo to sporočilo slišali že nešteto krat.

Moja filozofija je res zelo preprosta - za nekatere ljudi preveč preprosta. Pa vendar sem tolikokrat videla, da deluje. Tukaj je nekaj temeljnih misli:

1. KAR DAJEMO, TO DOBIMO NAZAJ.

Vedno. To sporočilo je že dobro znano. Spomnite se zlatega pravila: "Ravnaj z drugim tako, kot bi želel, da drugi ravnajo s tabo." To pravilo ni bilo oblikovano zato, da bi proizvajalo krivdo. To je zakon narave, ki se nanaša tudi na miselne vzorce. Če sodimo, če kritiziramo - čeprav samo v mislih - potem bodo tudi drugi sodili in kritizirali nas. Če ljubimo brezpogojno, potem v svoje življenje privlačimo ljudi, ki nam bodo vračali z enakim brezpogojnim sprejemanjem in ljubeznijo. Sovražne misli privlačijo sovražne misli in dejanja. Ljubosumne misli privlačijo pomanjkanje in izgube v življenju. Podobno kot misli oduščanja privlačijo zdravje in napredovanje. Misli ljubezni in veselja ne privlačijo le ljubezni, temveč tudi vse najboljše v naše življenje, več kot si lahko zamislimo - in to dobro je odsev naših novih misli o tem, za kar verjamemo, da si zaslužimo.

2. TO, KAR VERJAMEMO O NAS SAMIH IN O ŽIVLJENJU, POSTANE NAŠA RESNICA.

Zato je pomembno preučiti, kaj verjamemo. Vse pogosto prevzamemo omejena prepričanja naših staršev ali družbenih razmer, v katerih živimo. Pogosto prosim ljudi, naj sedejo in v miru naštejejo nekatera glavna življenjska področja in napišejo, kakšna prepričanja imajo o njih. Na primer: Kakšno je vaše prepričanje o naslednjih stvareh:

Moški	Pomanjkanje
Ženske	Napredovanje
Ljubezen	Staranje
Seks	Delo
Zdravje	Uspeh
Vaše telo	Bog

Presenetljivo je, koliko teh prepričanj se oblikuje okoli petega leta starosti. Seveda vsa zgodnja stališča niso relevantna za življenje odraslega, zato je občasno globinsko mentalno čiščenje zelo koristno. Ker so vsa prepričanja izbrana, sedaj imamo možnost, da izberemo samo tista, ki nam dajejo največ podpore in duševne hrane.

3. NAŠE MISLI SO USTVARJALNE.

To je najpomembnejši zakon narave, ki ga moramo poznati. Ena sama ničeva misel ne bo veliko spremenila, toda misli so kakor kapljice vode, to pomeni, da se zbirajo. Ko v določenem časovnem obdobju ponavljamo iste misli, te postanejo luže, ribniki, jezera ali oceani. Če so pozitivne, lahko lebdimo v oceanih življenja. Če so negativne, se lahko utopimo v morju negativnosti in brezupa. Na kaj najprej pomislite, ko se zbudite? Ali na kaj žalostnega in temačnega? Potem boste preživeli cel dan v podobnem razpoloženju. Ali

ci. Le kako lahko pričakujemo od drugih, da nas imajo radi in nas sprejemajo, če pa se sami nimamo radi in se ne sprejemamo. "RAD SE IMAM IN SE SPREJEMAM PRAV TAKEGA, KOT SEM" je najmočnejša misel, ki vam bo pomagala ustvariti radosten svet.

6. LAHKO SE OSVOBODIMO PRETEKLOSTI IN ODPUSTIMO VSEM.

Preteklost obstaja le v naši glavi. Če se oklepamo starih bolečin, se danes kaznujemo za nekaj, kar nam je nekdo storil v daljni preteklosti. To je popoln nesmisel. Prepogosto čepimo v zaporu misli o upravičenem maščevanju in to je grozen način življenja. Sebe lahko osvobodimo.

Oduščanje ne pomeni oduščanje slabega vedenja: pomeni le, da bomo pozabili svoj "delež" v določeni situaciji in se osvobodili tako, da ne bomo več ustvarili podobne izkušnje. Vsakdo, tudi mi, dela najboljše kar

foto: Peter Hujar

pomislite na kaj z upanjem, vero in ljubeznijo? Potem boste dan preživeli v tem tonu - v ozračju, ki vam bo dalo vse, kar boste potrebovali. Ali res želite živeti življenje, ki ga bodo vodile pozitivne misli? Potem začnite zavestno izbirati misli, ki vam dajejo podporo in duševno hrano.

4. VREDNI SMO LJUBEZNI.

Mi vsi. Ti in jaz. Ljubezni nam ni treba zaslužiti. Ni nam treba zaslužiti pravice do dihanja - dihamo zato, ker obstajamo. Vredni smo ljubezni zato, ker obstajamo. To moramo vedeti in uresničiti. Vredni smo tudi lastne ljubezni. Ne dovolite, da negativna mnenja vaših staršev ali v družbi razširjeni predsodki zatemnijo vašo luč. Resničnost vašega bitja je, da ste ljubeči in vredni ljubezni. Vendar pa morate sprejeti ta koncept, če hočete, da bo to resnica v vašem življenju. Zapomnite si, da vaše misli ustvarjajo vašo realnost. Kaj "oni" mislijo ali govorijo nima nič opraviti z vašo lastno vrednostjo. Povejte si takoj in zdaj: "VREDEN SEM LJUBEZNI!"

5. ODOBRAVANJE IN SPREJEMANJE SEBE STA KLJUČ DO POZITIVNIH SPREMEMB.

Ko smo jezni nase, ko presojamo in kritiziramo vse, kar naredimo, ko se zlorablamo, dajemo od sebe zelo negativne vibracije in naše življenje ne bo nikoli dobro. To je samo stara navada, ki ne temelji na resnici. Le kako lahko pričakujemo od drugih, da nas imajo radi in nas sprejemajo, če pa se sami nimamo radi in se ne sprejemamo. "RAD SE IMAM IN SE SPREJEMAM PRAV TAKEGA, KOT SEM" je najmočnejša misel, ki vam bo pomagala ustvariti radosten svet.

zmore v vsakem trenutku, z razumevanjem, zavedanjem in znanjem, ki ga ima. Opuščanje maščevalnosti in njeno nadomeščanje z razumevanjem pomeni, da osvobajamo sebe. Oduščanje je darilo nam samim.

7. ODUŠČANJE ODPIRA VRATA LJUBEZNI.

Ljubezen je cilj. Brezpogojna ljubezen. Kako pridemo na ta cilj? Skoz vrata oduščanja. Oduščanje je podobno mnogim lupinam čebule. Včasih je najbolje začeti na tistih področjih, kjer je lažje oduščati, in se počasi, ko se že navadimo tega procesa, prebijati do temeljnih bolečin. Bolečine lahko lupimo eno po eno, dokler ne pridemo do globljega nivoja razumevanja. Tam bomo našli ljubezen, ki nas čaka. Oduščanje in ljubezen hodita z roko v roki.

8. LJUBEZEN JE NAJMOČNEJŠA ZDRAVILNA SILA, KI OBSTAJA.

Ljubezen stimulira naš imunski sistem. Naša ljubezen do nas samih. Ne moremo ozdraveti ali postati celoviti v sovražnem ozračju. Ko se učimo ljubezni do sebe, postajamo močnejši. Z ljubeznijo napredujemo s položaja žrtve na položaj zmagovalca. Naša ljubezen do nas samih sama privlači vse tisto, kar potrebujemo za pomoč na naši poti k ozdravljenju. Ljudje, ki se imajo radi, so naravno privlačni za druge.

9. BODITE SAMO PRIPRAVLJENI.

Ni nam treba čakati do trenutka, ko bomo vedeli "kako" narediti vse te reči. Potrebujemo samo pripravljenost. Naše misli so ustvarjalne. Če mislimo: "Pripravljen sem začeti opušati presojanje ali oduščati ali se imeti rad", to pomeni, da smo svojo misel poslali v univerzum. Ko jo ponavljamo, bo premaknila zakon privlačnosti in odkrili bomo nove možnosti za prav te spremembe, ki jih želimo. Univerzum vas ljubi in vam je vedno pripravljen pomagati, da se uresničijo vse

misli in prepričanja, ki ste jih izbrali. Bodite pripravljene na dobro življenje.

Ko ste razmislili o teh večjih konceptih, boste morda želeli prebrati tudi o mojih desetih korakih na poti k ljubezni do sebe. Uporabljam jih, odkar delam, in velikokrat so mi zelo pomagali. Ti koraki so še preprostejši od konceptov, ki sem jih narizala prej. Samo pomnite, da je ljubezen do sebe zelo enostavna rec.

DESET KORAKOV NA POTI K LJUBEZNI DO SEBE

1. NEHAJTE SE KRITIZIRATI.

Kriticizem nikoli ničesar ne spremeni. Zavračajte samo-kriticizem. Sprejmite se prav take, kot ste. Vsi se spreminjamo. Če se kritizirate, bodo vaše spremembe negativne. Ko se odobravate, so spremembe vedno pozitivne.

2. NE STRAŠITE SE.

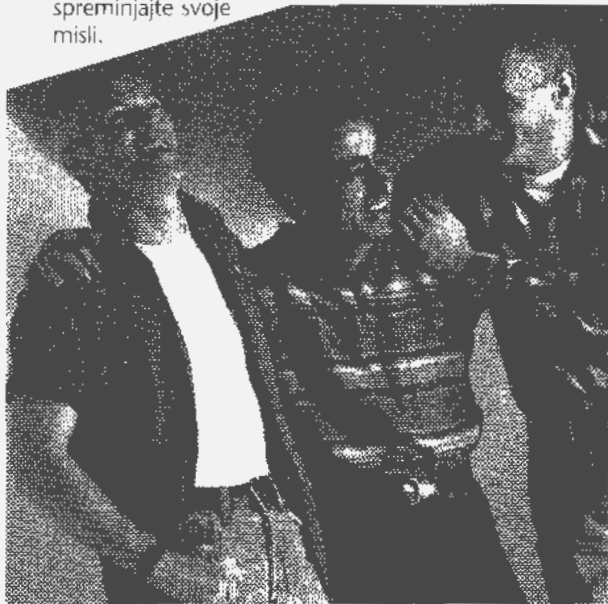
Nehajte se terorizirati z lastnimi mislimi. Tako življenje je neznosno. Najdite mentalno sliko, ki vas bo razveseljevala (na moji so rumene vrtnice) in ob vsaki grozljivi misli takoj preklopite na ugodno misel.

3. BODITE NEŽNI, PRIJAZNI IN POTRPEŽLJIVI.

Ravnajte nežno s sabo. Bodite prijazni do sebe. Bodite potrpežljivi s sabo, ko se učite novih načinov mišljenja. Ravnajte s sabo tako, kot bi ravnali s kom, ki ga imate res radi.

4. BODITE PRIJAZNI DO SVOJEGA UMA.

Samo-sovrastvo pomeni le sovrastvo do lastnih misli. Ne sovražite se zaradi tega, ker razmišljate. Nežno spreminjajte svoje misli.

5. POHVALITE SE.

Kriticizem lomi notranjega duha. Pohvala ga krepi. Pohvalite se čim večkrat. Pohvalite se za vsako majhno stvar, ki ste jo naredili.

6. DAJAJTE SI PODPORO.

Najdite načine dajanja podpore sebi. Odprite se prijateljem in jim dovolite, da vam pomagajo. Prosite za pomoč, ko jo najbolj potrebujete, pomeni biti močan.

7. BODITE RAZUMEVAJOČI DO SVOJIH SLABOSTI.

Zavedajte se, da ste slabosti razvili zato, ker ste hoteli izpolniti neko potrebo. Sedaj iščete nove, pozitivne

načine za izpolnjevanje teh potreb. Zato razumevajoče odpustite stare negativne vzorce.

8. SKRBJTE ZA SVOJE TELO.

Poučite se o prehrani. Kakšno gorivo potrebuje vaše telo, da bi imelo kar največ energije in vitalnosti. Poučite se o telovadbi. Kakšne telesne vaje bi vam ustrezale? Varujte in spoštujte tempelj, v katerem živite.

9. DELO Z ZRCALOM.

Pogosto si glejte v oči. Izrazite la naraščajoč občutek ljubezni do sebe. Odpustite si ogledovanje v zrcalu. Pogovarjajte se s svojimi starši, ko se gledate v zrcalu. Odpustite tudi njim. Vsaj enkrat na dan si recite: "Rad te imam, zares te imam rad!"

10. STORITE TO ZDAJ!

Ne čakajte, da vam bo bolje, ali da boste shujšali, ali dobili drugo službo, ali stopili v nov odnos. Začnite zdaj - storite najboljše, kar morete.

BITI VREDEN, ZASLUŽITI SI

Mnogi med nami ne naredijo nič za ustvarjanje boljšega življenja zato, ker ne verjamejo, da si to zaslužijo. Občutek, da si česa ne zaslužimo, lahko izvira iz tako zgodnjih izkušenj, kot je učenje uporabe stranišča ali od tedaj, ko so nam nekaj odrekli zato, ker nismo vsega pojedli ali počistili sobe ali pospravili svojih igrac. Tudi to je pristajanje na koncepte ali mnenja drugih in nima nič skupnega z realnostjo našega bitja.

Služenje nima nobene zveze z imetjem dobrega. Ovira nas ravno naša nepripravljenost sprejeti to resnico. Dopustite si vzeti vse, kar je dobro, ne glede na to, ali mislite, da si to zaslužite ali ne.

VAJA ZA LASTNO VREDNOST

Tukaj je nekaj vprašanj, ki vam bodo pomagala razumeti, kaj pomeni zaslužnost - in ljubeča, zdravitna moč, ki lahko izvira iz nje. Uporabite jih za vajo, ki vam lahko pomaga k razumevanju.

Kaj si želite, a tega nimate?
Bodite jasni in natančni.

Kakšni so bili zakoni/pravila o zasluženju v vašem domu?
Kaj so vam govorili? "Ne zaslužiš si." ali: "Zaslužiš si krepko

zaušnico." Ali so vaši starši mislili, da ste si zaslužili? Ali ste morali vedno nekaj narediti za to, da ste bili cesa vredni? Ali vam je to ustrezalo? Ste potem dobili, kar ste hoteli? So vas za kaj prikrajšali, ko ste kaj naredili narobe?

Se vam zdi, da ste vredni?

Na kaj pomislite? "Pozneje, ko si bom zaslužil." "Najprej moram delati za to." Ali ste dovolj dobri? Boste sploh kdaj dovolj dobri?

Katero "prepričanje" ovira vašo lastno vrednost?

Ni dovolj denarja. Strah. Staro sporočilo: "Nikoli ne boš ničesar vreden." "Nisem dovolj dober."

Ali ste vredni, da živite?

Zakaj? Zakaj ne? Ali so vam kdaj govorili: "Zaslužiš si smrt"? Če so, ali je to sodilo k vaši verski vzgoji?

Za kaj je vredno živeti?

Kaj je namen vašega življenja? Katere smisle ste si oblikovali? Ponočevanje in drogiranje nista smisel življenja. Ali ste si ustvarili ruzlog za življenje?

Kaj si zaslužite?

"Zaslužim si ljubezen in veselje in vse dobro." Ali pa globoko v sebi čutite, da si zaslužite sranje? Zakaj? In od kod izvira to sporočilo? Ali ste ga pripravljene ovreči? Kaj želite položiti na njegovo mesto? Pomnite, da so to misli in da misli lahko spremenimo.

Kaj ste pripravljene storiti za to, da boste vrednejši? Ste pripravljene izrekat afirmacije? Se udeleževati terapij? Odpustiti? Če je tako, boste postali vrednejši.

Enoslavno je videti, kako se osebna moč izniči v načinu razumevanja zaslužnosti. Poskusite opisano vajo, s katero se utrjujejo novi mišljenjski vzorci. Vedite, da to ni edina vaja, to je samo primer. Morda boste sčasoma lahko izdelali lastno vajo - osebno urjenje je vedno najboljšo. Navsezadnje ste vi najboljši strokovnjak zase - nihče vas nikoli ne bo poznal tako dobro, kot se poznate sami.

NEGATIVNI MIŠLJENJSKI VZORCI

Afirmacija:
Premikam se prek vseh starih omejitev!

Nikakor ne želim nikomur dati občutka krivde. Vendar moramo razumeti, kako deluje mišljenje, ce hočemo narediti spremembe. Nihče noče biti bolan, pa vendar se zdi, kot da potrebujemo sleherno bolezen, ki jo ustvarimo, kajti tako nam telo pove, da je nekaj v naši zavesti iztirilo.

Ni tako kot da bi rekli, da hočemo tako in tako bolezen, ampak ustvarjamo mentalno ozračje, v katerem taka bolezen vzklije in vzcveti. Pogosto to počnemo nevede. Navsezadnje smo bili zvečine vzgojeni v prestrašene žrtve ali pa imamo zagrenjene in maščevalne predstave o življenju. Slišala sem govoriti starše, da njihovi otroci nimajo pravice biti srečni in da je trpljenje normalno. Če starši nenehno poudarjajo, da otrok ni dober in da ne bo nikoli ničesar vreden, bo odrasčal v prepričanju, da je to res.

Večina staršev prav tako verjame in uči svoje otroke, da je bolezen vrsta zla, ki nas zadane, ko nismo previdni. Medicinska profesija se s tem strinja in nas potem prepričuje, da samo oni lahko kaj storijo za nas. Tudi religija je način pripovedovanja samim sebi, da nismo dovolj dobri. Naša nemoč se poudarja kar naprej. Zato ni čudno, da smo zmedeni in besni, ko se znajdemo v težavah ali ko zbolimo.

Ne pravim, da mora biti tako. Stvari lahko vzamemo v svoje roke in naredimo pozitivne spremembe.

Ali so nam kot otrokom kdajkoli povedali, da naše misli ustvarjajo naše izkušnje? Ali, da imamo moč za spreminjanje in ustvarjanje dobrega življenja za nas? Ali so nam povedali, kako čudoviti smo in da nas čaka samo radostno in ljubezni polno življenje? Ali so nam govorili, da lahko zlahka napredujemo in da bomo uspešni? Če bi poslušali take stvari, bi bilo naše življenje danes precej drugačno.

Pa ne zapravljajmo časa z iskanjem krivde v starših; oni niso poznali nič boljšega. Zdaj smo sami svoji starši. Sami si lahko povemo vse pozitivne stvari, ki jih nismo slišali v preteklosti.

VAJA IZ NEGATIVNIH MIŠLJENJSKIH VZORCEV

Poskusite z naslednjo vajo. Ko berete vprašanja, res razmislite o resnici, ki ste jo oblikovali o svojih starših v preteklosti. Potem razmislite o novi resnici, ki jo boste oblikovali za prihodnost.

Napišite vse, kar ste želeli slišati od svojih staršev. Vsa ta pozitivna, ljubeča sporočila. Potem si jih preberite na glas pred zrcalom. Počnite to vsak dan, dokler sporočila ne postanejo resnica za otroka v vas.

POSLEDICE NEGATIVNIH MIŠLJENJSKIH VZORCEV

Leta vaje negativnih misljenjskih vzorcev - začeni z mislimi o naših starših, so izčrpala naš imunski sistem. Prav tako smo s slabimi prehranjevalnimi navadami izčrpali sposobnost našega telesa, da funkcionira na svojem najvišjem nivoju. Če k temu še dodamo občutke, da nismo ne ljubljene ne zaželeni in da smo sami na svetu, smo zrela za trenutno razširjene bolezni, ki bodo prišle mimo nas. Razvili smo skorajda epidemije raka, PMS, candida albicans, Epstein-Barrovega virusa in sedaj se širi tudi AIDS.

Kdaj bomo končno razumeli sporočilo? Nekje počnemo nekaj narobe. Nismo slabi ljudje. Smo samo zašli. Za to se ne smemo grajati. Raje razmislimo, kaj lahko storimo za svoje zdravje. Ničče drug tega ne bo storil namesto nas. Mi imamo to moč.

Ko začnete negativno razmišljati o sebi ali si ustvarjati probleme v življenju, je koristno predelati nekaj preprostih vprašanj v glavi. Poskusite natánčno izbrskati, kaj potrebujete na temelju preteklih izkušenj. Potem si zamislite, kako bi to pozitivno spremenili. Oglejte si naslednji primer.

1. Čemu se skušate izogniti s takim mišljenjem/čustvovanjem - ali s problemi, ki jih imate?

2. Koga skušate kaznovati?

3. Katerih pravičniških čustev se želite še naprej oklepati? Zakaj?

4. Kaj želite imeti zagotovljeno v življenju?

5. Kako vam je všeč samopomilovanje?

6. Kaj pridobite s svojo bolečino?

7. Česa se bojite izgubiti?

8. Kako vam koristi vse to? Je pozitivno?

Odgovorite na vprašanja kar najbolj odkrito. Prišli boste do krasnih spoznanj.

STRES: DODATEK K NEGATIVNIM MISLIM

Kot veste, imamo vsi "slabe" dneve, ko se nam zdi, da gre vse narobe.

Če že živimo s togimi negativnimi miselnimi vzorci, nam tovrstni dnevi lahko stokrat povečajo negativnost. To ni dobro za nas. Že tako nosimo po svetu dovolj nepotrebnega tovara. Moramo se naučiti, kako se osvoboditi in opustiti te stvari. Nekatere vrste vsakdanjega stresa so lahko naslednje:

1. Vaš mož/žena/ljubimec/ljubica ali najboljši prijatelj/prijateljica
2. Denar nasploh ali partnerske finance
3. Pes/mačka ali karkoli že
4. Moj najpogostejši - časovna tekma z urnikom
5. Delovne razmere, sodelavci ali šefi
6. Avtomobil/avtobus ali druga prevozna sredstva

Psihologi in psihiatri so povezali sleherno psihično bolezen s stresnimi dejavniki, ne glede na izvor. Zgoraj naštetu bi se zlahka ujemalo s tem. Če bi se lahko naučili, da se znebimo stresa ali ga vsaj obvladujemo, bi že dobili polovico bitke proti bolezni ali "slabemu" dnevu.

VAJA ZA ZMANJŠEVANJE STRESA

Poskusite z naslednjo vajo za zmanjševanje stresa. Zastavite si naslednja vprašanja:

1. Ali bi res lahko kakorkoli spremenil tega človeka?
2. Katero je še tako drobno opravilo, s katerim bi v tem trenutku lahko izboljšal svoj finančni položaj?
3. Ali so živali bile kdaj drugačne? Saj so tako ljubke.
4. Če bom imel nezgodo na avtocesti, bom zato kaj hitreje na cilju? Sem komu dal lažno obljubo? Po čigavem urniku skušam živeti?
5. Ali je ta služba najboljša zame? Ali lahko uresničim svoje ustvarjalne potenciale? Ali hočem pustiti to delo? Ali imam rad tiste,

za katere delam (ali tiste, ki delajo zame)?

6. Ali lahko karkoli storim za to, da bom pravočasen? Ali bi lahko obljubil, da bom točen? Če se moje vozilo pokvari, ali ga znam popraviti?

Potem si lahko zastavimo še nekaj splošnih vprašanj:

1. Ali sem se česar koli naučil v tej "stresni" situaciji?
2. Kaj bi storil drugače, če bi se to spet zgodilo?
3. Je bilo res tako slabo?
4. Je bilo pri vsem tudi kaj smešnega?
5. Ali sem skoz to izkušnjo spoznal kakšnega novega, zanimivega človeka?

Po premisleku o teh vprašanjih, nekajkrat globoko vdihnite in počasi izdihujte - kakor da bi izdihovali same stresne dejavnike. Navsezadnje boste počeli prav to.

foto: Caroline Tailleux

HUMOR

Vse naštetu so samo oblike pozitivnega odpravljanja negativne energije, podobno kot racionalizacija, jok, bes ali kričanje. Smeh - humor - je še eno močno orodje. Na mojih Srednjih nočnih srečanjih sem ugotovila, da smisel za humor, načrtovan ali ne, osvobaja toliko potlačenih čustev. Pravzaprav sem uvedla "čas za smeh", ko smo vsi pripovedovali šale. In smeh, ko se preprosto sprostim, za nekatere med nami ni tako enostavna reč.

Tako kot je nekaterim težko povedati že to, kaj mislijo, tako se je drugim težko smejati - saj v resnici gre za isto stvar. Naslednja vprašanja si lahko zastavite, ko se razjezite ali postanete negativno razpoloženi:

1. Ali ni situacija pravzaprav tako bedasta, da bi se najraje začeli smejati?
2. Ali ona/on ne spominja prav na ...?
3. Na koga ali na kaj vas spominja ta situacija?
4. Se ne moremo samo nasmejati in pozabiti?

Vedite, da moč humorja ni nekaj, kar bi jemali zlahka. Norman Cousins je v svoji knjigi Anatomija boleznj jasno opisal uporabo smeha in skrbi za popolno ozdravitev svojega telesa.

NEGATIVNE TELESNE SPREMEMBE

To je pomemben nauk o ljubezni do sebe. Spoznanje, da smo več kot fizično telo. Samo pogledajte, kako se odzivamo na normalen in naraven proces staranja. Postavili smo si pravila o staranju, zaradi katerih vsi izgubljam. Iz starosti smo naredili napako, nekaj, kar se prezira in čemur se skušamo izogniti za vsako ceno. Vendar se bomo vsi, ki ne umremo mladi, starali.

Ko se približujemo starosti, ki bi lahko pomenila najboljša leta našega življenja, mi postanemo obupani zaradi prvih gub, ki se pojavijo. Včasih pa je bilo tako, da so starejše spoštovali in se obračali k njim zaradi njihove modrosti. Dandanes pa zaničujemo starejše in jih odrivamo proč, naj umrejo sami ali v domu za starostnike - kot da ne bi razumeli, da se tovrstno obnašanje lahko samo vrne k nam samim. Groza me je pomisliti, kaj se bo v starosti dogajalo tistim, ki danes zasmehujejo in ropajo starejše.

Če imamo fizično bolezen, ki slabi telo, je uspeh zdravljenja močno odvisen od tega, kako se doživljamo. Če se ne maramo ali se celo sovražimo, bomo to telesno izkušnjo izrabili za poglobljanje teh negativnih čustev. Če s sabo živimo v miru, če se ljubimo, potem bomo sprejeli te spremembe in naredili najboljše iz njih.

Včasih bolezen napreduje do točke smrti. Potem to mnogi doživljajo kot napako, kot da bi naredili kaj narobe. Podobno kot pri staranju smo tudi iz smrti naredili neuspeh, nekaj, pred čimer si zatiskamo oči. Medicina z uporabo tehničnih metod prisiljuje telo, da živi se daleč prek svojih zmogljivosti. Smrt je, tako kot rojstvo, normalna in naravna. Le redko pride ob času, ki se nam zdi primeren.

Zaživimo vedno v sredini filma in vedno odidemo v sredini filma.

Ko se približuje smrt, jo lahko sprejmemo v miru. Boriti se proti temu, kar je, vedno povzroča bolečino in trpljenje. Umiranje je za vse nas čas,

foto: Diana Blok

KDO JE KRIV?

Nikoli nikogar nisem hotela okriviti za karkoli. Zato ker vem, da vsi mi delamo najboljše, kot znamo, v vsakem danem trenutku. Da, celo naši starši, ki so se znašli nad nami, celo oni so to poceli z najboljšimi nameni, v skladu s sistemom verovanja, ki so ga bili naučeni. Če sprejemamo negativna mnenja drugih o nas, zanikamo našo lastno notranjo modrost. In mi smo enako odgovorni za izrekanje negativnih mnenj o drugih. Drug drugega določamo za manj, kot smo lahko tedaj, ko o tem govorimo. Koliko nas je že reklo, da moški ali ženske, ali geji, ali črnci, ali starejši, ali mladi, ali ta rasa ali ta verska skupina, ali celo ljudje, ki se oblačijo na poseben način, niso kaj prida. Te omalovažujoče misli se nam vrnejo v isti obliki. Moramo se zavedati daljnosežnih zakonov vzroka in posledice in vedeti, kako lahko vplivajo na nas naše lastne misli.

Odlomki iz knjige
*Louise L. Hay - Ustvarjanje
pozitivnega pristopa*

foto: Pez Hejduk-Highstein

Pogosto pride trenutek, prej ali pozneje, ko moramo prositi za pomoč. Zaradi naše naravne neodvisnosti smo težko odvisni od drugih, včasih tudi glede najbolj temeljnih potreb. Vendar to lahko storimo. To je oblika sprejemanja ljubezni. Tolikokrat sem slišala zelo bolne govoriti: "Nisem vedel, koliko ljudi me ima rado." Včasih nas sele težka bolezen toliko upocasniti, da sprejmemo ljubezen, ki nas je že od nekdaj spremljala.

ko naj bi izrazili več ljubezni. Biti z umirajočim človekom in preprosto ponavljati: "Rad te imam. Varen si," je najboljše, kar lahko storimo zanj.

Res je, da imamo moč za premagovanje vsakovrstnih boleznj na svetu. Res je pa tudi, da bo prišel čas, ko bo treba odsloviti ponosno telo. Pomagajmo si, da bomo to storili v miru, dostojanstveno in celo radostno. Radost lahko najdemo v vsakem življenjskem obdobju, od našega prvega do zadnjega vzdih. Naj nam bo to izkušnja ljubezni. Smrt je lahko, tako kot življenje, zelo preprosto doživeti - mirno, obkroženo z ljubeznijo, ki nežno izginja skoz vrata.

Zbornik o lezbičnem
gibanju na Slovenskem
1984-95

SUZANA TRATNIK
NATAŠA S. SEGAN

ŠKUC

Založba
Zbirka Lambda

MODRA SVETLOBA,
antologija

Michel Foucault:
ZGODOVINA SEKSUALNOSTI,
SKRB ZASE

Ino Knabino:
GANIMED IN DRUGI,
roman

Ciril Bergles:
IFRIKIJA,
pesmi

Nataša Velikonja:
ABONMA,
pesmi

Hervé Guibert:
PRIJATELJU, KI MI NI
REŠIL ŽIVLJENJA,
roman

Rita Mae Brown:
GRANATNO JABOLKO,
roman

L - ZBORNİK O
LEZBIČNEM GIBANJU
NA SLOVENSKEM

Boswell
KRŠČANSTVO,
DRUŽBENA TOLERANCA
IN HOMOSEKSUALNOST

ZBORNİK PO 10
LETIH GIBANJA

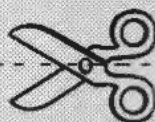
NAROČAM KOSOV ZBORNIKA, CENO 2.500,- SIT
BOM PORAVNAL(A) PO PREJEMU POLOŽNICE.

IME IN PRIIMEK

NASLOV

ŠKUC-LAMBDA
KERSNIKOVA 4
61000 LJUBLJANA

NAROČILNICA

Od FRANKFURTA

do ZÜRICHA

Septembra lani sem se znašel v novem, čudnem položaju: stalna služba, denar, bil sem "ločen", *young, free and available*; kaj naj storim sedaj? Do grla naveličan K4, Metelkove in naše scene sem se kmalu odločil - pojdemo malo naokrog. Glede na to, da je bil edini tuj kraj, ki sem ga kdaj v življenju videl, Trst, je bila izbira široka.

Naključje je hotelo, da sem si ravno takrat že nekaj časa dopisoval s tipom iz Frankfurta, ki me je povabil k sebi, nekaj dni pred novembrskimi prazniki pa je vse propadlo, saj mi je sporočil, da ga ne bo doma. Sranje... jaz sem se pa tako zapičil v tale Frankfurt, zato sem lepega petkovega večera sedel na vlak in gremo. München se mi je navkljub blizini zdel prevelika modna muha, zato sem ga izpustil.

V Frankfurtu sem nato preživel tri dni in še to zgolj zaradi majhne denarne zmogljivosti. Moje srce pa je dejansko ostalo v Nemčiji, saj sem spoznal svojega sedanjega prijatelja, nakar sva si dopisovala dva meseca in za Božič sem obisk ponovil, tokrat za dalj časa. Najverjetneje tudi ne zadnjič, saj sem se prav nemarno zaljubil (vanj, seveda). *Foreign affair*.

Istočasno je potekalo tudi dopisovanje z znancom iz Züricha, ki me je povabil za silvestrovanje v Švicco in se razume, da sem z veseljem sprejel. Inter City Express *Panda* me je tako popeljal lepega četrtekovega dne iz Frankfurta v Zürich. V Švici sem bil nato preostanek praznikov.

In kaj vse smo videli in doživeli? Česa nismo!

K Švejkju

Frankfurt na Maini je eno največjih mest zahodnega dela Nemčije in ima nekaj čez dva milijona prebivalcev. Prva stvar, ki sem si jo zapomnil, so bili velikanski nebotičniki najrazličnejših svetovnih podjetij. Središče mesta je *Zeil*, ZELO povečana verzija ljubljanske Čopove.

Prva zanimivost sledi že takoj po izhodu z železniške postaje, na *Kaiserstraße* - sex shopi in non-stop gay kino. Za najrazličnejše okuse in prilike, od videokaset do pripomočkov. Nisem ravno obozevalec tovrstnih zadev, vendar je bil občutek, ko sem hodil med vsemi tistimi policami, nepopisen.

Na *Kaiserstraße* je skoncentriran del s prodajalnami, medtem ko gay scena živi v povsem drugem koncu mesta, nedaleč od Zeila - vsi lokali, diskoteke in klubi so razporejeni zvečinoma v treh ulicah: *Alte Gasse*, *Schfergasse* in *Klingerstraße* oziroma okolici. Skupina, ki deluje podobno kot Roza klub, se imenuje *Regenbogen* (Mavrica), člani pa se dobivajo vsako nedeljo zjutraj v svojih prostorih na *Klingerstraße*. Zelo razvit je tudi center za HIV-pozitivne in obbolele za aidsom; skupina ima barček in uradne prostore na *Alte Gasse* (Switchboard). S fanti sem se pogovarjal celo uro in bili so zelo prijazni. Na *Alte Gasse* je tudi prodajalna s knjigami, revijami, plakati in podobnim materialom, imenovana *Oscar Wilde*, v kateri najdete marsikaj - v njej sem prebil skoraj dve uri in užival v razkosju vseh tistih filmov, knjig, razglednic...

Lokalov je dovolj - obiskal sem *Lucky's Manhattan* na *Schäfergasse*, ki je zelo moderno opremljen, velik in namenjen najbolj predvsem bolj fini klienteli (temu primerne so tudi cene), vendar je vanj bolje zaviti v dvojce, saj imate mir in se lahko povsem sproščeno pogovarjate. Če ste sami, pa je bolje vreči sidro kje drugje: *Come back* na *Alte Gasse*, zelo atraktiven lokal v južno-ameriškem vzdušju, močno zatemnjen.

Ali pa *Queer* na *Klingerstraße*, *Birmingham* na *Zeilu*... izbira je velika, vendar je klientela bolj kekasta. Ker imam zaenkrat rad fante in ne punce, sem se kar pogosto ustavljal v pivnici *Zum Schwejk* na *Schäfergasse*, nedaleč od *Lucky's Manhattan*, ki se od vseh drugih kar dobro razlikuje: notranjost lokala je prijetna in domača, kot večina pivnic po mestu, pa tudi obiskovalce sestavljajo moški in fantje od poznih dvajsetih do štiridesetih, privlačnih in pravih tipov.

Nemci so sicer totalno mahnjeni na leder: klasičen primerok so tipi, ki so pobriti, nosijo brke in najrazličnejšo leder-opremo, tako da nisem bil ravno mnenja, da so mi Nemci všeč, vendar ne kaže posploševati. Tipi so brez predsodkov, hitro navežejo pogovor in (za razliko od prelube klientele v K4) debatirajo s teboj, tudi če te ne nameravajo zveč v posteljo. Osvežujoca sprememba. Moj prvi obisk se je sicer končal v postelji, vendar po dolgih debatah s kakimi desetimi fanti iz najrazličnejših koncev sveta (v Frankfurtu živi veliko priselencev). V "Švejkju" sem bil potem še nekajkrat, tudi v času drugega obiska. Vsakič vidiš in doživiš nekaj novega. Ste že videli tetko v ledu? To je doživetje, ki ga zlepa ne pozabiš.

Kdor je za hitro varianto brez dolgega štrikanja, naj si nadene leder-opravo in pojde v *Stall* na *Stirstraße* - bar ima dark-room in kolikor sem slišal, je tam izredno živahno. Vendar vam dovolijo vstop le, če ste v usnjju.

Diskoteke so v Frankfurtu tri in so si več ali manj podobne: *Construction 5* na *Alte Gasse*, *Blue Angel* na *Brönnstraße* in *Refugium* na *Bleichstraße*. Za slabo uro sem bil v prvi, ki je totalno v underground stilu in ves čas so nabijali strupen rave, zato sem potegnil črto v "Švejka". Vstopnina: 20 DEM. Redarska služba in pravila obnašanja so stroga.

Vse je odprto vsak dan v tednu, najbolj živahno pa je ob sobotah. Vendar je bolje, če koga poprosite, naj vam bo za vodiča, sicer gre za iskanje veliko časa (to jasno velja za vsa mesta).

T&N

"Če imaš fanta iz Švice, je podobno, kot bi imel švicarsko uro." Seveda gre za kvaliteto in ne za točnost. Zgornjo hvalnico je prispeval eden mojih znancev iz Züricha, iz lastnih izkušenj pa vam lahko zatrdim, da drži kot selotejpe.

Prva ugotovitev, do katere pridete, je ta, da je Švica draga država. Dragga z velikim D, kvaliteta jasno ni poceni. Srečo sem imel, da je moj znanec v zelo donosnem poslu in sem tako z njegovo pomočjo marsikaj videl, česar samo s svojimi prihranki ne bi niti približno. Zürich je največje švicarsko mesto (ne pa tudi glavno, ki je Bern) in prebivalci tekoče govorijo italijansko, nemško ter francosko, mirne duše

pa lahko dodam tudi angleščino, saj jo obvladajo več ali manj vsi. Švicarska nemščina je čisto poseben jezik, ki z originalno nemščino nima takorekoč nič skupnega - sami pravijo, da je ta za njih, kot bi govorili tuj jezik. Mimogrede: v Zürichu živi tudi zvezda popa Tina Turner in v vsaki kolekciji CD-jev kogarkoli v mestu najbrž ne manjka vsaj ena njena plošča.

Zürich je prijetno mesto na obali Zürichskega jezera, povsem nasprotno od Frankfurta - iz eko-

loških razlogov so namreč stolpnice prepovedane in tudi drugače imas občutek, da se sprehajaš po podeželskem naselju (jasno, da to velja samo za izgled). "Rdeča četrť" leži skoraj v središču mesta, v bližini narodne in univerzitetne knjižnice. Lokali so načičkani drug tik drugega, po mili volji lahko izbirate. Tu so tudi sex shopi, neke na vogalu je tudi sauna. Mene so povabili v *Odeon*, rdeče-črno kombinacijo udobja, pijače, kavic in natakarijev, tu je tudi odlični kotichek za sprostitve. *Odeon* je sicer mešan plac (za geje, lezbijke in straighte), vendar je poln ob vsaki uri in izkušeno oko kmalu ugotovi, kam kdo spada. Moška klientela je pestra, oči lahko pasete po mili volji in dokaj hitro tudi kaj zaštrikate.

Diskoteka je ena sama, vendar je ta za deset točk: *T&N* se nahaja nedaleč od rdečega distrikta. Zlahka jo je prepoznati po mavricni zastavi na vratih, na drugi strani ulice pa se nahaja bar *Red Clouds*, ki spada v kompleks placev za tetke, ga je pa kljub temu zanimivo videti. *T&N* je velika diskoteka, razkošno opremljena z žametnimi zavesami, moškimi stilističnimi figurami, prijetnimi mizicami in stoli ter ima dva šanka, v vsaki dvorani po enega, poleg tega pa nekaj prostorov, kjer lahko sedite in se v miru pogovarjate. Ob mojem prvem obisku sem si ogledal predstavo švicarske travestijske zvezde *François Delon*, kar je bilo nepozabno doživetje. Profesionalizem na kvadrat. Klientela v disku je mlajše vrste (do trideset), pleše se non-stop, atmosfera pa je tako vroča, da si kaj takega lahko samo zamišljate. Če bi bilo mogoče iz vseh tistih vizualnih kontaktov, spogledovanj, štrikanj in kvačkanj proizvajati elektriko, potem mislim, da bi imel Zürich rešen problem mestne razsvetljave za naslednjih dvajset let. Švicarji so sicer hladni in vedno čakajo, da narediš prvi korak, zato šteje pogum in ne zunanj izgled, toda ko enkrat pogovor steče, ni več zadržkov. Skratka, verzija nedeljskega K4 z močnim dodatkom okusa, stila in karakterja. (Mimogrede: diskač ima dva WC-ja, ženskega in moškega, vendar služi namenu samo drugi, prvi pa... ja no, trikrat lahko ugrabite).

V *T&N* velikokrat priredijo zabave vseh mogočih oblik - sex-party, katakomb... (pozabil sem vprašati, kaj je to). Seveda vse to stane in v enem večeru vas tako oderejo tudi za dvajset frankov (kar je nekako več kot dva tisoč tolarjev).

Priznati moram, da nisem obiskal drugih lokalov, sicer pa sem bil s tem, kar sem videl, povsem zadovoljen in morda je bolje, da pustimo še kaj za naslednjic.

Naše popotovanje se tukaj zaključuje in naslednjic se bomo sprehajali po... ne vem še, toda vsekakor neke, za zimske počitnice. Dragi bralci, pazite nase in igrajte se varno.

Love, peace, tolerance
ladran

foto: Matthias Herrmann, ki je v času 11. dneva
avstrijski fotograf, gay in
lezbičnega filma, razstavljal
svoja dela v
Kapelici-galerija
SOJ na Kersnikovi 4
v Ljubljani

LJUBLJANA

ROZA DISCO, Kersnikova 4, Sun 10 pm - 4 am, gay and lesbian disco (every year closed in August)

MAGNUS CLUB, Metelkova squat in ex barrack, Wed to Sun after 8 pm, first gay and lesbian cafe in town
Sauna ZLATI KLUB, Recreational center Tivoli, the biggest sauna in town, popular among gays, though not gay

CRUISING
The park by the rails behind the petrol station on the Tivolska cesta, caution!
Parking place in the Tivoli park, at nights, in the cars
Beach by the river Sava, near Žagar's inn, bus lines 6 and 8

MARIBOR

THEATRICAL CAFE, Slomškov trg, by the theatre, pleasant but not strictly gay

Nudist beach on the "Maribor Island", city bus no.15

Sauna at public bath PRISTAN on the Lent

City park, in particular, the path past the Aquarium toward the Three Ponds, in the evening, caution!

CELJE

Railway station, in the evening
City park by the river Savinja, after the dark, across the bridge to the right side of the park, to benches around playground
Nudist beach by the river Savinja, out of the city, turn left behind the open pool and across the Ložnica, from then, it's 15 min walk

Sauna at Spa Laško, Zdraviliška road 4, mixed but worth a look

PIRAN

PIRAN
PORTA CAMPO BAR, IX. korpusa: 8 am - 11 pm, mixed

The beach from Piran to Strunjan

INFORMATIONS FOR GAY VISITORS:

ŠKUC MAGNUS,LL & ROZA KLUB
Kersnikova 4
SLO-61000 LJUBLJANA
fax +386 61 329 185

GALfon 1324 089
every day 7pm-10pm

SANJE

Jutranje sonce je pokukalo izza gore in nežni žarki so me prebudili. Bilo je lepo jutro. Nobenega oblaka na nebu. Prejšnji večer je močno snežilo in okoli hotela je bilo veliko snega. V strežni ekipi, ki je morala vstati zelo zgodaj, nas je bilo šest. Tri dekleta in trije fantje. Vsak je imel razpored svojega dela. Ta teden, ki je bil pred nami, sem imel pospravljanje kopalnic, strežbo pri zajtrku, pospravljanje sob v prvem nadstropju, ki je bilo do včeraj prazno, in delo na recepciji.

Pretekli večer so se pripeljali fantje z Rijeke na zimsko letovanje in trening. Vsi, bilo jih je enaindvajset, so bili v prvem nadstropju. Trening so imeli napovedan ob petih zjutraj, tako da sem moral vstati okoli četrte in pripraviti zajtrk za ekipo. Prišli so okoli pol petih in na hitro pojedli ter odšli. Potem ko sem pospravil razdejanje, ki ga je ekipa zapustila, sem se odpravil na pospravljanje sob. Postelje so bile razmetane, kopalnice umazane. Zamenjati sem moral celotni komplet. V eni izmed kopalnic sem našel tudi uporabljene kondome. Soba številka petnajst. Kaj se je v tej sobi dogajalo ponoči, to je bilo vprašanje, ki se mi je motalo po glavi še cel dan. Logično, da sta bila v sobi

dva fanta. Odsel sem v recepcijo in pogledal, kdo je prijavljen v tej sobi. Bila sta Matjaž in Boris z Rijeke. Oba sta bila stara sedemindvajset let. Na osebnih izkaznicah sem si ogledal slike. Eden je bil svetlih las, lepega, možatega obraza, drugi pa črnolas, z brado in brki. Oba sta izgledala urejena. Ta čas, ko sem bil v recepciji, so se fantje že vrnili s treninga in odšli po sobah. Zazvonil je telefon. Na kontrolni plošči sem videl, da prihaja poziv iz sobe petnajst.

"Prosim!" sem se oglasil.

"Izvinite molim, mogu dobit sobaricu?" me je povprašal nežni glas.

V začudenju sem ga vprašal: "Je kaj narobe?"

"Ne, samo me interesuje, gdje je ostavila WC papir, jer ga ne možemo naći."

Spomnil sem se, da ga v to sobo nisem dal, in sem hitel odgovarjati: "Tako je vam bomo dostavili, samo trenutek!"

Pohitel sem v skladišče, vzel rolo papirja in odšel v sobo.

Soba petnajst. Potrkal sem.

"Slobodno!"

Odprl sem in vstopil. V sobi nisem videl nikogar.

"Oprostite, prinesel sem papir!"

"U kupatilu sam. Samo slobodno!"

Vstopil sem v kopalnico. Bil je pod tušem. Zakrit je bil za zaveso, vendar so se na vrhu videli svetli lasje. Bil je Matjaž. Ko sem vstopil, se je voda pod tušem ustavila, roka se je iztegnila po brisačo. Bila je precej oddaljena od kadi, zato sem se stegnili in mu jo podal.

"Hvala!" se mi je nežno zahvalil.

"Nič, nič."

Ogrnil si je brisačo in stopil iz kadi.

"Zdravo!"

"Pozdravljen!" sem odvrnil in pogledal v tla.

"Što je? Jer se stidiš?"

"Pa," se mi je zataknilo, "malo."

Zasmejal se je in stopil k meni. Kapljice so mu polzele po obrazu, ko sem ga pogledal. Imel je lep nasmeh, modre oči.

"Mogu te nešto zamoliti?"

"Prosim?"

"Možeš mi obrisati leda?"

Vzel sem brisačo in mu počasi, nežno obrisal hrbet.

Matjaž je užival ob drgnjenju in se počasi obrnil.

"Dobro radiš to."

Zardel sem, saj sem čisto pozabil, kje sem. Brisačo mi je vzel in si začel sušiti lase.

"Zdaj moram iti. Sem na recepciji," sem mu rekel in naglo zapustil sobo. Na recepciji ni bilo nikogar. Do opoldneva sem dobil nekaj telefonskih klicev, dve telefex rezervaciji, to pa je bilo skoraj vse. Malo pred izmeno pa se je pojavil Matjaž.

"Izvinite!" me je prekinil pri izpisovanju dnevnega poročila.

"Ja!" sem odvrnil in pogledal: "A, vi ste. Soba petnajst."

"Da, da. Mogu dobit malo telefon? I nemojte me vikati!" mi je z nasmehom rekel.

"Izvoli!" sem mu z nasmehom odvrnil.

Opravil je telefonski pogovor z Rijeke. Domnevam, da je poklical domače.

"Hvala. Kad završiš sa radom?"

"Čez petnajst minut. Zakaj?"

"Pa ako želiš, mogli bi otić na neko piće."

"Ok! Počakaj me v baru. Tako je pridem."

V tistem trenutku je prišla na recepcijo zamenjava in odhitel sem v bar. Sedel je na stolčku in pil kavo.

"Zdravo. Što bi poželio?"

"Eno kokakolo, prosim."

Marko, ki je delal na baru, mi je prinesel kokakolo in me začudeno pogledal, se nasmehnil in odšel.

"Bi šla sedet tjale v kot?"

"Dobro, može."

Usedla sva se v kot, od koder naju ni nihče mogel videti in kjer sva se lahko v miru pogovarjala. Prižgal si je cigareto in mi ponudil.

"Hvala, ne kadim."

"Ne pušiš?"

"No ja," sem ga zapeljivo pogledal, se nasmehnil in nadaljeval, "včasih kaj."

Tako je vedel, da sva na isti valovni dolžini in ni dolgo trajalo, da me je povabil zvečer na sprehod. Privolil sem, saj tako ali tako nisem imel ničesar v planu. Zmenila sva se ob devetih. Počakal ga bom pred drvarnico za hotelom, kjer so spravljene smuči naših gostov.

Točno ob devetih sem ga čakal pred drvarnico. Prišel je z malo zamude.

"Oprosti!" se mi je hitel opravičevati.

Objel me je, me nežno poljubil. Mislim sem, da se mi bo utrgalo. Zmrzilo me je in kar poskočil sem proti njemu. Oblečen je bil v zimske hlače in debel bel pulover. Bil je čudovit. In poljub, ki mi ga je dal, me je takoj ogrel. Sprehodila sva se do gozda, ki je bil kakšnih petnajst minut hoda stran. Ob robu je stala prijetna gostilna. Vstopila sva. Domače vzdušje naju je takoj ogrela. Naročila sva kuhano vino in ga ob pogovoru spila kakšne štiri kozarce. Sedela sva na klopci blizu kamina. Tako prijetno je bilo, da sem si želel, da se ta večer ne bi nikoli končal. Za trenutek je Matjaž zapustil mizo in videl sem, da se je šel nekaj pogovarjat z lastnikom, ki ga je, kot je kazalo, poznal. Prišel je nazaj s ključem v roki.

"Da idemo gore?"

"Kam?"

"Uzeo sam sobu, pa možemo ić gore."

"Ok."

Odpravila sva se v sobo. Velika soba s kaminom, v katerem je gorel ogenj. Skozi veliko okno se je videla samo bela planjava in luna na nebu. Sedla sva poleg kamina in natočil mi je nov kozarec vina. Malo sem bil že omotičen in kar naenkrat sem se znašel z glavo v njegovem naročju. Božal me je po laseh in skupaj sva gledala skozi okno. Počasi je pričelo naletavati. Kako čudovit prizor. Neznane sence, ki jih je delal ogenj v kaminu, so se sprehajale po zidovih. Njegove nežne pa vendarle zelo moške roke so se sprehajale po mojih prsih. Zaprl sem oči. Nežno se je sklonil in mi dal globok poljub ravno, ko sem si to zaželel. Vroče nama je postalo, čeprav je zunaj že močno snežilo. Slekla sva si puloverja in se objela. Vedela sva, da je treba vso to romantiko čim bolj in čim počasneje izkoristiti, saj sva imela pred seboj še celo noč. Sedla sva na kavč. Sezula sva si čevlje in se udobno namestila. Bila sva v enem samem objemu in poljubu. Nežno božanje naju je močno vzburilo. Roke so se prepletale. Strast in želja, ki je bila v naju, naju je kar v trenutku slekla. Ogenj v kaminu je malo pojenjal. Matjaž je odšel naložit poleno, jaz pa sem se medtem splazil pod toplo oddejo. Hitro je priteknel k meni. Objela sva se, se strastno poljubljala, otipom rok ni bilo nič skrito. Bilo je prelepo. Za trenutek sva se v objemu spustila v spanec in omamo, ki sva jo oba čutila. Predramil sem se. On ni spal. Opazoval me je. Njegov obraz je bil zamišljen.

"Kaj razmišljaš?"

"A ništa."

Poljubil me je in me objel. Globoko je vzdihnil. Vedel sem, da nekaj ni v redu.

"Kaj je?"

"Znaš, moram ti nešto reć."

"Pa povej že," sem ga skoraj nadrl.

"Razumi. Možda se više nećemo vidjeti. Neznam, kako da ti objasnim. Nisam sam. Kod kuće me čeka žena i djete."

Vzelo mi je sapo. Že sem hotel vstati, ko me je potegnil za roko.

"Nemoj!"

"Kaj. Misliš, da sem avantura za eno noć?"

"Ne. Molim te, nemoj tako razumjeti. Ostal ćemo u kontaktu."

Nisem vedel, kaj bi. Naj mu prizažem eno ali ne. Naj ostanem ali ne. V strahu me je poljubil. Nisem želel, da ostaneva skupaj. Hotel je, da vsaj skupaj prespita to noč, ki se je tako lepo začela. Nisem mogel zaspiti. Premetaval sem se po postelji. Tudi on ni mogel spati. Skrbelo ga je. Presenečen je bil nad mojo reakcijo. Proti jutru sem zaspal. Ko sem se zbudil, je bilo že pozno, saj me je čakalo veliko dela, pa še do hotela sem moral priti. Na recepciji me je čakalo pismo. Matjaž mi je napisal opravičilo in pustil telefonsko številko. Odšel je iz hotela, še predno sem prišel na recepcijo.

Včasih, ko pridejo novi gosti z Rijeke, se spomnim nanj in poiščem njegovo številko, vendar med samim izbiranjem številke na telefonu odložim slušalko. Ne bom ga klical. Nikoli po tem se mi ni več javil. Kako je z njim? Ne vem. Vem samo to, da ga ni toliko v hlačah, da bi mi ob slovesu pogledal v oči in mi rekel: "Adijol!"

Receptor

Prijatelji, prijateljice!

Roza klub vsega poseben servis za osebnostilce. Ključ do delovne podobe kon drugje agencije ne vrste, s to različno, da bo ta servis morda bo predobitniški in bo zato tudi cenejši. Naše edino vodilo bo pomeniti v osamljenosti in osebnih stikih z iskanih partnerstev (da prijateljice prijatelj) in partnerstev (partnerji)... Ljubi pa je obkrožen predvsem od vsakega sodelovanca.

Kako se pripraviti? Prva stvar si pripraviti polje, jo izpolni ter pošli na naslov: **Roza klub, Kersnikova 4, Ljubljana, s pripisom Kontakti, Kontakti: Roza klub**. Ključno je, da si pripravite list, ki vsebuje vaše želje, imajo službe servisa za tekoče leto brezplačno, ostali priloge si boste izdelali sami. Zanimivo je, da imajo službe servisa za tekoče leto brezplačno, ostali priloge si boste izdelali sami. Zanimivo je, da imajo službe servisa za tekoče leto brezplačno, ostali priloge si boste izdelali sami.

Kaj je prijavnica? To je anketa, ki vsebuje vaše želje in druge podatke, ki jih potrebujete, da bi lahko pripravili prijavnico. Prijavnico pripravite na zvezi, to bo omogočilo, da ti najdemo najbolj ustrezno osebo. Pomembno je, da želite izpolniti prijavnico s svojimi podatki, pri prijavitelju pa zvezi ne izpolnijo, da ti najdemo najbolj ustrezno osebo. Pomembno je, da želite izpolniti prijavnico s svojimi podatki, pri prijavitelju pa zvezi ne izpolnijo, da ti najdemo najbolj ustrezno osebo.

ROZA KLUB - LJUBLJANA - KERSNIKOVA 4 - KONTAKT

MOJI PODATKI

KAKŠNEN PARTNERJA SI ŽELIM

MOJI PODATKI

KAKŠNO PARTNERJO SI ŽELIM

stanost: vseserno, od do

višina: vseserno, od do

barva: vseserno, od do

lesje: vseserno, od do

obč: vseserno, od do

brat: vseserno, od do

brata: vseserno, od do

mla: vseserno, od do

pridobit: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

izaz: vseserno, od do

stanost: vseserno, od do

višina: vseserno, od do

barva: vseserno, od do

lesje: vseserno, od do

obč: vseserno, od do

stanost: vseserno, od do

višina: vseserno, od do

barva: vseserno, od do

lesje: vseserno, od do

obč: vseserno, od do

odžeja in osvežji

© Revolver

METELKOVA - LOVCI
OD SREDE DO NEDELJE po 20⁰⁰

**ČE SI NE ŽELIŠ BITI VKLEŠČENA
V SVOJ LASTEN SVET,
V SKRITOST IN STRAH...**

**lezbična sekcija LL te vabi vsak
četrtek ob 18.00 (info na GALfonu)**

TELEFON
ZA LEZBIJKE
IN GEJE

061-1324089

OD 19.00

DO 22.00

INFORMACIJE, NASVETI, PODPORA, POMOČ

GALFON